

Apuneuvoja suomalais-ugrialaisten kielten opintoja varten IV.
Hilfsmittel für das studium der finnisch-ugrischen sprachen IV.

MORDWINISCHE CHRESTOMATHIE

MIT
GLOSSAR
UND
GRAMMATIKALISCHEM ABRISS

VON
H. PAASONEN

ZWEITE AUFLAGE

SUOMALAIS-UGRILAINEN SEURA
HELSINKI

APUNEUVOJA
SUOMALAIS-UGRILAISTEN KIELTEN
OPINTOJA VARTEN
—
HILFSMITTEL
FÜR
DAS STUDIUM
DER FINNISCH-UGRISCHEN SPRACHEN
—

IV. MORDWINISCHE CHRESTOMATHIE MIT GLOSSAR UND
GRAMMATIKALISCHEM ABRISSE.

MORDWINISCHE CHRESTOMATHIE

MIT

GLOSSAR

UND

GRAMMATIKALISCHEM ABRISSE

VON

H. PAASONEN

ZWEITE AUFLAGE

SUOMALAIS-UGRILAINEN SEURA

HELSINKI

Vorwort zur zweiten auflage.

Da die »Mordwinische Chrestomathie« von professor Heikki Paasonen schon seit einigen jahren vergriffen ist, hat die Finnisch-ugrische Gesellschaft es für nötig erachtet, eine neue auflage davon herauszubringen. In dem eigentlichen lehrbuchteil sind keinerlei änderungen vorgenommen oder zusätze eingefügt worden; dieser teil ist nach dem flachdruckverfahren abgedruckt und somit völlig der ersten auflage gleich.

Helsinki, februar 1953.

Finnisch-ugrische Gesellschaft.

TURKU 1953

TURUN SANOMALEHTI JA KIRJAPAINO OSAKEYHTIÖ

Vorwort.

Die allermeisten texte der vorliegenden mordwinischen chrestomathie stammen aus den handschriftlichen folkloristischen sammlungen, die teils von mir auf meinen reisen unter den mordwinen zusammengebracht, teils auch später von eingeborenen schreibkundigen mordwinen, die mir auf meinen reisen behülflich gewesen waren, für die Finnisch-ugrische Gesellschaft veranstaltet worden sind; letztere habe ich in Helsingfors transskribiert. Früher publiziert sind nur: 1) die erzä-texte aus dem dorf Maresevo, kreis Ardatov, gouv. Simbirsk: die beiden klagelieder der braut p. 23—26, drei lieder (nr. 1., p. 28—29; nr. 2, p. 29 und nr. 7, p. 35—36) — in JSFOu. IX, und einige von den erzänischen rätseln und sprichwörtern p. 1—2 — in JSFOu. XII,1; 2) das erzänische märchen nr. 4. (p. 5—10) sowie das lied nr. 8 (p. 36—37), welche ich aus der in Kasan erschienenen sammlung mordw. folklore transskribiert habe (letztere dürften aus dem gouv. Simbirsk, etwa kreis Buinsk, stammen). Die schilderung der ehemaligen opfergebräuche im dorf Orkino, kreis Saratov, gouv. Saratov, (p. 21—23) ist einer grossen, unter der presse befindlichen sammlung erzä-mordwinischer folklore aus der genannten gegend entnommen, deren urheber und herausgeber, herr akademiker A. A. SCHACHMATOV mir die bisher fertig gedruckten bogen gütigst zur verfügung gestellt hat; in ihrer transskription habe ich der gleichförmigkeit halber einige änderungen vorgenommen.

II

In dem erzänischen teil der chrestomathie ist bei jedem stück das dorf, wo es aufgezeichnet ist, bzw. auch die mundart, in welcher es hier vorliegt, angegeben, die rätsel p. 1—2 und die sprichwörter p. 2 ausgenommen, von welchen die allermeisten aus dem nordöstlichen teil des gouv. Samara, einige, wie oben angedeutet, aus dem gouv. Simbirsk (dorf Maresevo) stammen. Die mokschanischen texte stammen alle aus dem nordwestlichen teil des gouv. Penza und sind in der mundart des dorfes Staroje Pschenevo (kreis Insar, gouv. Penza) transskribiert mit ausnahme der ersten zauberformel (p. 50), die die mundart des dorfes Urjum, kreis Tetjuschi, gouv. Kasan, und einiger rätsel, die die mundart des dorfes Selischtsche, kreis Spassk, gouv. Tambov, widerspiegeln. — Den „mokschanischen brief“ p. 47—48 hat seiner zeit, mein ehemaliger sprachmeister STEPAN SIRIKIN, ein bauer des genannten dorfes St. Pschenevo, geschrieben, der sich als sammler mokschanischer folklore grosse verdienste erworben hat.

Indem ich wegen der mordwinischen laute auf meine Mord. lautlehre (= MSFOu. XXI) und wegen der hier befolgten transskription sonst auf die darstellung E. N. SETÄLÄ's in FUF, Anz. I verweise, kann ich mich hier auf folgende diesbezügliche bemerkungen beschränken:

Das zeichen \smile über einem a , ε , \ddot{a} im auslaut deutet in dem glossar und in dem grammatikalischen abriß darauf hin, dass der betr. laut in dieser form unbedingt nur im absoluten auslaut erscheint, sonst aber in fließender rede gewöhnlich durch einen engeren vokallaut (verschieden in den verschiedenen dialekten und mundarten, vgl. Mord. lautl. p. 86, 87) ersetzt wird, und dass ein solcher vokal in den flexionsformen des wortes (im inlaut) durch einen engeren vokal vertreten ist: z. b. mordM *pulä*, genit. *puläń*, iness. *puläšä* (vgl. *moda*, genit. *modań*, iness. *modašä*); mordM *piĩĕ*, genit. *piĩń*, iness. *piĩšä* (vgl. *alē*, genit. *alēń*, iness. *alāšä*). In dem gewöhn-

lichen erzä-dialekt entspricht diesem mokschr. *ä* ein *o*, mokschr. *ě* ein *e*, z. b. *pulo*, *piúe*, aber es gibt auch erzänische mundarten, die in solchen wörtern, ähnlich wie das mokschanische, im absoluten auslaut einen *a*- od. *ä*-laut bieten: *pulă*, *piúă* (*piúě*): solche mundartlichen erzänischen nebenformen sind, auch wenn sie in den lesestücken vorkommen, in dem glossar nicht besonders angeführt, falls sie keine andere lautliche abweichung von der allgemeinen erzänischen wortform zeigen. Dasselbe gilt auch von solchen mundartlichen erzänischen nebenformen, in welchen ähnlich wie im mokschanischen ein *l*- und *r*-laut begegnet, dessen letzter teil ohne stimmton gesprochen wird (*l̄*, *r̄*) (also z. b. mordE *pul̄tams* neben *pulams* nicht in das glossar aufgenommen). — Der akzent ist nur in einigen erzänischen lesestücken bezeichnet: in dem 5. märchen (p. 10—11), in dem 6. gebet (p. 21), in den hochzeitliedern p. 27—28 (sowohl haupt- als nebenakzent) und in dem 11. liede (p. 40—41), sowie auch in dem aus A. A. Schachmatov's sammlung stammenden lesestück (p. 21—23), wobei ich natürlich auch in dieser beziehung dem original gefolgt bin. Im mokschanischen habe ich den akzent bezeichnet, falls er nicht auf der ersten silbe des wortes (resp. wortteiles) ruht; in der 1. zauberformel (p. 50), die eine auch in bezug auf die akzentuierung von dem allgemeinen mokscha-dialekt stark abweichende mundart wiedergibt, ist jedoch der akzent (sowohl haupt- als nebenakzent) durchgängig bezeichnet.

Die in den texten vorkommenden nomina propria (sowie aus dem russischen übernommene ganze redensarten) sind durch gesperrten druck gekennzeichnet und meistens nicht in das glossar aufgenommen.

Die finnisch-ugrische transskriptionsweise habe ich auch auf die von mir im glossar zitierten türkischen wörter angewendet (jedoch mit beibehaltung des *č* und *š* im tatarischen).

IV

Um eine allgemeine übersicht der beiden hauptdialekte bes. in ihrem verhältnis zu einander zu erleichtern, habe ich in dem glossar bei den stammwörtern in der regel die form, welche das betr. wort in dem anderen hauptdialekt hat, mitangeführt, auch wenn sie in den lesestücken nicht belegt ist, und besonders in dem grammatikalischen abriß auch solche mundarten berücksichtigt, die in der chrestomathie nicht vertreten sind

Die zurzeit noch ungenügend aufgeklärten arischen (indo-iranischen) lehnwörter sind in dem glossar nicht angedeutet.

Helsingfors, november 1909.

H. Paasonen.

Inhalt.

	Seite
I. Grammatikalischer abriß	01—020
II. Texte	1—57.
1) Erzänischer teil:	1—41
Rätsel	1
Sprichwörter	2
Märchen	3
Zaubersprüche	12
Opfergebete und -gebräuche	17
Klagelieder der braut	23
Hochzeitslieder	27
Lieder	29
2) Mokschanischer teil:	42—57
Rätsel	42
Sprichwörter	44
Märchen	47
Brief	47
Opfergebete und -gebräuche	48
Zaubersprüche	50
Klagelied einer frau über ihren gestorbenen mann	52
Lieder	53
III. Glossar	58—155

Etymologische nachträge
Berichtigungen
Abkürzungen

Grammatikalischer abriß.

Deklination.

Singular.

	Unbestimmt.		Bestimmt.	
	Erzä.	Mokscha.	Erzä.	Mokscha.
Nomin.	<i>moda</i>	<i>moda</i>	<i>moda-s</i>	<i>moda-s</i>
Genit.	<i>moda-ń</i>	<i>moda-ń [-ń]</i>	<i>moda-ńt [-śt, -źiń]</i>	<i>moda-t'</i>
Allat.	<i>moda-ńe(ń)</i>	<i>moda-ńd'i</i>	<i>moda-ńte(ń) [-śte(ń), -ńŕi(j), -źńe]</i>	<i>moda-ŕi</i>
Ablat.	<i>moda-do</i>	<i>moda-dă</i>	<i>moda-dońt [-dośt, -źde]</i>	<i>modat' ezdă</i>
Iness.	<i>moda-šo</i> ¹	<i>moda-šă</i>	{ <i>moda-šońt [šośt, -šńe]</i> <i>modańt (usw.) ejšę [esņę]</i>	<i>modat' ešă</i>
Elat.	<i>moda-sto</i>	<i>moda-stă</i>	{ <i>moda-stońt [-stośt]</i> <i>modańt (usw.) ejstę</i> <i>[estęde, estede]</i>	<i>modat' estă</i>
Illat.	<i>moda-s</i>	<i>moda-s</i>	<i>modańt (usw.) ejs od.</i> = allat.	<i>modat' es</i> od. = allat.
Lat.	<i>moda-v [-ŕ]</i>	<i>moda-v</i>		
Prolat.	<i>moda-va</i> ²	<i>moda-va</i> ³	{ <i>moda-vańt [-vaśt, -źga]</i> <i>modańt (usw.) ezga</i>	<i>modat' ezga</i>
Transl.	<i>moda-ks</i>	<i>moda-ks</i>		

¹ Vgl. [*on-sņę*; (*tšapaks*:-) *tšapaksņę*; (*kardas (kardaz*:-) *kardasņę*; (*ez*:-) *ęsņę*; (*vaks*:-) *vaksņę*]

² Vgl. *kal-ga, todov-ga, oš-ka*

³ Vgl. *kal-ga, todu-ga, oš-ka*

	Unbestimmt.		Bestimmt.	
	Erz ä.	Mokscha.	Erz ä.	Mokscha.
Nomin.	<i>bele</i>	<i>belē</i>	<i>bele-š</i>	<i>belā-š</i>
Genit.	<i>bele-ń</i>	<i>belā-ń [-ń]</i>	<i>bele-ńt [-št, -zín]</i>	<i>belā-t¹</i>
Allat.	<i>bele-ne(ń)</i>	<i>belā-ńdi</i>	<i>bele-ńte(ń) [-šte(ń), -ńtū(j), -zúe]</i>	<i>belā-ši</i>
Ablat.	<i>bele-d'e</i>	<i>belā-dē [-dä]</i>	<i>bele-d'ent [-d'est, -z'de]</i>	<i>belat ezdä</i>
Iness.	<i>bele-še¹</i>	<i>belā-šä</i>	{ <i>bele-šent [-šest, -šne]</i> <i>belent (usw.) ejše [esne]</i>	<i>belat ešä</i>
Elat.	<i>bele-ste</i>	<i>belā-stä</i>	{ <i>bele-steńt [-stešt]</i> <i>bełent (usw.) ejste [es- te'de, es'ede]</i>	<i>belat estä</i>
Illat.	<i>bele-s</i>	<i>belā-s</i>	<i>bełent (usw.) ejs od.</i> = allat.	<i>belat es od.</i> = allat.
Lat.	<i>bele-j [-ń, -v]</i>	<i>beli</i>		
Prolat.	<i>bele-va²</i>	<i>belā-va³</i>	{ <i>bele-vańt [-vašt, -zga]</i> <i>bełent (usw.) ezga</i>	<i>belat ezga</i>
Transl.	<i>bele-ks</i>	<i>belā-ks</i>		

¹ Vgl. [(meže:) mešne; ekš-ńe]² Vgl. *vir-ga, sed'ej-ga, mekš-ka*³ Vgl. *vat-gē, sed'i-gē, meš-ke*¹ Vgl. *kal-t, vir-t*

Plural.

Unbestimmt.

	Erz ä.	Mokscha.
Nomin.	<i>moda-t, bele-t¹</i>	<i>moda-t, belat²</i>

Die übrigen kasus wie in der bestimmten deklination.

¹ Vgl. *kal-t, vir-t*² Vgl. *kal't, vir't*

Bestimmt.

	Erzä.	Mokscha.
Nomin.	<i>moda-tšé</i> ¹	<i>moda-tšě</i> ²
Genit.	<i>moda-tšéñ</i>	<i>moda-tšáñ</i>
Allat.	<i>moda-tšéñe(í)</i>	<i>moda-tšáñdī</i>
Ablat.	<i>moda-tšéde</i>	<i>modatšáñ ezdä</i>
Iness.	{ <i>moda-tšéšę [-tšentsę]</i> <i>modatšéñ ejšę [modatšé esņę]</i>	<i>modatšáñ ešä</i>
Elat.	{ <i>moda-tšéstę [-tšentstę]</i> <i>modatšéñ ejstę [modatšé estęde]</i>	<i>modatšáñ estü</i>
Illat.	{ <i>moda-tšes [-tšénes]</i> <i>modatšéñ ejs od. = allat.</i>	<i>modatšáñ es od. = allat.</i>
Prolat.	{ <i>moda-tševa [-tšénga]</i> <i>modatšéñ ezga</i>	<i>modatšáñ ezga.</i>

¹ Vgl. *kal-tņę, tīr-tšé*² Vgl. *kal'-ně, tīr'-ně*

Possessivsuffixe.

Erzä.

Mokscha.

Sing.

1 pers.	{ <i>tšora-m</i> ¹ mein sohn, (dial. auch) meine söhne <i>tšora-n</i> meine söhne	{ (<i>t</i>) <i>šora-žě</i> ¹ mein sohn (vgl. <i>sur-ŋžě</i> mein finger) <i>tšora-ně</i> ² meine söhne
2 pers.	{ <i>tšora-t</i> ² dein sohn, (dial. auch) deine söhne <i>tšora-nt</i> (dial.) deine söhne	{ <i>tšora-t-šě</i> ³ dein sohn <i>tšora-t-ně</i> ⁴ deine söhne
3 pers.	{ <i>tšora-zo</i> ³ , sein sohn (vgl. <i>lišme-zę</i> sein pferd) <i>tšora-nzo</i> [- <i>nzok</i>] seine söhne (vgl. <i>lišme-nzę</i> [- <i>nzęk</i>] seine pferde)	{ <i>tšora-ts</i> ⁵ sein sohn <i>tšora-nzä</i> ⁶ [- <i>nzän</i>] seine söhne

¹ gen. *tšoran* [*tšorań*], all. *tšorańe(ń)*, iness. *tšorašo-m[-n]*; usw.

² gen. *tšorat* [*tšorańt*, *tšorat*, *tšorant*], all. *tšorańe(ń)* [*tšorańet*], iness. *tšorašo-t*; usw.

³ gen. *tšoranzo*, all. *tšoran(t)stę(ń)*, iness. *tšorašo-nzo*; usw.

¹ gen. *tšora-žə-ń* (vgl. *sur-ŋžə-ń*), all. *tšora-ž-ti* [*tšora-ž-ŋd'i*], iness. *tšorašo-n*; usw.

² gen. *tšora-ńə-ń*, all. *tšora-ńə-ńd'i*, iness. *tšorańəń ešä*; usw.

³ gen. *tšora-tšə-ń*, all. *tšora-tš-ti*, iness. *tšorašo-t*; usw.

⁴ gen. *tšora-tńə-ń*, all. *tšora-tńə-ńd'i*, iness. *tšorańəń ešä*; usw.

⁵ gen. *tšoran-ts*, all. *tšorantsti*, iness. *tšorašo-nzä*; usw.

⁶ gen. *tšoranzän*, all. *tšoranzändi*, iness. *tšoranzän ešä*; usw.

Plur.

1 pers.	<i>tšora-mok</i> unser sohn, (dial. auch) unsere söhne (vgl. <i>lišhe-mek</i>) <i>tšora-nok</i> unsere söhne, (dial. auch) unser sohn (vgl. <i>lišhe-nek</i>)	{ <i>tšora-nəškë</i> [- <i>nəšk</i>] ¹ (dial.) unser sohn <i>tšora-nəškë</i> ² [- <i>ŋkë</i>] unsere söhne, (dial. auch) unser sohn
2 pers.	<i>tšora-ŋk</i> euer sohn, eure söhne	
3 pers.	<i>tšora-st</i> ¹ [- <i>sk</i>] ihr sohn, ihre söhne	<i>tšora-snä</i> [- <i>snən</i>] ⁵ ihr sohn, ihre söhne

¹ gen. *tšorast* [tšo-
ranst], iness. *tšorašo-st*;
 usw.

¹ gen. *tšora-nəškə-n*
² gen. *tšora-nəškə-n*,
 all. *tšora-nəškə-nđi*, iness.
tšorašə-nəšk; usw.

³ gen. *tšora-nəštə-n*
⁴ gen. *tšora-nltə-n*,
 all. *tšora-nltə-nđi*, iness.
tšorašə-nənt; usw.

⁵ gen. *tšorasnən*, all.
tšorasnəndi, iness. *tšo-
 rašo-st*; usw.

Konjugation.

Erzä.

Mokscha.

pala-ms (vano-ms, níle-ms)

pala-ms (vanâ-ms, níle-ms)

Indikativ.

Präsens.

S. 1 <i>palan</i>	S. 1 <i>palan</i>
2 <i>palat</i>	2 <i>palat</i>
3 <i>palî</i>	3 <i>pala-j</i>
Pl. 1 <i>pala-łano(k) [-łanĸ, -łan, -łam(ă), -łamĸ]</i>	Pl. 1 <i>pala-łamă</i>
2 <i>pala-łado [-ładĸ, -łatĸ]</i>	2 <i>pala-ładă</i>
3 <i>palîŧ</i>	3 <i>palaĸ'ŧ [palaŧŧ]</i>
S. 1 <i>vanan</i>	S. 1 <i>vanan</i>
2 <i>vanat</i>	2 <i>vanat</i>
3 <i>vani</i>	3 <i>vani</i>
Pl. 1 <i>van-łano(k) [-dano(k) usw.]</i>	Pl. 1 <i>vanâ-łamă</i>
2 <i>van-łado [-dado usw.]</i>	2 <i>vanâ-ładă</i>
3 <i>vaniŧ</i>	3 <i>vaniĸ'ŧ [vaniŧŧ]</i>
S. 1 <i>nítan</i>	S. 1 <i>níla-n</i>
2 <i>nítat</i>	2 <i>níla-t</i>
3 <i>níti</i>	3 <i>níti</i>
Pl. 1 <i>nít-łano(k) [-d'ano(k) usw.]</i>	Pl. 1 <i>nít-la-mă</i>
2 <i>nít-łado [-d'ado usw.]</i>	2 <i>nít-la-dă</i>
3 <i>nítiŧ</i>	3 <i>nítiĸ'ŧ [nitiŧŧ]</i>

Erzä.

Mokscha.

Präteritum.

S. 1 <i>paljñ</i>	S. 1 <i>pala-ñ</i>
2 <i>paljť</i>	2 <i>pala-ť</i>
3 <i>pala-š</i>	3 <i>pala-š</i>
Pl. 1 <i>paljñek [paljñě]</i>	Pl. 1 <i>pala-ñě</i>
2 <i>paljđe</i>	2 <i>pala-đě</i>
3 <i>pala-šť</i>	3 <i>pala-šť</i>
S. 1 <i>vanjñ</i>	S. 1 <i>vanð-ñ</i>
2 <i>vanjť</i>	2 <i>vanð-ť</i>
3 <i>vano-š</i>	3 <i>vanð-š</i>
Pl. 1 <i>vanjñek [vanjñě]</i>	Pl. 1 <i>vanð-ñě</i>
2 <i>vanjđe</i>	2 <i>vanð-đě</i>
3 <i>vano-šť</i>	3 <i>vanð-šť</i>
S. 1 <i>ñiljñ</i>	S. 1 <i>ñilə-ñ</i>
2 <i>ñiljť</i>	2 <i>ñilə-ť</i>
3 <i>ñil-š (ñilťš)</i>	3 <i>ñil-š</i>
Pl. 1 <i>ñiljñek [ñiljñě]</i>	Pl. 1 <i>ñilə-ñě</i>
2 <i>ñiljđě</i>	2 <i>ñilə-đě</i>
3 <i>ñil-šť (ñilťšť)</i>	3 <i>ñil-šť</i>

(*paljťť, vanjťť, ñiljťť* sie pflegten zu küssen, zu betrachten, zu verschlingen) (*ozəñkšñəťť* sie pflegten zu opfern)

Erzä.

Mokscha.

Konjunktiv.

(Präsens u. Präteritum.)

S. 1	<i>pala-vl'in</i> [-ul'in, -voleh ¹]	S. 1	<i>pala-lə'n</i>
	ich würde küssen; ich hätte	2	<i>pala-lə't</i>
	geküsst	3	<i>pala'l</i>
2	<i>pala-vl'it'</i> [-ul'it', -vole't ²]	Pl. 1	<i>pala-lə'ně</i>
3	<i>pala-vol'</i> ³ [-ul']	2	<i>pala-lə'dě</i>
Pl. 1	<i>pala-vl'inek</i> [-ul'inek, -vol- nek, -vl'ině]	3	<i>pala-l't</i>
2	<i>pala-vl'ide</i> [-ul'ide, -vold'e]		
3	<i>pala-volt'</i> ⁴ [-ult']		

¹ Vgl. *nile-bel'en*² Vgl. *nile-belet*³ Vgl. *nile-bel*⁴ Vgl. *nile-belt'*

Desiderativ.

(Präteritum.)

S. 1	<i>paliksel'in</i> ¹ ich wollte	S. 1	<i>pala-lksəl'en</i> ¹
	küssen	2	<i>pala-lksətət</i>
2	<i>paliksel'it'</i>	3	<i>pala-lksəl</i>
3	<i>paliksel'</i>	Pl. 1	<i>pala-lksələně</i>
Pl. 1	<i>paliksel'inek</i>	2	<i>pala-lksələdě</i>
2	<i>paliksel'ide</i>	3	<i>pala-lksəl't'</i>
3	<i>paliksel't</i>		

¹ Vgl. *vaniksel'in* usw.;
nil'iksel'in usw.¹ Vgl. *vanə-lksəl'en*
usw.; *nilə-lksəl'en* usw.

Erzä.

Mokscha.

Konditional.

Präsens.

S. 1 <i>palińd'eran</i> ¹ [<i>pala-ńeńan</i>]	S. 1 <i>pala-ńd'eran</i> ¹
wenn ich küsse	2 <i>pala-ńd'erat</i>
2 <i>palińd'erat</i> [<i>pala-ńeńat</i>]	3 <i>pala-ńd'eréj</i>
3 <i>palińd'eréj</i> [<i>pala-ńeńéj</i>]	Pl. 1 <i>pala-ńd'eratamă</i>
Pl. 1 <i>palińd'eratanok</i> [<i>pala-ńe-</i> <i>łamk</i>]	2 <i>pala-ńd'eratadă</i>
2 <i>palińd'eratanok</i> [<i>pala-ńe-</i> <i>ładk</i>]	3 <i>pala-ńd'eréjχ't</i> [<i>-ńd'eréšt</i>]
3 <i>palińd'eréjt</i> [<i>pala-ńeńit</i>]	

¹ Vgl. *vanińd'eran*
usw.; *ńilńd'eran* usw.

¹ Vgl. *vanď-ńd'eran*
usw.; *ńilď-ńd'eran* usw.

Präteritum.

S. 1 <i>palińd'erin</i> ¹ wenn ich küsste	S. 1 <i>pala-ńd'eréń</i> ¹
2 <i>palińd'erit</i>	2 <i>pala-ńd'eréł</i>
3 <i>palińd'erés</i>	1 <i>pala-ńd'erés</i>
Pl. 1 <i>palińd'erinek</i>	Pl. 1 <i>pala-ńd'eréńě</i>
2 <i>palińd'eride</i>	2 <i>pala-ńd'erédě</i>
3 <i>palińd'erést</i>	3 <i>pala-ńd'erést</i>

¹ Vgl. *vanińd'erin* usw.;
ńilńd'erin usw.

¹ Vgl. *vanď-ńd'eréń*
usw.; *ńilď-ńd'eréń* usw.

Konjunktiv.

- palińd'eravlin*¹ [*palańavlin*] *pala-ńd'eréłń* usw.
wenn ich küssen würde; wenn
ich geküsst hätte usw.

¹ Vgl. *vanińd'eravlin* usw.;
ńilńd'eravlin usw.

¹ Vgl. *vanď-ńd'eréłń* usw.;
ńilď-ńd'eréłń usw.

Erzä.

Mokscha.

Optativ.

- S. 1 *pala-zan*¹
 2 *pala-zat*²
 3 *pala-zo*³
 Pl. 1 *pala-stanok*
 2 *pala-stado*
 3 *pala-st*

¹ Vgl. *vanu-zan* [*vano-zan*], *ñiti-zan* [*ñile-zan*]

² Vgl. *vanu-zat* [*vano-zat*], *ñiti-zat* [*ñile-zat*]

³ Vgl. *vano-zo ñile-zę*

- S. 1 *pala-zan*¹
 2 *pala-zat*²
 3 *pala-zä*³
 Pl. 1 *pala-zamä*
 2 *pala-zadä*
 3 *pala-st*

¹ Vgl. *vanð-zan*, *ñitəzan*

² Vgl. *vanð-zat*, *ñitə-zat*

³ Vgl. *vanð-zä*, *ñitəzä*

Imperativ.

- S. 2 *pala-k*¹
 Pl. 2 *pala-do*²

¹ Vgl. *vano-k* (*van-t*), *ñil'-t* [*ñil'-k*]

² Vgl. *vano-do*, *ñile-d'e*

- S. 2 *pala-k*¹
 Pl. 2 *pala-dä*²

¹ Vgl. *vanð-k*, *ñil'-t*

² Vgl. *vanð-dä*, *ñitəðë* [*-dä*]

Infinitiv.

- Ablat. *pala-mo* | *ñile-me*
palam(o)-do | *ñile-*
ñ(e)-d'e
 Elat. *palam-sto* | *ñilem-stę*
 Illat. *palam-s* | *ñilem-s*
 Prolat. *palamga* | *ñil'im-ga*

- pala-mä* | *ñitə ñë* [*ñi-*
lə-mä]
 Ablat. *palam-dä* | *ñitəñ-d'ë*
 Elat. *palam-stä* | *ñitəñ-stä*
 Illat. *palam-s* | *ñitəñs*
 Prolat. *palam-ga* | *ñitəñjé*

Erzä.

Mokscha.

Infinitiv-partizip.

<i>pala-ma</i> <i>nili-ma</i> (das)	<i>pala-ma</i> <i>nilə-ma</i>
küssen; man muss	
küssen; geküsst (von	
jmdm)	

Partizip.

I. <i>pali</i> (<i>pališsa</i>) <i>nili</i> (<i>nilitša</i>)	<i>pala-j</i> <i>nili</i>
küssend (= finn. suuteleva)	
II. <i>pala-vt</i> [<i>pala-ft</i>] geküsst	<i>pala-f</i> (vgl. <i>kulš-f</i> (intr. verb)
	gestorben)
III. <i>pala-n</i> geküsst	<i>pala-ni</i>
IV. <i>pala-ž</i> geküsst habend (nach-	<i>pala-ž</i>
dem jemand geküsst hat od.	
hatte) (= finn. suudeltua);	
küssend (= finn. suudellen);	
geküsst (vgl. <i>kulo-ž</i> (intr.	
verb) gestorben)	

Negativ.

Indikativ.

Erzä.

Mokscha.

Präteritum.

S. 1 <i>ežin</i> [<i>eiñ</i>]	<i>pala(-k),</i> <i>vano(-k)</i> <i>(van-t),</i> <i>nile</i> <i>(nil-t)</i>	<i>ašəñ</i> 1. <i>əžəñ</i> [<i>ižəñ</i>]	<i>pala(-k),</i> <i>vanə</i> <i>(vanə-k),</i> <i>nile</i> <i>(nil-t)</i>
2 <i>ežit</i> [<i>eit</i>]		<i>ašət</i> 1. <i>əžət</i> [<i>ižət</i>]	
3 <i>eš</i>		<i>ašəž</i> 1. <i>əž</i> [<i>iž</i>]	
Pl. 1 <i>ežinek</i> [<i>ežimě,</i> <i>einek</i>]		<i>ašəmə</i> 1. <i>əžəmə</i> [<i>iž(ə)mě</i>]	
2 <i>ežide</i> [<i>eid'e</i>]		<i>ašədě</i> 1. <i>əžədě</i> [<i>iž(ə)dě</i>]	
3 <i>ešt</i>		<i>ašəšt</i> 1. <i>əšt</i> [<i>išt</i>]	

Erzä.	Konjunktiv.	Mokscha.	
S. 1 <i>avoliń</i> [<i>auliń</i> , <i>avoleń</i>]	{ p. v. n.	{ p. v. n.	
2 <i>avolit'</i> [<i>aulit'</i> , <i>avoleť</i>]			<i>ařälän</i>
3 <i>avol'</i> [<i>aul'</i>]			<i>ařälät'</i>
Pl. 1 <i>avolińek</i> [<i>auliń- ńek</i> , <i>avoleńek</i>]			<i>ařäl'</i>
2 <i>avolide</i> [<i>auli- de</i> , <i>avol'de</i>]			<i>ařäläně</i>
3 <i>avoll'</i> [<i>aul't'</i>]			<i>ařälädě</i>
		<i>ařäl't'</i>	

Desiderativ.

avolkseńin p., v., n. [a *palik-* *ařälksälän* p., v., n.
seńin, usw.]

usw. ähnlich wie konjunktiv.

Konditional.

Präsens.	{ <i>pala-ftěran</i> , <i>-ftěrat</i> , <i>-ftěrej</i> usw. <i>(vanđ-ftěran</i> usw.; <i>nilđ-</i> <i>ftěran</i> usw.)
Präter.	
Konjunkt.	{ <i>pala-ftěreń</i> , <i>-ftěret</i> , <i>-ftěres</i> usw. <i>(vanđ-ftěreń</i> usw.; <i>nilđ-</i> <i>ftěreń</i> usw.) <i>pala-ftěrelän</i> , <i>-ftěrelät</i> , <i>-ftěrel'</i> usw. <i>(vanđ-ftěrelän</i> usw.; <i>nilđ-</i> <i>ftěrelän</i> usw.)

Erzä.		Optativ.		Mokscha.	
S. 3 <i>i'a-zo</i>	}	<i>p.</i>	<i>ta-zä [d'a-zä]</i>	}	<i>p.</i>
Pl. 3 <i>i'a-st</i>		<i>v.</i>	<i>ta-st [d'a-st]</i>		<i>v.</i>
		<i>n.</i>			<i>n.</i>

usw.

Imperativ.					
S. 2 <i>i'a [i'a-k]</i>	}	<i>p.</i>	<i>ta-t [d'a-t]</i>	}	<i>p.</i>
Pl. 2 <i>i'a-do</i>		<i>v.</i>	<i>ta-dä [d'a-dä]</i>		<i>v.</i>
		<i>n.</i>			<i>n.</i>

Partizip IV.

aþak pala(-k), vano(-k)
(van-t), nüle (nül-t) l. *a pa-* *aþak pala-k, vanä-k, nül'-t*
la-ž, usw.

Die übrigen, hier nicht aufgenommenen negativen Formen werden durch vorsetzen des verneinungsadverbs: E. *a [at]*, M. *af* gebildet.

(Objektkonjugation.)

Erzä.		Indikativ.		Mokscha.	
		Obj.: <i>mich</i> .			
Präsens.					
S. 2 <i>pala-šamak</i>			<i>pala-šamak</i>		
3 <i>pala-šaman</i>			<i>pala-šaman</i>		
Pl. 2 <i>pala-šamiž</i>			<i>pala-šamašt [-šamašk]</i>		
3 <i>pala-šamiž</i>			<i>pala-šamaž</i>		
Präteritum.					
S. 2 <i>palihnik [palihnek]</i>			<i>pala-majt [-majk]</i>		
3 <i>palihnim [palihnem]</i>			<i>pala-mań</i>		
Pl. 2 <i>palihniž</i>			<i>pala-mašt [-mašk]</i>		
3 <i>palihniž</i>			<i>pala-maž</i>		

Erzä.

Mokscha.

Präsens.

Obj.: *dich.*

S. 1 *pala-tan*
 3 *pala-tanzat*

pala-tɛ
pala-tanza

Pl. 1 *pala-tadiž*
 3 *pala-tadiž*

pala-tɛdɛž
pala-tɛd'ɛž

Präteritum.

S. 1 *palitɛn* [*palitiń*]
 3 *palinžet* [*palindɛt*, *palitindɛž*]

pala-χtəń [-štəń]
pala-nžɛ [-nžɛt]

Pl. 1 *palid'iz*
 3 *palid'iz*

pala-d'ɛž
pala-d'ɛž

Präsens.

Obj.: *ihn.*

S. 1 *pala-ša*
 2 *pala-šak*
 3 *pala-ši* [-šazo, -šask]

pala-ša [-šan]
pala-šak
pala-ši

Pl. 1 *pala-šińek*
 2 *pala-šińk*
 3 *pala-šiž*

pala-šašk
pala-šašt [-šajəńt, -šanik]
pala-šaž

Präteritum.

S. 1 *palija* [*pali*, *paljak*]
 2 *palik*
 3 *palize* [*palizɛ*, *palizek*]

pala-jně [-ně, -jě]
pala-jt [-jk]
pala-žɛ

Pl. 1 *palinɛk*
 2 *palinɛk*
 3 *paliz*

pala-šk [-nɛk]
pala-št [-jəńt, -nik]
pala-ž

Präsens.

Obj.: *uns.*

S. 2 *pala-šaniž*
 3 *pala šaniž*

pala-šamašt [-šamašk]
pala-šamaž

Pl. 2 *pala-šaniž*
 3 *pala-šaniž*

pala-šamašt [-šamašk]
pala-šamaž

E r z ä.	M o k s c h a.
Präteritum.	Obj.: <i>uns</i> .
S. 2 <i>palimisz</i>	<i>pala-mašt [-mašk]</i>
3 <i>palimisz</i>	<i>pala-maž</i>
Pl. 2 <i>palimisz</i>	<i>pala-mašt [-mašk]</i>
3 <i>palimisz</i>	<i>pala-maž</i>
Präsens.	Obj.: <i>euch</i> .
S. 1 <i>pala-tadiž</i>	<i>pala-ted'ez</i>
3 <i>pala-tadiž</i>	<i>pala-ted'ez</i>
Pl. 1 <i>pala-tadiž</i>	<i>pala-ted'ez</i>
3 <i>pala-tadiž</i>	<i>pala-ted'ez</i>
Präteritum.	
S. 1 <i>palid'iz</i>	<i>pala-d'ez</i>
3 <i>palid'iz</i>	<i>pala-d'ez</i>
Pl. 1 <i>palid'iz</i>	<i>pala-d'ez</i>
3 <i>palid'iz</i>	<i>pala-d'ez</i>
Präsens.	Obj.: <i>sie (plur.)</i> .
S. 1 <i>pala-šijn</i>	<i>pala-šajně [-šajəń, -šan]</i>
2 <i>pala-šijt' [-ši]</i>	<i>pala-šaj [-šajk]</i>
3 <i>pala-šijnze [-šində, -šindž]</i>	<i>pala-šijně [-šijn, -šijəń, -šijn'ez]</i>
Pl. 1 <i>pala-šijnək</i>	<i>pala-šajněk [-sašk]</i>
2 <i>pala-šijnk</i>	<i>pala-šajnět' [-sajnět', -šan'k]</i>
3 <i>pala-šijž</i>	<i>pala-šaž</i>
Präteritum.	
S. 1 <i>palijn [palija]</i>	<i>pala-jně [-ně, -jəń, -něń]</i>
2 <i>palijt' [palij]</i>	<i>pala-jt' [-jk]</i>
3 <i>palijnze [palində, palindž, palijnžek]</i>	<i>pala-žəń [-něž, -něžž]</i>
Pl. 1 <i>palijnək</i>	<i>pala-jněk [pala-nək, pala-šk]</i>
2 <i>palijnk</i>	<i>pala-jnět' [pala-jnět', pala-n'k]</i>
3 <i>palijž</i>	<i>pala-ž</i>

Erzä.

Mokscha.

Konjunktiv.

Obj.: *ihn.*S. 3 *pala-vliže* [-vližĕ, -vliže, *pala-t' tšĕ* [-l'əžĕ]
-volše]Pl. 3 *pala-vliž* [-vliž, -vliž] *pala-ləž*Obj.: *sie* (plur.).S. 3 *pala-vlinže* [-vlinďĕ, -vlinže, *pala-t' tšən* [-l'ənĕžĕ]
-volenže]Pl. 3 *pala-vliž* [-vliž, -vliž] *pala-ləž*
(usw., ähnlich wie präteritum).

Optativ.

Obj.: *ihn.*S. 3 *pala-šo* [-sso, -zazo] *pala-šə* [-zažĕ]Pl. 3 (*palijž*) *pala-zaž*Obj.: *sie* (plur.).S. 3 (*palinže* [*palindĕž*]) *pala-šən* [-nzä]Pl. 3 (*palijž* [*palinže*]) *pala-zaž*

usw.

Imperativ.

Obj.: *mich.*S. 2 *pala-mak* [*palimäk*] *pala-mak*Pl. 2 *pala-niž* [*paliniž*] *pala-mašt'* [-mašk]Obj.: *ihn.*S. 2 *palik* *pala-k*Pl. 2 *palinĕk* *pala-št'* [-jənĕt]Obj.: *uns.*S. 2 *pala-niž* [*paliniž*] *pala-mašt'* [-mašk]Pl. 2 *pala-niž* [*paliniž*] *pala-mašt'* [-mašk]

Erzä.

Mokscha.

Obj.: *sie* (plur.).S. 2 *paliť**pala-jť [-jk]*Pl. 2 *paliňk**pala-jəńť [-jňť, -ńk]*

Anm. Von den übrigen affirmativen formen der objekt-konjugation werden präs. v. konditional ähnlich wie präs. v. indikat., aber präter. und konjunkt. v. konditional sowie desiderativ ähnlich wie präter. v. indikat. gebildet.

In den infinitivformen werden folgende possessivsuffixe angefügt: Sing. 1. *-n[-m]* (E.), *-n* (M.); 2. *-t*; 3. *-nzo, -nzę* (E.), *-nză* (M.); Plur. 1. *-nok, -ńek* (E.), *-nək* (M.); 2. *-ŋk* (E.), *-nł* (M.); 3. *-st* (E. dial. auch *-sk*).

Negativ.

Indikativ.

Präteritum.

Obj.: *mich*.S. 2 *ežihik* [*ežihək, eihik*]*ašəmajť* l. *əžəmajť* [*ižihəjť, ižəmajk*]3 *ežihim* [*ežihəm, eihim*]*ašəman* l. *əžəman* [*ižihən*]Pl. 2 *ežihiz* [*ežihiz, eihiz*]*ašəmašt* l. *əžəmašt* [*ižihəsť, ižəmašk*]3 *ežihiz* [*ežihiz, eihiz*]*ašəmaž* l. *əžəmaž* [*ižihész*]Obj.: *dich*.S. 1 *ežitih* [*ežiteh, eitih*]*ašixťəh* (*ašistəh*) l. *əžišťəh* [*ižixťəh*]3 *ežinžit* [*ežinže(t), eindę, ežinđę*]*ašəńžě* l. *əžəńžě* [*ižijžě, ižəńžət*]Pl. 1 *ežidiz* [*eidiz*]*ašəďež* l. *əžəďež* [*ižďež*]3 *ežidiz* [*eidiz*]*ašəďež* l. *əžəďež* [*ižďež*]

Erzä.

Mokscha.

S. 1 eziya [ezi, ei]

2 ezik [eik]

3 eziže [ešše, eše, essž, äštšä, eiže]

Pl. 1 eziñek [ežñek, eiñek]

2 eziñk [eiñk]

3 eziž [eiž]

S. 2 eziñiz [eiñiz]

3 eziñiz [eiñiz]

Pl. 2 eziñiz [eiñiz]

3 eziñiz [eiñiz]

S. 1 eziđiz [eiđiz]

3 eziđiz [eiđiz]

Pl. 1 eziđiz [eiđiz]

3 eziđiz [eiđiz]

S. 1 eziñ [eiñ]

2 ezit [ezi, ei]

3 eziñže [eziñž, eiñž]

Pl. 1 eziñek [ežñek, eiñek]

2 eziñk [eiñk]

3 eziž [eiž]

Obj.: ihn.

ašinič l. ožinič [ašijč, izijč, izinič, iznič]

ašit l. ožit [izit, izik]

ašožč l. ožožč [ižožč, iššč, iščč]

ašošk l. ožošk [ižošk, izňok]

ašošť l. ožošť [ižošť, izi-
jəňť, iziñk]

ašož l. ožož [ižož]

Obj.: uns.

ašəmašt l. ožəmašt [iž-
məšt, izəmašk]

ašəmaž l. ožəmaž [ižməž]

ašəmašt l. ožəmašt [iž-
məšt, izəmašk]

ašəmaž l. ožəmaž [ižməž]

Obj.: euch.

ašədež l. ožədež [iždež]

ašədež l. ožədež [iždež]

ašədež l. ožədež [iždež]

ašədež l. ožədež [iždež]

Obj.: sie (plur.).

ašinič l. ožinič [iznič, izijəñ,
izňəñ]

ašit l. ožit [izit, izik]

ašəžəñ l. ožəžəñ [ižəžñ,
iššəñ, izəñžč, izəñžč]ašinič l. ožinič [iz(i)ňək,
ižošk]ašijəňť l. ožijəňť [iziniť,
iziñk]

ašož l. ožož [ižož]

Erzä.

Mokscha.

Konjunktiv.

Obj.: *ihn.*

S. 3 *avoliže* [aulʒe, avolʒe, lav- afʔəlʹtʂě, afʔələžě
rissǝ] afʔələž

Pl. 3 *avoliž* [auliž, lavliž]

Obj.: *sie* (plur.).

S. 3 *avoliňže* [auliňže, avoleňže, afʔəlʹtʂəń [afʔələňžě]
aulindǝ, lavlińǝ] afʔələž

Pl. 3 *avoliž* [auliž, lavliž]

usw., ähnlich wie präteritum.

Optativ.

Obj.: *ihn.*

S. 3 *ita-šo* [-sso] tazazě [dʹazazě, dašǝ]

Pl. 3 (*iliz*) tazaz [dʹazaz, dʹěž]

Obj.: *sie* (plur.).

S. 3 (*ilinhže* [ilinhže, lindǝ]) tazazəń [dʹazazəń, danzǝ]

Pl. 3 (*iliz*) tazaz [dʹazaz, dʹěž]

usw.

Imperativ.

Obj.: *mich.*

S. 2 *itamak* tamak [dʹamak]

Pl. 2 *itamihž* [ilinhž] tamašt [dʹeńešt, dʹamašk]

Obj.: *ihn.*

S. 2 *itak* tak [dʹak]

Pl. 2 *ilink* tešt [dʹešt, tʲəjəńʃ, dʲeŋk]

Erzä.

Mokscha.

Obj.: *uns*.S. 2 *ilamiz* [*iliniz*]*tamašt* [*d'emεšt, d'amašk*]Pl. 2 *ilink**tamašt* [*d'emεšt, d'amašk*]Obj.: *sie* (plur.).S. 2 *il'it* [*il'i*]*tejt* [*d'εjt, d'εjk*]Pl. 2 *ilink**tejónit* [*d'εjōnit, d'εjk*]

Anm. Dieselben negativen formen wie in der objektlosen konjugation (vgl. oben p. 013) werden in der objektkonjugation durch vorsetzen des verneinungsadverbs: E. *a* [*at*], M. *af* gebildet.

Von den übrigen, hier nicht aufgenommenen negativen formen der objektkonjugation werden präs. v. konditional (im mokscha-dial.) ähnlich wie präs. v. indikat.; präter. und konjunkt. v. konditional (im mokscha-dial.) sowie desiderativ ähnlich wie präter. v. indikat. gebildet.

Chrestomathie mit glossar.

Erzänischer teil.

I. sodamo-jockst (jockst).

1. *ine-bediñ tombal'de ine ata sejeri. — purgiñe.*
2. *jartsašt, šihšt, a sto(l) laḡks eziž put. — poče-lovtso.*
3. *kavto aštšit, kavto udiť, beletše jaķi, kolotše veñni, šise-meľše morot mori. — keḡkš.*
4. *kijava moti aľiñe, kavto peľev seljeñi. — bed kandi.*
5. *kizna tšubašo, tel'ña šta-po. — tšuvto.*
6. *kud ugotso ovto raḡji. — jažamo-kev.*
7. *laťo laḡkso beḡges sokofi. — surťseñe.*
8. *ľivti narmuñ, soñťs a pižas; tšavďak, toñťšit veľel valat. — šeške.*
9. *meks a kujat, a kasat, paziñ puľovt veť sičel ojd'e ľemďe jartsamo? — patsalkše.*
10. *moti škamonzo, a soñťs komš-beťeje ki teji. — izamot.*
11. *moñ uli keť-keḡkškem, varma šolksi, varma panšťsi. — saraziñ puľo.*
12. *moñ uli kirem, šisem vařanzo. — p'ra.*
13. *nupoñ potso baľiñe raḡji. — tširkun.*
14. *peze šuvož, soñťs tšo-viñe. — salmuks.*
15. *pošudaš od, a soñťs vařav. — svteñe.*
16. *ratiñ troks ľeḡjeñ piķs targaž. — vedra-piķs.*
17. *šijašo potšodož seḡ pakša. — meñel peľ marťo.*
18. *soñťs keťšteñe; kundjiñ-deřeš, a meñštevi. — kumarav.*
19. *teľeñek kizeḡek ve tčot-kašo. — pitše.*

20. *tonksa, toroženi; tar- 22. tır tšireva sībelt sod-*
gasa, rīpakadi. — keme. noz. — pizolt.
21. *tundoŋtšīne jaksterne, 23. tışt tšust alonzo, pur-*
tele tšīne ožīne. — tikšę. gineška valgejeze. — bed-kev.

II. poslovcitsat.

1. *apak tonavtie kartjak 13. lomaŋ ormaŋt kījak a*
a kodavit. kemšī.
2. *apak tšulgo pēsten a 14. neze tejat, sekeŋ nejat.*
targabi tovozo. 15. sodovat — nejavat, mo-
3. jartsaž a pēškeđindeřat, davat — sodavat.
a nolšez uš a pēškeđat. 16. tol katšamovtomo a
4. jožov vazkafto avaso poti. eri.
5. *koda ureŋdat, išta i po- 17. valož bed mekej a*
reŋdat. amolđabi [ajamolđabi].
6. *kona škava kšniš pali, 18. vašna valoŋt porik,*
še škane tšaft. mejle niik.
7. *kortaz paro, apak korta 19. vašov putsak, malasto*
šeđejak. mušak.
8. *košo auliŋ era, pēkeš 20. vatšej-pulo skal beši*
pēškše uleťel. stadaŋt gudaši.
9. *kozoŋ pravliť, olk at- 21. betš pramodo kalts*
savliť. kundama.
10. *kov salmuks, tov i suře. 22. betš vajamodo tšovs*
11. kuva pikšęš tšovīne, kuŋtši.
šija šežebi. 23. vide valtso kortat, a
12. lomaŋ ketšę jamksket, 24. betškež ulat.
kuvat pikši sakšket.

III. jockst (jortalnot, pobasket).

1.

ruz šatšš sukasto. bejke šupav er^ažaŋ ul'neš sukazo. son šisem ijel ez levksija. šisem ijede mejle levksijaš. per-voj levksneŋ er^aža šo jortnešijn^aže, sinst pul'est arašt. er^aža kutšize robotniken^aže še levksneŋ jortnehe. robotnikes mol'tš jortnehest, sajs pargo, karmaš pargoŋte peštamost. siŋ tejevšt ejkakškeks i karmašt šukuŋakšnomo robotnikente. siŋtš a-tšarkodevišša valtso kortamo karmašt. robotnikente ma'avšt žal, son eziŋže jort. mol'tš kudazorontstę i joftaš: kudazorom, mežeŋ diva tozo tejevš, kiska-levksneŋ viška ejkakšoks belavšt! kudazoroš vašna eziže keŋt robotnikent, soŋtš mol'tš vanomost. vani, siŋ vide-paro ejkakškeks tejevšt i beši kortišt a-tšarkodiŋa valtso: siŋ samaj rusks kortašt. kudazoroš eziŋže jort. „kadiŋ“, meŋi, „kašost, meže uli ejstęst!“ koda siŋ kajšt pokšto, tejevšt ejstęst rust i ruz-avat.

mejle er^aža xvatāš i pek melavš, meks eziŋže mašne viška piŋkstę. šede mejle i karmaš ruz er^aža lanxso naŋgamo i pejedeme.

(Vetschkanovo, kreis Buguruslan, gouv. Samara.)

2.

alan babāŋ a ejdest a kakšost. uli mazi avakšost. ali-jaš tombam alov mazi alne. tšejer jušaš, pulošondo botadiže, laziže. tšikorgašt keŋkšende, moraževšt avakšondo, zabor ka-jaš žerdando, varaka kajaš tolgando, tumo kajaš taradondo,

ihe-bed tšourdas potmaksondo. moltš ihe-bets avas bed mel'ga. bedrando kurtsando lazniñde. atas tsokančzurošo selmende tarksiñde.

(Nov. Surkina, kreis Buguljma, gouv. Samara).

3.

atañt kolmo tejterende. sušneš teñest park di meři: vot, tejtereñ, azodo nej jagudas; konata ikele peštaši pargondo, šeñ ikele maksša miřdeñe. i tušt tejterende jagudas. karmašt kotškamo. bežiñtšeš šeñ ikele peštiže. pokšoš še došadadoñt sajiže di maštiže, surka-jamas kajize. sašt kudov. tašt meři: a viškiñeš koso? neť meřit: a sodatañk. i jomaš son, kajš ašo kilejks.

birga jaķi ořotnik moltš kilejeñt vaks di meři: ek, kodamo kilejš paro šripkaks! ružijašondo loštiže. i karmas kileješ moramo: sastiñe, lalkaj, sastiñe! istakak piřam, lalkaj, seřidi. eš patinem, lalkaj, tšaviniñim, surka-jamas kajiniñim, ašo kilejks, lalkaj, mon šatšiñ. od-tšora¹ meři: nu, šripkaks paro. sajiže kerize, uskize kudov, piřiže lazon laz, koštiže di tejš šriпка.

saš prazniķest. sajiž te šriptsikeñt moramo. a kozo moltšt, kudoš peškše lomañde. ozavtiž ezem-přas di karmas šripkando lašene: diģi diģi. tolko laševš, karmas moramo. i peđaš šripkas lomañks moramo: sastiñe, lalkaj, sastiñe! istakak piřam, lalkaj, seřidi, eš patinem, lalkaj, tšaviniñim, surka-jamas, lalkaj, kajiniñim, ašo kilejks, lalkaj, mon šatšiñ, birga jaķi bir-ořotnik mon sajiñim, lalkaj, keriniñim, tšeben

¹ odč:ora.

tšebeñ, laŭkaj, laznihim, mori šripkaks, laŭkaj, tejihim, korti lomañks, laŭkaj, tejihim, šihñ-kudos, laŭkaj, sajinim, jartsñ-kudos, laŭkaj, tujihim. ot tejtērtñeñ, laŭkaj, kištivsiñ, odīrvatñeñ, sodamoñeñ, laŭkaj, avartšsiñ, siřet, siřet babinetñeñ, atinetñeñ lužavsiñ. paŭazo še šripka-přant tsop dī sotor siñdīze i peškaks jortīze. peškasto žaroš pukšt dī potmarts. potmaroñt pa^ažīz, — tošo pandoška tejtēt! taŭazo te odov telmañ tejtēreñt paŭando sajiže dī sodīže šīsem-īješē ajgoroñ pulos dī šežnivtīze kedeñ ked, pīlgeñ pīlge.

(Nov. Surkina, kreis Buguljma, gouv. Samara),

4.

eřas ajšs mastor laŭkso mazi damaj. mazi dama-jeñ skaloj-parñeze ŭñeš. oj-parñeze kudo-přašonzo aštes. še oj-parñeñt jarsneñe řibeš tonatš. mazi damaj tšarkotš, ojeze a-lamo kadnovi; kundaš vanstneñe, ki ojenje jardaño jakši.

kuvat a-kuvat vanstneš, — saš řibeš, kundaš ojde jardaño. son řibezeñ kundīze. řibeš inaldī tenze: „vaj, mazi damaj, paro-tši, ilamak tšavt, ilamak maštñe! mon teñt lamo paro tejan“. mazi damaj meři: ‘araš, tšavdan! kodamo paro tejat ton moñeñ?’ řibeš meři: „mon puřgīne inazoro pazoñ tejtērenze ekšezeť tšijaša“. mazi damaj řibezeñ apak tšavt ištak noldīze.

řibeš moš moš, puřgīne inazoro pazneñ patškotš. son puřgīne inazoro pazneñ saž karmas tejtērenze mazi damajeñ ekšes tšijšeme. „vaj, puřgīne inazoro paz, moñ kutšihem mazi damaj toñ tejtēret tšijšeme. puřgīne inazoro paz, maksīk tejtēret mazi damajeñ ekšes! sonzo koñdamo lija šupav sodamo a mujat, sonzo koñdamo šupav, teše mastor-laŭgo

juŭak, koŝojak a mujat. pakŝanzo peŝkŝet erŭa-kodamo stadado, piŕenŝe peŝkŝet ŝurodo, kudonzo peŝkŝet slugado. mazi damaj ŝupav erŭa-meŝde, aŝŝak sajeŝ polado, piŝe vastado avul ŝupav. vana kodamo son miŝek!“ puŕgiŝe iŝazoro paz dumaŝ aŝeŝ teŝteŝenŝe marŝo. ‘makŝsa ino’, meŝi, ‘iŝtamo ŝupavon ekŝes’

teŝteŝenŝe tŝijamodo meŝle riŝeŝ meŝi puŕgiŝe iŝazoro pazneŝ: „vaj, puŕgiŝe iŝazoro paz, svat! mazi damaj sodamot kudanzo lamo uliŝ, iŝneŝt ŝiŝst part iŝtat. kiŝ, ŝeŝlet keheŝ, vadŝrat ul'eŝt! ŝiŝardo kuva juŝi mazi damaj sodamot, piŝg(e) alonzo maŝtor lukozdaŝ zeŝriŝe zeŝriŝi, meheŝ gajneŝ gajŝi“

riŝeŝ mekeŝv kudov murdamodonzo meŝle mazi damaj neŝ meŝi: „ja, aŝa neŝ, mazi damaj paro-ŝi, puŕgiŝe iŝazoro pazon teŝteŝenŝe sajeŝe moŝdano! aŝŝak vana meŝe: koda puŕgiŝe iŝazoro pazneŝ moŝdano, ton tŝatneŝt, lamo iŝa kortak! lamo kortamo karmat, pŝrat jomavŝak. mon moŝŝ kiŝeŝ kortamo karman. toŝdeŝ jovŝtan toŝo: son, meŝan, peŝk pŝeŝej, lamo kortamo a teŝŝki“.

mazi damajde a-vaŝolo eŝaŝ ŝiŝeŝ-pŝramo kaŝas. ŝe ŝiŝeŝ-pŝramo kaŝazonŝ pakŝanzo trokŝka juŝamŝto karŝozot ŝarazonŝtada poŝkŝ. riŝeŝ ŝarazonŝvaniŝŝatneŝ keŝŝtiŝ: te kiŝ, meŝi, ŝarazonŝtadaŝ? te ŝarazonŝtadaŝ ŝiŝeŝ-pŝramo kaŝazon, jovŝtaŝt tenŝe vaniŝŝatne. „vaj, ŝarazonŝvaniŝ! mazi damajeŝ ŝvadbanzo juŝamŝto avul iŝta jovŝtado! puŕgiŝe iŝazoro paz puŕgiŝe-keŝeŝenŝe leŝtadiŝ, toŝonzo pullatadiŝ, varmaŝonzo kulovoŝkkak poŝzavŝiŝe. son teŝteŝenŝe mazi damajeŝ ekŝes maksŝi. kolŝ ki keŝŝtadiŝ: ne kiŝ, meŝi, ŝtadatiŝ? mazi damajeŝ, jovŝtado tenŝe. puŕgiŝe iŝazoro paz a tokaŝtadiŝ.“

moŝŝt moŝŝt ŝiŝ, karŝozot poŝgonotŝ utkaŝiŝtada, maŝŝejeŝtada, kurkaŝiŝ, tivoŝiŝtada, ŝebeŝiŝtada, ŝkaloŝiŝtada,

išneñ-stada. řibeš erva stadañ vaniřsatneñ sarazon-vaniřsatneñ tonavtož latso tonavtiñže meřeme.

vana patřkořřt mazi damaj maro řibeš pokř řed řřřes. ře pokř ředeñt trokska puřgiñe inazoro paz tejevř vadřa, keñe řed. ředeñt svajenze kebeñ, soñř řeře křniñ. řibeš mazi damajneñ meři: „koda řintřeřiñek nej te ředeñt? vana koda tejdanoř ino: moñ svajneñ pořemeřt kundan, ton kundan sornovtiñemeřt, řatargavtiñemeřt.“ řibeš pořř pořř, svajneñ pořiñže, mazi damaj řatargavtiñež řavordiñže. řeřte řibeš mazi, damajeñ pořksono panarozzo kajavtož řed řelga noldiñže. mazi damaj řtařo, pořkstomo panarřdmo kadovř. puřgiñe inazoro pazneřgak iřta řtařosto řař.

koda řařt, řibeš puřgiñe inazoro pazneñ řeñatřamo karmař: „vajř, vajř! meže řeñt, puřgiñe inazoro paz svat! meřniñ řeñt: kiřt, ředeř vadřat, keñet ul'eřt. řiñ kovgak a mařtořit, řeřat. pokř ředeñt troks řed lanęa juřamsto mazi damaj sodamoř kudanzo řeře, řeře řeřkest řes vajařt. kudatiñeñ juřamstost křniñ ředeř ež kiřt, londatř. soñřkak mazi damaj sodamoř vajakřnoř da ujeñe son řek kol: řetře lanękstonzo oduřanzo řede kurok kaiñže da řtařo ujež řiř. vaj puřgiñe inazoro paz svat! mazi damaj sodamoř kudanzo paroñ part, bojaroñ bojart ul'neřt; řiñ řeřemeřt řeřkeñ řes iřmeñek, uli-paroñek vajeřt. añřak řiñ kavneñek kadotiñek. řeřteřet řek talanov řeřak, kodo tenže mazi damajeñ kořas řiřde mujeñe! part, part ul'neřt mazi damaj sodamoř iřmeñe, ředeřak part ul'neřt palanzo oduřanzo! vaj, svatkiñem, řiřks-třamav tejevřtiñek moñ esneř mazi damaj sodamoř ikele! a iřmet, a teřteřet palanzo sonzo řelř azdan tuiř a tuiř.“ řibeš tago lamo řeñatřař tenže.

puřgiñe inazoro pazon teřteřeře mazi damajneñ pořksto part pořkst, palado part palat kaiñeř. mazi damaj řeřkeñgak eře orřtak, añřak kavkosře pořkst palat orřtař.

son sonš tšat'neñi, kišenzę ríbeš korti. „aras“, meři, „mazi damaj paro-tši íštat poňkst palat a oršti: son a poňkst, a palat íštat žnardojak ež kañnekšne!“

puřgíne inazoro paz i ešenę i mazi damajeñ soda-monzo kišę eš íšhenę kildíñže. íšhenę šelmstę tolt beřgedít, sudo-varastost katšamo liši, pílest šteřeks šteřdít, pílgest pet'kelks nalkit, pulost judmaks juvodit; sinst ardomstost mastor zeřnež zeřni, meñel gajnež gajni; pílg(e) aldost tolt pikš-ternaž jondolks beřgedít, sinst ardomstost ovt, beřgest tandalež bírga orgolit, gujt moľema-kišest tajmaskadož enganiť, kařigat meñel jošov, pet udalov kekšit.

vana mazi damajeñ svad'bazó šíšeñ-řrámo kařazoni pakšava juťi er'va-mežeñ stadanzo jutkova. puřgíne inazoro paz košo a nei stada, kevšti: ne kiñ, meři, stadaťne? vaniř-šaťne meřit: ne stadaťne mazi damaj paro-tšii.

ríbeš ikelev valtaž valtamo karmaš, puloz(o) aňšak er'va jonov juv-juv juvni; svad'baňť vašov udalov kadiže. saš son bitstę šíšeñ-řrámo kařazneñ. „šíšeñ-řrámo kařas, a šíšeñ-řrámo kařas! puřgíne inazoro paz mazi damajeñ ekšes teřterenzę maksí; son toñ kudošov svad'ba nalkšeine purni. a noldašak, puřgíne-kevšenzę leťtanzat, jondol-tolšonzo pullatanzat, varmašonzo ponžavltanzat.“ šíšeñ-řrámo kařas ríbežneñ meři: 'moňš ino kov tujan?' „ton toňš kov tujat? vana ne šíšeñ koštortneř alov kekš!“ (šíšeñ-řrámo kařazoni kardaz kunškašonzo ozornoj šíšeñ koštort natško tumoi řeņenzę ulnešť). šíšeñ-řrámo kařas ne koštortneř alov kekšš. ríbeš meři tenę: „teřte puřgíne inazoro pazon tujemazonzo ila liřt'nek va! liřat, řrat jomavšit: son toñ esneť a beřški, leťtanzat, pullatanzat! koda iředi son, mešť kortamo, mešť teřneine ilazo kunda, ton tšat'neñť, sirkst ila meťť! aňšak sirkstat, jomat.“ 'koštortneř ledemest, pullamost purnazo, mon šesteřjak sirkst a meřan. koda pulladamam, kulo-

vom varma melga ilinže ponžavt aňšak! mon šestę odov
 belinež od-tšoraks¹ belavtan. mazi damaj sodamonzo sevša
 da fejtefenze es ekšezem sajša. šestę už purgine inazoro
 pazon vijeze tem a salj.²

vana riveš mazi damaj maro purgine inazoro pazon
 beše marlonzo saž kudatne marlo lomaň kudošo lomaň uli-
 parošo kavaniť. lamo sijn išta sinšt, jaršašt. purgine ina-
 zoro paz ireš. riveš purgine inazoro paz svatonzo maro
 kardajs jakamo pakamo list. jakašt jakašt, šiseň natško
 tumoň koštortne žits lotkaž riveš inerš tenze: „purgine ina-
 zoro paz svat, a purgine inazoro paz svat! ton vijevat, vije-
 vat, ne šiseň natško tumoň koštortne a ted'ebit, a pullatit
 teňt!“ 'latsin, pullašin!' ineri son. riveš valonzojak prádomo
 ez keňeť, koda tšar-r-r! tšarod'i, mastorozo zęř-zęř zęřad'i.
 purgine inazoro paz šet šiseň koštortneň ted'inže. mastoroň
 zęřnemanzo maro tusto, ravužo katšamo keptaš: jondol-tol
 šet šiseň koštortneň nolžež nolšeňest karmaš! šiseň-prámo
 kařas akodinejak ez keňeť: jondol-tološ sonzo natško pejktie
 maro rumštaž rumštiže, sežež sežiže. riveške še škaňe už
 pejdi, už pejdi! 'inejs pejdat, riveš svažd? kežem savtat!
 riveš, lanksom ila pejt! kežem va ila savtne! beše kudoňk
 tšinjk kulovoks belavtož varma melga ponžavšijn.' riveš ineri:
 „da koda, svatkinem d'reňem, a pejdems lanšot! ne pejktie
 pullamoš pullavšt, kulovost teňt a ponžavtoťit!“ koda kepeti,
 koda kepeti blagoj varma jondol purgine maro! son kulovt-
 neň tusto peleks kepedež kovja sravtijnže. rivežen šedejeze
 ojmaš: son šiseň-prámo kařazon belnemado pek pelneš.

svadbaš nalksevš: kudat svat es kudovast sratešt. mazi
 damaj od sajen polanzo maro aňšak kavnesk kadovšt. sas
 riveš da ineri tenze: „mazi damaj paro-tši, a mazi damaj

¹ od-tšoraks.

paro-tši! mēlezet paro va nej: mon toñ i urvakstičen i šupal-
gavtičen! mon ketšet lamo a bešan: erva samstom aňšak
mešok sarast.“ mazi damaj meři tenze: ‘ja paro, paro,
riveš paro-tši! ažo pit(e) udalov! mon tov kutšan teñt
mešok sarast.’

zaboron troks rivežen peškse mešok jortšt. riveš me-
šokont ukštemenzjak ez keheršt, tosto tužat kiskat koda kir-
navtit da gřešnoj rivežen seske sętiž. mazi damaj rivežen
mešok sarazon tarkas mešok tužat kiskat kutšš.

(Образцы мордовской народной словесности. Вып. II.
Kasan, 1883, p. 118 ff.)

5.

e-rit a-štít a-lat ba-bat kafto-ñest. „a-łaš a. ałaš¹, ažo-
ka-loñ kunda-mo, be-łt pe-k ka-ldo ja-rtšavoleñ!“ mo-łš,
ku-ndaš a-ła ka-łt te-nze di kudo-ŋ. ri-beš ki-bo-kaš ma-łš,
tšapa-ksne pša-nzo vadni-že di kuliks pšanzo te-jš. sai-že
a-ła, kepedi-že, kepteře-zenze puli-že. ki-java mo-łhestę ri-beš
kalo-nzok be-še pebetdi-ñzek.

nu, mo-łš kudo-ŋ a-łaš. „ba-ba, a. baba, pa-nšt, pa-nšt!
ba-ba, a. baba, i to-ñeñt ka-łt tu-iñ i ri-beš tu-iñ.“ vatši-že
ba-baš, ara-š ri-beš i a-rašt ka-łt.

ri-beš ki-bo-kaš ma-łš tši-pajs, ka-ldo ja-rtši. o-fto mo-łš:
„ri-beš, a. riveš, me-žde ja-rtšat?“ ‘še-lhem’, ri-beš me-ři
ofto-ñeñ, ‘še-lhem tar-gija’. „tu-ka mo-ñeñ va-tšams!“ ‘a ma-k-
san’, me-ři, ‘to-ňš tar-gik!’ o-fto tar-gi-že, šelmede-nze ja-rtši.

¹ ajałas.

“o-fto, a o-fto, mon i-šta keŋgeŋi-ŋeŋ, avo-l še-lmedeŋ ja-rtŋiŋ,
a ka-l-do i-šta ja-rtŋiŋ”. „ri-češ, a ri-češ, ko-sto sa-i ka-ltneŋ?”
“ku-ndiŋ, me-ri, e-ri-keŋe ka-l. o-fto-ja-k kunda-mo mo-lš
e-ŋke-šteŋ. o-fto še-ve-ri-na pulo-zo-nzo so-tš di pulo-nzo noldi-že
a-ŋŋi-mkas be-ts. še-ve-ri-naška-k puloška-k ke-l-meš o-ftoŋ. ruz-
a-va mo-lš be-ts, kara-ŋi-slašo o-ftoŋ ja-ži-že.

(Atraf, krejs Alatyryj. gouv. Simbirsk).

6.

šupav e-zaŋ ul-ŋeš ajgorozo paro, ul-ŋeš buka-žo. i ki-ri-di
robo-ŋi-ŋik i so-ki robo-ŋi-ŋikeš buka-št e-ŋe pakšašo. ajgoroš
ki-ri-di karšo, ja-ri-ši pi-ŋe-me. bukaš so-kaš i sa-št kudoj. son
pek ši-žeš bukaš. mo-lš ajgoroš vaks i korti: „pek toŋ paro
e-ŋamot.“ me? me-ri. „ja-ri-ŋat“, me-ri, „pi-ŋe-me-ŋ, ši-mat“,
me-ri, „še-že-ŋ be-d. a mon“, me-ri, „so-kan so-kan da ši-ži-ŋ
koda! ja-ri-ŋamo do-vo-l a ma-ks-i-ŋ: pi-ši i pul!“

azoro-žo ki-ri-di-me-ŋ ke-lš so-di, son i ku-ndoli, me-št korti-ŋ
ki-ri-di-me-ŋe. ot son ajgoroš ot-če-ŋe-ŋe buka-že-ŋe: ‘ton a-ri i
ma-ŋat me-je te-ŋe-me! te-ik te-ži-ks p-ri-at, ma-ŋk, i a sa-ŋ-ladi-ž to-ŋ
so-ka-mo!’ sa-ŋ buka i ma-ŋš, ku-ŋi bu-ŋo.

štaš vaks-ke robo-ŋi-ŋikeš i korti azoro-ŋe: „bukaš“, me-ri,
„ku-ŋi. me-ŋe-me mon mo-lan ne-je so-ka-mo?“ ot-če-ŋe-ŋe-ŋe azoro-žo
robo-ŋi-ŋi-ŋe-ŋe: ‘ki-ri-di-ŋ ajgoroš so-ka-mo! što-ŋu što-ŋp te-ŋe
ja-ri-ŋamo do-vo-l i-ŋa ma-ks-o i ši-ŋe-ks to-žo la-mo i-ŋa ma-ks-o, a ton
lot-ka-ŋ-sak ajgorom s-raz-u, pu-ska-ŋ ši-ŋe-ks-te-ŋe-me so-ki son!’

nu, ajgor so-kaš so-kaš što-ŋp i ši-žeš. son i na-du-mal:
‘koda mo-lan, buka-št od-ma-ŋa-ŋa’. sa-ŋ kudoj ajgoroš, a buka
be-ŋ-ti-ŋe-ŋe pi-ŋk i p-ri-at, bu-ŋo son e-ŋ ku-ŋi. ajgoroš mo-lš buka-št
be-ŋ-ks-ŋe: ‘ton me-št te-ŋ-ŋat, buka?’ „te-ŋan“. ‘ei-ŋ šta-ks-ŋo?’
ajgoroš ke-ŋ-ŋi-ŋi-ŋ-sak. ot-če-ŋe-ŋe-ŋe buka: „ei-ŋ“. ajgoroš me-ri:

'saksnoš azoroš pakšas, kortaš', meři, 'estėdijť'. bukaš kevšni-
šask: "mešt kortaš?" 'molan kudoj', azoroš meři, 'petšksi-
nek bukašt, kol'i son a št'i. bukaš i meři: „neusto petšksa-
mam? mon luš'i štan da molan luš'i sokamo.“

azoro i rakazevš lanšosk, mešt kildemendę kortijť, koda
jutkovask odmańit. a kozejkazo kvašaš, meks miřdeze rak-
zevš. „me rakit kardasne?“ kevšni kozejkazo. 'štak', meři,
'rakazebiń robotnik lanšo'. nu, kozejkazo a kemi esneņde.
'ot molan, sarasneņe korm kajan, sam i jovtan'. kajaš son
korm sarasneņe i mańindę sarasneņ. sarazoš korti atakšoņe:
„kluvak kluvak, atakš, ostatkińeť, azoromok sovod'na kulj!“
azorosk kundoli, mešt sarazindę kortijť. atakšoš meři sarazoņe:
'neusto“, meři, „moń kardas tšeloj estėdijťk, a mon skamun,
da mon tįńdeńijťk ola a maksan'. sarazošt kluvadiže atakšoš
kokols i dumai sarazoš, uš a kluvi. son tejsk sarasneņ klu-
vindę kokols. i a kluvit sarasne, tšatmuńit, dumait. atak-
šoš i meři: 'me a kluvatatk? peťtatk estėd'ń? takto azoroš
sajebeť keđezindę lokšo i tšavovol'se kozejkando pekkeť, meřebeť
bu: teťakaj, kadimak moń, koť koda rakak! tšoraš kundoli-
že atakšošt i sovavš kudol lokšo i kundijze kozejkando keťte
i davaj kozejkando lokšošo kebeřdemendę. „kadimak“, meři“,
teťakaj, teškak a kevštan, koť koda rakak i koť meje teik!“

(Velikij Vrag, kreis Arzamas, gouv. N.-Novgorod.)

IV. kort aftumat.

1.

tšopatšan-pańima-valť.

apak ast tšopatša, apak tivā tšopatša, arašt kudot tšit',
arašt tarkat ežeńeť. kuva lomat a jakit, sija ton jakat-

košo ejšet a utšit, šezej ton molat. a tarkavat jakat, a tebezet molat. lomañde a pelat. tuvodo pelat. lomañne a poŋgat, piñeñe poŋgat. lomañne a tsaruvvat, piñeñe povavat, a sodiñstę lomañat, sodiñstę šajťanat. a sodiś ejšet utši, sodiže ejšet peli. kadik tija jakamot, mal'dejñe sakšnumat! koli moñdeñ a pelat, sakšnumado a lotkat, iñe-betse, pokš betse, iñe-bedeñ potmaksso uli kšniñ kudo, kšniñ keŋkšeze, kšniñ valman^ozo, kšniñ stolñeze, kšniñ petškazo. še kšniñ kudo-šoñt ašti kšniñ aľa, kšniñ karľ pilksen^oze, kšniñ karks perksen^oze, kšniñ odřzat laŋkson^ozo, kšniñ šapka ptašoñ^ozo, kšniñ mukor alon^ozo, kšniñ palka ketsen^oze, a tuvodo peli, a piñe-de peli, a piñeñe stardovi, a tuvoñe pořebi, a uzertse keravi, a toltso pulltavi, a dušmañne sajebi, a kolne kolavi. šeñ tertsa pañemet, šeñ karmavša kardamot, kšniñ palkašo korga-ľan^ozat, jakamodo kardatan^ozat. kadik mal'dejñe ojmano, kadik eramo aštomo! koške tšuvš kutštan^ozat, pamori maksos pañdan^ozat, tošo ulest kudot tšit, tošo tarkat ezemet, tosko etak piñgezet, pe maštuma tšizeľ. koda meñeles mastoroś vašoďit ve tarkas, šestę ton vašoďat mal'dej maro ve tarkas!

(Vetschkanovo, kreis Buguruslan, gouv. Samara.)

2.

algan^ožejeñ kardajstę pañemstę.

algan^ožejt siñ lomañne a nejavit. siñ tšipakan eli-utka-levksken koñdat. siñ i skotina kuloftit i lomañ. skotinanit siñ vejke tšis kirmetšađiz, veši sanon^ozo kirtađiz i kulj. lomañeñ bešikak škirađiz i sentškadi i sanon^ozo targatit. ejkakškak avardi, kak škirit ejđen^oze. siñst noldams možna kol kiñe. ješli kurok a tetšađiz, siñ veši skotinan^ozo purna-

šiz. ješli kurok kona xvati, terdi orožija, še možot pañemest.
son kurok pañišin^aže.

pañemest eravi ista. tešñems eravi algan^ažej-tikšet.
še tikšetne šatsit pando lanks. nupoñe jutkova ulit van-
doldiša tikšineš, šet samaj algan^ažej-tikšet. sinst eravi
kotškams i koštams. šetne ejše eravi suftams. istšo eravi
sajems oftomar-ñekš, štobu uleze istamo: koreñeze vejke, a
přazo kolmov. mejte, koli noldaž algan^ažejtne kardajs sko-
tinas, ista eravi pañemest.

sajšin^aže orožijaš šet tikšetneñ, putsin^aže šakšos i puti
langozost žart. šakšonit puti kardaz kuntškas. soñtš sai
kerts kedežen^aže vašon-pejell, a bit kedežen^aže sajši osto-
mar-ñekšent i zatšinadi kardazonit te pede, jutaši krugom,
soñtš kirñafni, soñtš tšoži oftomar-ñekšsent, vašon-pejellneñ
kirđi kepedež. beši ugoltnen štupašin^aže. korti ista:

„kšu kšu! algan^ažejt pañan, noldašt pañan. azodo orta
alga, šijañ kijava, sirneñ seđ langa! ilado peda kartšo
ponjine, ilado peda udaldo stardiñe! azodo ine-bed potmak-
sos! tošo utšit ejšenk purnaz stol maro, kši sal maro, šripka
maro, i kištit i morit i jartsit i šinil. azodo beši, ilazo
kadost vejkejak! kona kadoti, šen beši vatkaša i nožnitšašo
kefaša.“

ista pañi ejšet orta alga, tui melgast okultša ušov.
sinst eravi pañems pele-ve škañe, štobu kijak ilazo nek. mejte
še suftamo-tikšetneñ jortsiz okultša ušov. ješli ki apak xvata
še suftavksnen lanks tšalgi, soñen^aže pedit algan^ažejt: kona
piljent tšalgasi, še piljes targozi.

(Vetschkanovo, kreis Buguruslan, gouv. Samara.)

3.

bed'-naržoŭte kortaftuma.

*bedeń kan, bedeń pokš, mastor-ava marija, makst oproštke mилоštke! možot praš štaš muškemstę tšovansto, možot praš ekšelemstę, bed' beřoksto nalkšemstę, možot ultš valoń jov-
lišša, bedeń kirđi bed'-kan, oproštik mилоštik! vana sas vaš i lej
nižengeń poklon marčo, kaźńendę lovmondo marčo, ińe
pondo jamksono marčo, mastoroń kirđi ašo salondo marčo.
bedeń naržoŭze, bedeń savtozo, oprošteńijat mилоštet ulęze,
oproštak mилоštak! pašiba oproštamozot i mилоštamozot, mas-
tor-ava marija.*

(Novaja Schantala, kreis Buguljma, gouv. Samara.)

4.

eždamo.

*pastšangoť, niške-pas, pastšangoť beře-pas! niške-
pazoń, ški-pazoń uli šijań patšalgozo, siřneń al lařkson^dzo.
koda niške-pazoš še alońť betšksi, koda nejari pazońte mazi.
ištá oga řovań betškešse, ištá kelješse, ištá mazistę nejavozo
ten^dze.*

(Vetschkanovo, kreis Buguruslan, gouv. Samara.)

5.

tandavkssto sulejs šelgeńima.

*rořtomo pľemařtomo sulej, siřneńtehe taralřtomo sulej,
a rořot a pľemat, a řelat a avat¹, a pařat a sazoroť, aras*

¹ ařavat.

tarkan' atsitsat, aras' pralkson' putitsat, aras' vaksot' uditsat, jozo' malas' targitsat, turva' pehes' palitsat. vana, saik' vašileñ' tandatkson²zo! mozo' tandatš' lomañde, mozo' tandatš' tuvodo, mozo' tandatš' šejado, saik' tandatkson²zo' telaston²zo' pukšoston²zo! ñet' ulest' rodot' plemat, ñet' ulest' teñat' avat, ñet' ulest' pañat' sazorot, ñet' ulest' tarkan' atsit', ñet' ulest' pralkson' putit', ñet' ulest' vaksot' udit', ñet' ulest' jozo' malas' targit', ñet' ulest' turva' pede' palit'!

(Vetschkanovo, kreis Buguruslan, gouv. Samara.)

6.

gujeñ' pu-pamodo' kortaftuma.

kortaftan' odarozon²zo, odar-tovozon²zo, potezen²ze, potejurozon²zo, pote-sanozon²zo gujeñ' tsulkselimado, gujeñ' pu-paftto. avuñ' mon' puvašijn', avuñ' mon' kortaša. iñe-bađen' troks' si' baba, vñntšeze' ejeñ', pñntšeze' ejeñ', sññ' tolgazo' ket-sen²ze, jažotš' sññ' tolgason²zo, gujeñ' sardon²zo' targiže, tar-gošten²ze' nardiže, tsulksilemdę' lotkaftiže. gujeñ' kirđi' ašo' guj, gujeñ' inazor, kirđit' gujet, fññt' gujet, vññ-gujet, paksa-gujet, vññd'-gujet, tšej-gujet, pešks-gujet, kolij' gujet, piže' gujet! budi' a' kirđivit' fññt, a' kardavit', mon' sajsijn' kuññtsiđijn', prast' puvradiñ', pulost' kñññtsiđijn', ikelet' kajadiñ', kuññ' pññdež' pñññt', kuññ' vñññekstę' sñññt'!

(Sobakina, kreis Gorodischtsche, gouv. Penza.)

V. oskst (oznuma-vall).

1.

osks mastor-avañe (babañ-kašašo).

mastor-ava matuška, mastoron stakañ kid'it'sa! vana siñek purnabiñek toñ lehel kundamo. lehezeł kandijnek ravžo-pona saraske. šukuñinek pul'žinek, oznutano oten'ttano, lehel piteł kundadiñek. varštak šuk-pranok lanks! meže beštan, maksik; meže meřdan, teik! beštan šatši šuro sokiñe iziñe, mastor-avañ tsubiñe, štiñe priñe, mastor lanğa jakıñe. makst šoždiñe pariñe, šumbrañ paro-tšıñe! mastor-ava matuška, meže kajatan lanğozot, meže viłtan ezezeł, liftik kastik, peštik lezdik!

(Vetschkanovo, kreis Buguruslan, gouv. Samara.)

2.

keřemeł pazne osks.

Keřemeł pas kořmiñeš,
keřemeł pas vaniñek!
maštat paron tejeñe
beřañgak tejeñe.
koł ton pazdo viškiñat,
pazon tevde ton sodat.
beřga beřga liftijat,
prasto prebeñ saijat.
mastor lanğa jakijat,
pilje bijeñ saijat,
šatši šuroñ maksijat,
kildımañ kis aštijat.

tiñan atañ pazonok,
pokštañ babañ t'rił'šanok!
tiñat atat tel oznıll,
pokštat babat šukuñıll,
peštikill leñel bukiñe.
pidill lemzeł piñe.
tiñan atañ kojñeše
te tarkañte miñ siñek,
šumbra buka peštikiñek,
miñ tšan pija pidıñek.
be dumñeše dumıñek,
be valñeše kortıñek.

puoń tšine puđinek,
 beleń kele joftinek
 šed(e) ikelen kojnešę
 te tarkańte miń samo
 końilka lańks pułžamo,
 šumbra-tšineń bešeše.
 teřga tifńi keřemet,
 alga jaki keřemet,
 ašteť beleń šadoń kis!

tšańtak šumbra-tšineva,
 tšańtak prašo převneva!
 vanok bele šado
 a-parodo, stakado,
 meleń přebeń puđide,
 uma peva jakide,
 šuro-meńteń saide!
 vanok čijev varmado,
 vanok piši suvhede!

(Bokla, kreis Buguruslan, gouv. Samara, — in der mundart des dorfes Vetschkanovo.)

3.

baba-osks.

kozlořkašo voźnešenijań kartšo purnabit beleń babinet,
 purnit belevańt potšt, sal, alt, oj, lovšo, topo. belešęńt voź-
 nešenijań tšišę itšesiz potšneń tšapaksoks, sajšiz mešokso
 paksav bed tšires (teř vakš) kafto šadoška sažen belešęnt,
 sańt marost kotolt. tošo teřnit topoń prákat, teit jaišnitša,
 teřnit salmat. kirvaštít tol i karńit pideme prákatneń i
 salmatneń. koda piit, tarkšesiz vakanga, topoń prákatneń
 skaloń kis, aloń prákatneń alašan kis, salmatneń řebeń kis.
 meřte šęžnit piže tikset, atsašiz tikšetneń mastorga, štařtít
 paz-abine, paz-avańt ikelej kirvaštít řřibennoj šbetša, vatškašiz
 paz-avańt ikelej topoń prákast, aloń prákast i salmast, i
 karńit oznomo kafto babat. keřest keřetsiz beřej, kolmo
 raz šukuńit mastorov. ostatka babatne tolko beše oznit tša-
 mońež. oznit řřibennoj šbetšan paloms, jeřli gođabi šętne
 tši. mořitvast ištamo: „beleń šadoń osks anoks, řitań atań

osks anoks. *niške-pas, beře-pas, makst beřehe šadone šumbra-paro-tši. beřen šadoň osks anoks! vanok ton bele šado dušmando, kartšo molide, makst šumbra-paro-tši jakamsto pakamsto, udomsto aštemste, šlamsto pramsto. makst, beře-pas, šatši šurodo, etške olgodo, kuvaka kolozdo, šejede žornado, uma lanks makst šejede petkado, pokš škirdado, tiŋge-piřes pokš kopnado, pokš klatto! vana tužat mazit aloň prákiňet alašan kiše, kiďdimaň kiše! vana ašo topoň prákiňet skalon kiše, pedamoň kiše! vana salma-vakasketne řeben kiše! žaro vakantso salmat, titaň alaň osks anoks, žaro i rastast tšelke-pona řebiňet!*"

mejle bed' tširešent ontoňe bontoňe oznit.

(Vetschkanovo, kreis Buguruslan, gouv. Samara.)

4.

bir-umarts lišima osks.

<i>biřen kiďdi bir-ava,</i>	<i>pokš pakšava jakamsto</i>
<i>birga ukštorga jakitša!</i>	<i>tikše maro azdavat.</i>
<i>biřenť sodasak tšuftoň pes,</i>	<i>koda birtse šergidat,</i>
<i>biřenť jakasak kandoň pes.</i>	<i>biřen keles mařavat.</i>
<i>raužo birtse kudit tšit,</i>	<i>pokš pakšaso piškadat,</i>
<i>todo tarkat ezemet.</i>	<i>pakšan kele mařavat.</i>
<i>birga ukštorga ton jakat,</i>	<i>mastor zęřni vajgeldet,</i>
<i>biřen seřtse teivat.</i>	<i>narod peti šumnedet.</i>
<i>koda birtse ton lišat,</i>	<i>biřen kiďdi bir-ava,</i>
<i>tikše maro bejkidňat.</i>	<i>tšuftoň kandoň pas kořmiňetš!</i>
<i>pokš birga jakamsto</i>	<i>baslavamak tšanlamak</i>
<i>tšufto maro azdavat.</i>	<i>toň biřezet sovamo,</i>

virga ukštorga jakamo, ilit' saj' p'reben!
virėn' umařen' kotskamo. tsavon' ketse noldamak,
ilak jomast jonom, peškseñ ketse listimak!

(Schestajkino, kreis Buguruslan, gouv. Samara, — in der mundart des dorfes Vetschkanovo.)

5.

pominka-osks.

pokštinet' babinet', tona-tšise lomandad, mastor alga
sıde, šimide jartsıde, kištide moride, peškešt' vatso pekenk,
vilėvst' nutškan' sedejenk. nej purnavodo seřnavodo te tarkas,
te ežems! purniņk rodonk raškeņk, purniņk nutškaņk bujonk!
šukunadano tenk: proštiniž tsantiniž! možot melėņk ež vanoft,
možot kežiĵaftide, možot bokaso tokatide, možot ketse avol-
davide, ilast sa keženk, proštado, proštado p'raso p'revga, kafto
vani selmeva, kafto mari pileva, proštado telava pukšova!
ilazo ulė ejsteņk te pele aštışa, troks vaniřsa, bečan' valon'
joftiřsa! tsantiniž eramga astumga! vaniņiž duřman lo-
mande, vaniņiž a-paro arřside, tsantiniž řatši šurova, rařti
kildimava, sobi ermeva! jakavš rodonok p'lemanok. nej
adado, ilřtadiž eš kudozonk tšizeņk, eš tarkazonk ežemzeņk,
kozoj paz putiđiř! lemeņk apak kunda ilado pojava a tšit'
a beť, a ařtemste¹ a udomsto! kurtřt kartřt kiņk lanřs,
tonol-peķš mukorozonk, kalado řakš p'razonk! koda lemeņk
tivařiņek, řeste tsantado!

(Bagana, kreis Buguljma, gouv. Samara, — in der mundart des dorfes Vetschkanovo.)

¹ *ajařtemste.*

6.

osks baban-kašada.

bä-d'in ki-r'dij bäd-a-va, bä-d'in ki-r'dij tatja-na,
 bo-jar-a-va matuška! si-r'niks tišmat tiši-za, si-r'niks bädit
 tšud'i-za mi-nik si-nimsta ja-rtansta! ma-kst tä-nik tšu-mrañ
 pa-ra-tši-nä, kuva-ka tši-valdi-nä, ška-mst'nik tra-mst'nik
 vani-t ä-j'din'ik ka-kš'nik! ma-kst tä-nik tša-tši šu-riñä, ra-št'i
 ki-l'dim'ä, skotena-n'ik tu-r'tuv tšumra-tši-nä! vana tä-t,
 bä-d'in ki-r'dij bäd-a-va, lähi-zit pid'i-nik pañi-nik, lä-ms lä-ms
 jofneše-nek, sara-skä, mä-d'ä, práki-nit, šuku-rn'it, ka-ša-tša-kš;
 bä-šij to-nät uli-za! za-ra ka-šadiñt ja-mkskit'ä, za-ra so-bä
 e-r'ä uli-za, a-maštu-ma pa-ra uli-za! a tiñä-ñk, pokš'ta-
 ba-bat, patški-d'i-za dožo-tkä, varm-a-va kand'i-ša, ma-stir-a-va
 patšti-ša, mo-da-tše-l'keñk java-za!

ja, bä-d'in ki-r'dij bäd-a-va, ila-pe-nätša mi-nik lañks,
 ma-tuškam! ma-kst miñä-nik tšu-mra-tši-nä, kuva-ka tši-
 valdi-nä!

ja pa-ra, jartsa-da šini-dä!

(Bajevka, kreis Chvalynsk, gouv. Saratov.)

7.

kida orka väliša šed(e) ikitä oznešet.

miñi-k šed'iki-lä apak lämdakil't. oznešet äš kojšest. siñ
 vot kida-oznešet. kotške-št si-rä a-ka. še uliñš nišk'ipa-zist,
 a estšo uliñš pa-zist mä-niltša, šeñčn uliñš läñ ve-r'epaz.
 o-znoma-ta-r'kast uliñš vä-ñki latksa, latksin't o-žera, o-žeraš
 säri-j, ožerant kra-jša ku-da. še ku-din'ti puru-mksništ ozno-ma.
 kona-tšist'ñt puru-mums ozno-ma, nišk'ipa-zist kužä kudi-

po-tmart, a naro-deš puru-mä kudi-ni; kandi-t mini-tšuna: ki vaz be-tä, ki re-bä be-tä, ki tuva pa-nä; neñ jala te-re-pazniñ; i karhi-t ozno-ma. ozno-msta i-šta korta-št: „niški pas, pokš pas, ko-rme-ñešt, makst tñhi-k šu-ra“, a še niškipazis kudi-po-tmartsta kartšizist sa-sta me-rä: „maksan.“ siñ ta-gi täši-t: „niški pas, pokš pas, ko-rme-ñešt, uli-za olge-za aži-ja-ška.“ — ‘ulä.!’ — „niški pas, pokš pas, ko-rme-ñešt, koloz-i-za uli-za täzapä-ška.“ — ‘ulä.!’ — „rože-ñl žorna-za uli-za päntš nätska.“ — ‘ulä.!’ — „a skote-nanti makst tšumbra-tši.“ — ‘maksan.!’ — „skote-nas tä-šij rašta-za.“ — ‘raštä.!’ — „i ästänik makst tšumbra-tši.“ — ‘maksan.!’ — i išta. täši-t mäzi me-težest para. mäjlä še niškipa-zis kiñna-ftä kudi-po-tmartšint täts i uji. täda-lga sa-ñdij pu-lis i keksä. seže-ñ. šesta naro-deš stradi-t kudga.

a mon stufti-nä jofta-ms. oznoma-da i-ki-tä siñ jakši-št välin ba-nas. bana-s ulni-s li-ja la-tksa. še la-tkiñt lämiza nejga-k ba-nala-tka. ki-da ba-našint pari-t, li-šit to-sta, mole-t tsakšla-tkuy. še ta-gi li-ja. še la-tksint ärtšis-š välin tsakšist. še latksint obe-del-t, a mäjlä tukšni-št ozno-ma še niškipa-zinti. ita duma, siñ išta šäji-tsta jakši-št še niškipa-zinti oznęše-nä: siñ išta. jakši-št oznęše-nä godeñte kaukšt ko-l-mokšt, a to še niškipa-zis jakši-š tä-liva vä-t. molí val-ma-luy i kultsi-nä, ki mä-zi täšä. toši. välin-k täši-t, välin täy väši-t, a teša šehejani-k väši-t, šehe-jañ me-lka täftl täši-t. ki-niñ mäzi ä-rütä, še šeñ i täšä. ki täšä: „niški pas, na kant mon tšore-ñeñ tona-tsiñ“, ki poñkst pa-nar-t, ki al-t, ki uma-rt, kiñ mä-ziza u-lä. ki mäzi ku-tšä, son me-rä: „makstsi-ñ.“ makstsi-z tñza val-mava, son a ne-ja-vä; son sa-jšiñ^{džä} i tujä. a vidä pokš lo-maniš kulis, siñ avi-t antšik poñkst pa-nar-t kutšni-št, umar-t di al-t; vinaja-k kutšništ, tabaktka-k kutšni-št. siñ še-sta duma-št: kona. kulä, še to-natši-da jartsä. vidä mä-zi toj kutša-t, son ne-dä ja-rtsä toša-

a bidä müzija-k a kutšat tünza, son toša va-tšä ürä i ranğü.
 šeks ista i kutšni-šf. a bidä kulı-š lo-mańis dayno, soı-
 deden^aza müjlü te-ša uš uli-mä karmi-t nuška-n nu-škat, to
 señen še kulı-ziš jakšä vanftu-mın^aza, koda bi šajtan mü-
 zin^azajak äššä saj, koda bi äjdin^aza avi-l'šä pola-ft. še kulı
 loma-niñti meñnešt: tšur!

(Orkino, kreis Saratov, gouv. Saratov. — Nach A. A. Schachmatov.)

VI. avarkšnimat.

1.

ox lužadovliñ lužadož,
 ox londadovliñ londadož!
 avarł avarł, šoks-tšopuda pot-
 miñem!
 riznak riznak, tundoñ riškske
 seđejem!
 melavtadojak šel'akan tolgat
 šviškiñem!
 melavtaja prášo parłšejin
 tšeriñem!
 teče škastoñt i sud'ražat, vad-
 řážat,
 potmo-riškeks kodažat,
 koporeñ kuvall noldažat,
 targavks jutkova pužožat.
 bojar-avat jalgam sašt,
 sudaruškat ojam sašt.
 sovado, jalgat, sovado,

sovado, ojat, sovado,
 a viždež pelež sovado!
 ilado pel, ilado,
 pérekladiñ šiteñide!
 eštšo ilado pel
 mostovinan meñdamdo!
 a kalgoñ pérekladonok.
 a olgoñ mostovinanok,
 tumoñ pérekladonok,
 pekšeñ mostovinanok.
 eštšo ilado pel, jalgiñem,
 koške mostovinan natškomdo!
 tiğk tujemeđe mon mejle
 piši šel'etsem lopavtsa,
 ken^ažę-pesem kirksiša,
 šel'ne-nardamo-paššašom
 narñiša,
 ojme-košsom koštaša.

tĩneŋk a jovlan beŋeŋ val,
 marlonk a tejan keŋt ŋedejŋ.
 użodo, jalgĩnem, kevks'adiż:
 koda dumide, artside
 pokordañ seřem varštamo?
 řisi tšĩ-pazoks řiside,
 valdo teštšeks puromide,
 ve dumnesę dumide.
 konat arařeŋt ve dumšo,
 řiškiŋet piżę dugatne
 valmado valmas tĩn kutšniŋk,
 maze řemšę řejeřiŋk.
 ked'hedę ked'nes kunřside,
 maze moro řařkřide.
 konat kotařot řsulkařot,
 moskovskoj kotaŋ tšĩkurtřot,
 banskoj řsulkaŋk ařoltřot:

(Maresevo, kreis Ardatov, gouv. Simbirsk.)

zořa-teřtket tĩŋk koła-kolřsaŋk.
 konat kartřę prakřařo:
 matraŋ kotřt-ařk tĩŋk piřgeŋk,
 miřara-kelenřt tĩŋk kařkskeŋk.
 řsil'dortřo mořit zborov suma-
 neŋk,
 kov-pazoks řbetiř miřaraŋk,
 tšĩ-pazoks řbetiř tĩŋk pařsaŋk,
 paři zořuvat tĩŋk řenlaŋk.
 użodo, jalgĩnem, kevks'tadiż:
 koda dumide, artside
 pokordañ seřem varštamo?
 kolmotřę nedla
 pokordañ seřem moŋ ařtři,
 jomavtoŋ seřem moŋ ařtři.
 kořke řševneks mon kořkiŋ.
 odaža-lopaks odařkadiŋ.

2.

oř luřadovřiŋ luřadoř,
 oř londadovřiŋ londadoř!
 uřvalĩnem, řeřĩnem,
 uřvalĩnem, ařĩnem,
 koda molan řiřiŋ řeleŋ ikeřej?
 ařak puřnakan seřnakan,
 ařak ortřakan kařakan,
 řulgamovřoman karkřtoman.
 řiřiŋ řeřakaj, kořmakaj,
 řiřiŋ řeřakaj, řiřakaj,

kořo ořkazat,
 řiřiŋ řeřakaj, eřřęd'em,
 kořo ořřupat moŋ eřřę?
 kavřo rođnat ton řeřd'iř,
 kavřo rođnat ton puřniř.
 kavřo rođnãn jutřso,
 řiřiŋ řeřej, ořkazat,
 kavřo rođnãn ikeře,
 kořmiŋeřřkem, ořřupat,
 řeřeřolot ikeře,

ugoltso-pazot ikele,
 tiriñ telej, otkazat.
 koda otkazat,
 tiriñ telakaj, ejstędem,
 koda otstupat,
 kofiniņetškej, moñ ejstędem,
 befej kedel kepedit,
 befe-pazneñ alstamak,
 alov kedel južadit,
 mastor-pazneñ alstamak,
 bokav kedel rukstadit,
 ravžo kulomoñeñ alstamak!
 kutšumaka, telakaj,
 pokš bir lanğa davulņeks,
 birne lanğa bižefņeks,
 ne lutšej tšuvtoñ savurđiks!
 meže birin tšumozo?
 birin aras, tiriñ telakaj, tšu-
 mozo.
 birin lamo jakinze,
 lamo pilgeñ tšalginze,
 tšuvto alov sijn poņgit,
 tšuvto alov tšavobit.
 kutšumaka, telakaj,
 pokš paksava bijev pelks,
 pokš paksava blagoj pelks,
 bijevstę pizi pizemeks,
 blagojstę tšavi tšaraxmanks,
 tšatsi šuroñ salitsaks,
 bijev šuroñ tšavitšaks!
 meže šuroñ tšumozo?
 belede šakoj lomatne,

mastortso šakoj narodis.
 belede ulit, telakaj,
 ots tšatsitsat od ejkakšt.
 šuroñ tšavomodo mejle
 ulit lamo vatš(o) aštšitšat,
 vatšo pekeñ kirđitsat,
 ulit lamo, telakaj,
 befeñ valin jovtištat,
 lamo grexin tejištat.
 ino, telakaj, kutšumak
 skotina lanğa zarazaks,
 skalne lanğa skal-moroks!
 meže skaltneñ tšuhinešt?
 belede šatso ulit
 piže takan tiritštat,
 ulit, telakaj,
 urost ejkakšt kadovož.
 beškiñe, piže takaneñ
 skaltomo trudna eramoš,
 mastor lanğso narodneñ
 skotinavtomo tošna aštšimaš.
 ino, telakaj, kutšumak
 bele lanğa zarazaks,
 loma lanğa kulomoks!
 mežneñ, tiriñ telakaj,
 pazdo pokš valtneñ jovtnešin?
 a-duhineñ dumabit,
 tolktomoñeñ sodabit.
 belede šatso, telakaj,
 mastor lanğso, tirakaj,
 lamo ulit ava melga avarđit,
 škinin melga melavtit.

lutše, tetakaj, šudumak
 šudoñ tšuvtoks, poj tšuvtoks,
 proklänän tšuvtoks, poj tšuv-
 toks!

šele tšuvtoš, tetakaj,
 šele tšuvtoš, tirakaj,
 varmavtomo savurkšni,
 šildetšetine puporkšni.
 budim, tirin tetakaj,
 šezę žal'ne maravan,
 šezę mila nejavan,
 ino, tetakaj, kutšumak
 ništšoj avaks, ruz-avaks,
 beledė teles jakitšaks,
 kudodo kudosa pakitšaks,
 niłoštinan' bešitšaks,
 podanijän primitšaks,
 pekstañ ortan pan^azišaks,
 udi kiskañ puvitšaks,
 aštši kiskado pelitšaks!
 lutše, tirin tetakaj, kutšumak
 kel'me kalmo kijava,
 ravužo moda jožova,
 kozo tšineze a toki,
 kozo varmazo a toki,
 lomañ šel'me a nejı,
 šomañ pile a mari!
 lestę, tirin tetakaj,
 moñ ejstę setmel a nejı,
 moñ ejstę pilel a mari.
 baslavamaka, tetakaj,

baslavamaka, tirakaj!
 ilamak tšura, tetakaj,
 ilamak pe'ra, tirakaj!
 te skañt ejstę, tirakaj,
 a teduñneñ setivan,
 a kolduñneñ kalgavan.
 bit bokasom aštši jat tšora,
 kerı torozo ketsenze,
 beduniñ solmoñ kertšitša.
 kertš bokasom aštši jat(o) ava,
 palı tolozo ketsenze,
 beduniñ solmoñ kirtitša.
 davaj palasa, tetakaj,
 moñ lems ramañ paz-avañt!
 moñeñ paziš, tetakaj, mezeze
 te tšuvtoñt latso koškeñde,
 te likiñt latso tejetems,
 izbešitñt latso pamutems!
 uzo šukuñan pilgezę!
 tšatkuđit ežit, tetakaj,
 a kilej savutš ikelet,
 a puřej tikše ikelet,
 jomavtoñ takat šukuñış.
 teke šuk-prañt kis tirinik,
 teke šuk-prañt kis kastinik.
 moñ tiramstom, vanomstom,
 moñ tiramstom, kastomstom
 kevs vatskuđit, tirin tetakaj,
 kedineł,
 varmas noldit, kor'niñetškem
 bijineł.

(Maresevo, kreis Ardatov, gouv. Simbirsk.)

VII. morafñimat.

1.

a va-j, mo-rada,	soñdε. ma-sš ava-s va-nu-
viεe-štš avat, mo-rada,	ma.
pa-riņgistε mo-rada,	so-n pi-rišε pa-ñziņģε,
jo-niņgistε jo-ftada	pañda. na:ņsa šβε-tkiņģε.
para. parije-ñ ti-ñ ko-šņε,	so-n ež me-lafņε ku-žunda,
para. parije-ñ kuva-lma!	so-n ež me-lafņε u-žunda,
parije-s miñi-k jo-niņģε,	son mela-fñis kažñi-ndε.
parije-s miñi-k pa-riņģε.	soñdε, miñi-k parije-t,
pa-ra tiεeñ son, a-vañ,	paka-r-potna-ks keñdi-ndε,
pa-ra roduñ son, p̄le-mañ,	motška-k-i:riñifks todo-vza,
še-ksk(ε) ištama jo-niņģε,	ukštu-r-lo:pat kažñi-ndε.
še-ksk(ε) ištama pa-riņģε:	eš pa-istindε ta-rksindε,
soñdε. ma-sš tiεe-s ti-řama,	ka-fta ke:diñ te-jžindε.

(Schiramasovo, kreis Temnikov, gouv. Tambov.)

2.

a va-j, mo-rada, svaža-m paro-m, mo-rada,
 a va-j, jo-ftada, bojar-a-vat, jo-ftada!
 a va-j, ež jo-mak pa-ra ta:kañ ti-řamuš,
 a va-j ež jo-mak pa-ra na:řmañ va-numaš.
 varška, miñi-k koda, svaža-m paro-m, ka-žiniž,
 varška, koda miñi-k, bo:jar-a-vam, lo-činiž!
 mi-ñ še-ks melga-nda, svaža-m paro-m, ja-ñiņε.
 mi-ñ še-ks melga-nda, bo:jar-a-vam, pa-ñtsiņε:
 mi-ñ maři-me para, svaža-m paro-m, ku-laza,
 mi-ñ kuli-me para, bo:jar-a-vat, sla-vaza,

so-n mastu-r va:ksna nébe-stal' ku-laza,
 so-n néhi-l' va:ksna nébe-stal' sla-vaza.
 mi-n' še-ks tšo-kšl' pozda melga-nda jáki-me,
 tšovda-va rana melga-nda pańš'i-me.
 mi-n' ke:ňš algaja-k melga-nda suvši-me,
 mi-n' za-med telkskaja-k melga-nda kužni-me.
 mi-n' kebi-ť botška-t melga-nda ke-birdi-me,
 mi-n' and(ε) a-lašat melga-nda šizi-f'li-me.
 me-št-loma-ti-me, svaža-m paro-m, ešt ko-r'tak,
 me-št loma-ti-me, bojar-a-vam, ešt jo-flak,
 mi-n' kor'ti-ti-ni, svaža-m paro-m, te pe-le,
 mi-n' saldi-ti-ni, bo-jar-a-vat, uda-la.
 loma-t' píri-f'l, svaža-m paro-m, píri-kšništ,
 loma-t' kapa-t, bo-jar-a-vat, kaja-kšnušt:
 a mi-n' píri-f'ni-n, svaža-m paro-m, šindi-r'i-nik,
 a mi-n' kapa-ti-ni, bo-jar-a-vat, šau-r'i-nik.

(Schiramasovo, kreis Temnikov, gouv. Tambov.)

VIII. morot.

1.

uš kozoń kazań strojaťi,	meže ošon'teń jovtatanĵk?
uš kozoń ošoš vatškat'i?	davaj'te, bratsi, dumatanĵk,
ox šisem kíneń ki-ulos,	davaj'te, alat, ar'tšitanĵk!
son šisem liši lišma-p'ras.	mi-n' inazoron't końenze,
son kuva stroji, londadi,	mi-n' inazoron't lišmenze!"
son kuva vatški, kaladi.	šedejak kazań kaladi,
„davaj'te, bratsi, dumatanĵk!	šedejak ošoš londadi.
mi-n' beleń puromks purnatanĵk.	„davaj'te, bratsi, dumatanĵk,
meže kazań-n'eń alstatanĵk,	davaj'te, alat, ar'tšitanĵk,

meže kazańńeń alstama,
 meže ošońteń jovtama.
 miń partšej-tšoko alstataŋk.
 miń partšej-tšoko jovtataŋk.“
 seđejak kazań kaladi,
 seđejak ošoš londadi.
 „ń(ej) uš beleń sŋotka miń
 tejttaŋk,
 oŋ beleń puromks purnataŋk!
 miń beleń krugom jutataŋk,
 miń šupav lomań bešńitaŋk!
 belešę šupav vaš(a) ata,
 belešę kožav vaš(a) ata.
 a šuroń kuvalt son šupav,
 a kudoń kuvalt son kožav.
 son šixem tšorań tiriťsa,
 son šixem tšorań vaniťsa,
 kavksotše takas. maruša,

kavksotše tejtter dotsińe.
 uŋ vadra takas maruša,
 vadra tejtteriš maruša.
 šeteń kazańńeń alstataŋk,
 šeteń ošońteń jovtataŋk.
 son apak vatskak vatskali,
 son apak strojak strojati.“
 uš kazań purnas pítanžo,
 son ošoš orštaš lanžonzo.
 maruša purnakšnoš seř-
 ńenzę,
 maruša orštakšnoš lanžonzo.
 son kolat tšulkat kartšekšneš,
 son mazeŋ pala orštakšnoš,
 son partšej-patša šulmakšnoš,
 son šijän surkske toŋgokšnoš.
 mejte kazańńeń tujekšneš,
 mejte ošońteń bentšakšnoš.

(Maresevo, kreis Ardatov, gouv. Simbirsk.)

2.

„koda katsak tejtter melga, tšorańakaj, tsijńimat?
 kadik kadik, tšorańakaj, tabaktojak targamot!“
 ‘koda jakiń, babańakaj, babań-kašav, bazarov,
 tonavtińiž, babańakaj, moń targamo tabakto.
 šestę katsa, babańakaj, tabaktojak targamom,
 koda katsa, babańakaj, tejtter melga tsijńimam!’

(Maresevo, kreis Ardatov, gouv. Simbirsk.)

raužoŋ paro tejter ejl,
 tšopudaŋ tšinas azrafka
 teŋan^azo kudos sŋredevs,
 avan^azo kudos sŋredevs.
 teŋan^azo palat rauškatsŋt,
 avan^azo ruŋŋat tšelkijaŋt.
 eŋ palan^azozak rauškatsŋt,
 eŋ ruŋŋan^azozak tšelkijaŋt.
 bedra potmaksso bed' kaŋŋeŋs,
 kotol potmaksso eždŋze.
 kotol potmaksso eždŋze,
 teŋan^azo palat loŋafneŋs,
 avan^azo ruŋŋat tšeherdaŋs,
 eŋ palazon^azo eŋ sato,
 eŋ ruŋŋazon^azo eŋ kadoft.
 piŋi ŋelbetŋ natŋtiŋ^aze,
 ked kuntŋkaŋon^azo tšovŋin^aze.
 tuŋ sura bets muŋkeme.
 blagoj puŋgiŋe ŋejeŋi
 di pŋŋti jondolos betgeŋi.
 „oŋa niŋke-pas, koŋniŋeŋtŋ,
 oŋa beŋe-pas koŋniŋeŋtŋ,
 ton ila sraŋŋa ŋumieŋeŋt,
 ton ila sraŋŋa kriŋkeŋeŋt!
 mon eŋtet urvaks ulizan,
 mon eŋtet vardoks ulizan!“
 beŋe-pas noldas ŋijaŋ lavŋ
 nej piŋeŋ riŋme son velde.
 be pes vatŋkiŋ^aze palan^azo,
 ombolŋe pes ruŋŋan^azo,
 uŋ kuntŋkiŋeŋeŋt soŋtŋ ozas.

nej beŋe-pazŋe kuŋekŋeŋs,
 son niŋke-pazŋe molekŋeŋs.
 blagoj puŋgiŋe atavszo,
 raužo ŋelne avavszo,
 znaŋ pŋŋti jondolŋe polazo.
 kuval a-kuval eŋakŋnoŋ,
 tagoŋ a-kuval aŋtokŋnoŋ.
 son^azo saize toŋniŋe,
 son^azo muiŋe toŋniŋe.
 uŋ kuva jaŋi, avarŋdi.
 uŋ uŋov liŋi, avarŋdi,
 son kudos sobi, pejeŋdi.
 uŋ ki neize, avarŋdi,
 uŋ ki vaniŋe, melafti?
 soŋtŋ beŋe-pas neize,
 soŋtŋ niŋke-pas vaniŋe.
 „oŋ urva, urva, urvakaj,
 oŋ uhel, uhel, uhelkaj,
 mejs uŋov liŋat, avarŋdat,
 ton kudos sovot, pejeŋdat?
 eli saiŋ^azet toŋniŋe,
 eli muiŋ^azet ŋuŋniŋe?
 koŋi saiŋ^azet toŋniŋe,
 koŋi muiŋ^azet ŋuŋniŋe,
 moŋ ulit ŋiŋem utomon,
 ŋiŋem utomoŋ pan^azuman.
 koto utomŋeŋ pan^aziŋa,
 ton ŋiŋeŋeŋeŋt ilak pantŋt!
 ton ŋot i pantŋsak ŋiŋeŋeŋt,
 bit laftovot troks varŋtaŋa!“
 nej be utomoŋt pan^aziŋe,

nej še utomdoñt soñtš kel'neš.
 ombotš(e) utomoñt pan^ažize,
 ombotš(e) utomdoñt suv-aľa,
 ombotš(e) utomdoñt soñtš
 suvoš.

kolmotš(e) utomoñt pan^ažize,
 kolmotš(e) utomdoñt peťš(a)-
 aľa,

kolmotš(e) utomdoñt soñtš peť-
 šaš.

ñileťš(e) utomoñt pan^ažize,
 ñileťš(e) utomdoñt soñtš ñed-
 laš,

ñileťš(e) utomdoñt ñedľa-tši.

veťeťš(e) utomoñt pan^ažize,
 veťeťš(e) utomdoñt tel(e)-aľa,
 veťeťš(e) utomdoñt soñtš teľeš.

koťotš(e) utomoñt pan^ažize,
 koťotš(e) utomdoñt kiz(e)-aľa,
 koťotš(e) utomdoñt soñtš kizeš.

'mon, užo, pantšsa šixemťšeñť!
 koda pan^ažize šixemťšeñť,
 varštaš viť laftovon^azo troks,

šaťši mastorzo ñejabi.
 šaťši mastorzo ñejabi,
 taľan^azo avan^azo pominiť.
 taľan^azo ketseť veť-ketše,
 avan^azo ketseť veť-ketše.
 pokš pominkan^azo juľaftiž,
 kadmo-pa'en^aze šavordiž.

šedejak tošna saiže,
 šedejak skušna muiže.
 už kuva jaki avarđi,
 son kudosa sovi, pejedti.

nej ki ñeize avarđi,
 už ki vaniže melafti?
 soñtš veťe-pas ñeize,
 soñtš ñiške-pas vaniže.

„oħ urva, urva, urvakaj,
 oħ umet, umet, umetkaj,
 mejs kuva jakat, avarđat,
 ton kudosa sovat, pejedat?
 eli sain^azet tošniže,

eli muin^azet skušniže?
 ve tšasoñ potso mon kutštan,
 ombotše tšajstę mekej sak!
 ton iľa jofta teľaťe,
 ton iľa jofta avate,
 ton iľa saje il'itšša,
 ton iľa saje il'itšša,
 ton iľa saje provžiťša!“

koda moleksneš taľanstę,
 koda patškolęš avanstę,
 koda sovakšnoš son kudosa,
 taľazo tšuftomš koñik laņks,
 avazo tšuftomš potmar laņks,
 dugazd tšuftomš ežem pťras.
 'oħa teľakaj, tiriñem,
 oħa avakaj¹, vaniñem,
 moñ pižeñ mazi dugiñem,

¹ oħajavakaj.

tññ iladojak tandado,
 tññ iladojak sraslavo!
 be tsason potsto mon i siñ,
 ombotse tsajstę mon tujan.
 tujan, talakaj, mon tujan,
 tujan, avakaj, mon tujan.
 ton ila mole, dugakaj,
 ton ila mole, jalañam!
 „ada, palakaj, mon ilłtan,
 mon kenks udalov xot ilłtan!“
 ‘belast, dugakaj, ton belast!’
 „ada, palakaj, mon ilłtan,
 mon kardaz kuntškas xot
 ilłtan!“
 ‘velast, dugakaj, ton belast!’
 „ada, palakaj, mon ilłtan,
 xot orla ušov provžatan!“
 ‘ton ila mole, dugakaj!’
 son orla ušov ilłtize.

‘belast, dugakaj, ton belast!’
 „ada, palakaj, mon ilłtan,
 uliša kuntškas xot ilłtan!“
 ‘ton ila mole, dugiñem.
 ton ila mole, jalañam!’
 uliša kuntškas ilłtize.
 nej pižen mazi dugan²zo
 berej kepedize komulaks,
 alov vatškodize kevks tšovarks.
 bere-pas noldaš sijañ lavš
 sijañ rišme son belde.
 niške-pazne kužekšneš,
 bere-pazne molekšneš.
 ‘oža niške-pas, kormiñeš,
 oža bere-pas, kormiñeš,
 ton mejs maštik mon dugam,
 ton mejs jomaštik jalaksom?’
 „metiñ, ila sajł uliša,
 metiñ, ila sajł provžiša!“

(Bagana, kreis Buguljma, gouv. Samara, — in der mundart des dorfes Vetschkanovo.)

4.

a bezorgo, bezorgo,
 kulo-pušet uležel!
 kosto šatšił ton, kašił,
 košo tlatił vanotił?
 niške-pazon tejterat,
 niške-avañ kakajat,

šeks jožovat važovat,
 ton rižežen kondamat.
 paro tetañ ejkakšat,
 přebej avañ kakajat.
 řide kilej ruñiñet,
 mazi umař liššiñet,

pešte-lukske kurginet.
kolmo ijel maštinih,
sedejneva kerinik,
kuntška bidga šindinik,
pilge-tijde maštinih,
prašo převstę listinik,
koške kilejks koštinih.
dumiň išta, bezorgo,
sajeň polaks sajehel,
aršini išta, bezorgo,
teskstaň tšuftoks tejehel.
sajeň polaks ezit moll,
teskstaň tšuftoks ezit ull.
koli polaks ezit moll,
moňe vastaks ezit ull,

erdekstataň sudulan,
temzeľ ketše komaftan
ravžo modas tuimga,
ašo sovoňts pedamga.
molan diriň tetane,
pilgežen^{de}že šukuňan,
sajan paro baslafka,
tujan pazne oznomo,
vaľma alga jakamo,
kše-suskomoň purnamo.
a bezorgo, bezorgo,
niške-pazos toň tetat,
niške-ava toň avat,
diriň tetat převnesat,
diriň avat sodavksat!

(Nov. Bajtermisch, kreis Buguruslan, gouv. Samara.)

5.

mastor, mastor, mastor-ava,
mastor-ava, mastoroň kirđi!
kuva jakı, mastor avarđi,
kuva pakı, mastor sumurđi.
ki neize, mastor avatđi?
ki redize, mastor sumurđi?
pazoň kutsoft ašo kartšigan,
niškeň kutsoft mazi kart-
šigan.

„ox mastor, mastor, mastor-ava,
mejs, kuva jakat, ton avarđat?
mejs, kuva pakat, ton melaf-
tat?“
ox, kov molan, mon a avar-
đan?¹
mon mešt tejňan, a melaftan?
ox kojnes, kojnes, kezeřen koj-
nes!

¹ mon ajavarđan.

kodamo ul'nes kezereñ kojnes,
 kodamo ul'nes kezereñ beras?
 šurojak vidit' ezežen, šatsil,
 trit' siñ kil'dimat, kil'dimat
 raštijt',
 polatkak sailt', polastkak škilt'
 trit'.

kezereñ narod a muiil' kaštil,
 kezereñ narod a kai jadi,
 kezereñ narod a sodi meli.

ox pazon kutsoft ašo kart'sigan,
 ox niškeñ kutsoft mazi kart-
 sigan,

ox, a avard'an, mon. i kov
 mol'an?

ox, a melastan, mon i mešt'
 tejnan?

ox kojnes, kojnes, te piñgeñ
 kojnes,

ox beras, beras, te piñgeñ beras!
 kodamo ul'nes te piñgeñ kojnes,
 kodamo ul'nes te piñgeñ beras!

šurojak vidit' ezežen, a šatsi,
 trit'kak kil'dimat, kil'dimat a
 raštijt',

polatkak sajnit', polast a šk'it
 trit'.

te piñgeñ narod pek muii kašti,
 te piñgeñ narod pek kai jadi,
 te piñgeñ narod pek sodi meli.

(Bagana, kreis Buguljma, gouv. Samara, — in der mund-
 art des dorfes Vetschkanovo.)

6.

ola šatšokšnoš, bel't paro
 ul'nes.

ja vide kileñ olañ sezeze,
 ja mazi jablok olañ tušozo,
 ja lamařt, lamařt olañ sel-
 menze,

ja lamař-tbetkat olañ bro-
 vanzo.

ola tetanste „tetej“ a meri,
 o la avanste „avaj“ a meri.
 olañ šudiže diin tetazo,

olañ šudiže vaniñ avazo.

ola seredi jomamo-ormaso,
 ola ornaskař kulumo-ormas.
 „vaj kulan, kulan, tetakaj,
 kulan,

vaj joman, joman, tetakaj, jo-
 man!“

vaj lařsañ seřse olañ pralk-
 sozo,

ja valmañ seřse olañ alksozo
 'ton ila kulo, ola tejtlerem,

ton ila joma, ota dotsinkam!
 šizgemen šidem moň robotnikem,
 šidem stadavast skotinan aštít.
 „vaj vatšo beřgis skotinant
 povšinže!“
 „ex šidem pakšava moň šurom
 bidež,
 šidem pakšava moň šurom
 sokaž.“
 „bijeň tšaraxman šuront tša-
 binže,
 bijeň pižeme šuront pižinže!“
 „šizgemen šidem moň kudon
 tejež,
 šizgemen šidem pitaň kard-
 zon.“

„meňel jožova galkat kahtleše,
 da bijeň požar kudont pultaso!
 vaj kulan, kulan, tetakaj, ku-
 lan,
 vaj joman, joman, tetakaj,
 joman!
 mon kulan žeřaj, mon joman
 žeřaj,
 moň kalmaftumak pokš ki
 tširešteň,
 pokš ki tširešteň, pokš ki kraj-
 nešteň,
 moň kadoftika tit keđem ušon,
 kedezeň kundaft šijan bli-
 duška!
 vaj bojar juđi, ja šado kai,
 azoro juđi, ja kafto kai.“

(Atratj, kreis Alatyřj, gouv. Simbirsk.)

7.

kozon tšatšneš komul(a)-
 avka,
 kozon kasneš bojar-avka?
 suron, ravoň tona bokas,
 suron, ravoň tona tšamas,
 telke tarkas, natško tarkas,
 tšej-puliňes, kať-kuriňes,
 telke tarkas, natško tarkas.
 kasneš, kasneš, son kašokšnoš,
 kaťin krugom tapardakšnoš,

kaťin krugom kutmurdakšnoš.
 potmo-rišket taradonzo,
 pižeň grušat lopiňenze,
 goňni-povneť pupkiňenze.
 puťi varma puvakšniže,
 kandi varma kandokšniže,
 meža-latkos puvakšniže,
 pokš ki tšičes kandokšniže.
 pokš pakšaso šupav eřza,
 pokš pakšaso kožav eřza.

šupav erža piva pidŕi,
kozav erža piva teji.

„davaj, norov, miñ mirataŕk,
davaj, norov, sobetataŕk!“
'mon norovan, pek zdorovan,
mon zdorovan, sedejš pedan'.

„mon komulan, pek sepejan,
pek sepejan, pŕiras pedan.
a-turŕiñeñ tur'eutsiñek,
a-sovniñeñ sovnovtsiñek,
a-moriñeñ moravtsiñek,
a-kištšitiñeñ kištševtsiñek.“

(Maresëvo, kreis Ardatov, gouv. Simbirsk.)

8.

to-to ñe daj box,
bratsi, te službašt!
ix tujtaj tujtaj!
ada tujtaj tujtaj!
mon šišem ijel
orgolež jakin;
mon šišem ijel
už kekslež jakin.
ix tujtaj tujtaj!
ada tujtaj tujtaj!
koda beliniž
oš-poŕatkavašt,
vaj, oš-narodoš
d'ivaš langozon.
koda beliniž
pŕijom ikelev,
vašna kain mon
ponkson panaron.
koda lađiniž
kažonnoj meras,
seřem moñ topotš

kažonnoj meras.
beři bojartne
d'ivašt langozon.
peřkan moñ belit
siře saldatne.
korpus valmatne
panžado aštŕ.
koda rikštetsin
kavto keđeñ mon!
koda kirnavtan
korpuzoñ valmas!
tšijan, tšijan,
bratsi, kirnavtan!
vaj tolt beřgeđŕ,
bratsi, pŕlg(e) aldon!
melgan tšiiñ moñ
siře saldatne.
tšiiñ, tšiiñ sin,
bratsi, pupoŕađŕ!
oš-eřiñ ortanzo
aštŕ panžado.

koda kirnavtiñ
 oš-eñiñ kardajsl
 mon sobiñ, bratsi,
 oš-eñiñ kudos.
 oš-eñiñ avas,
 bratsi, kot kodì;
 saraḡan polzo
 mastorov tokaš.
 „ton, šveteñ kirđi,
 mastoron vani,
 kořmaj matuška!
 kozon kekssamak,
 kozon putsamak
 ton, ruzon ava?“
 še pološt alov,
 bratsi, putiñhem;
 še pološt alov,

bratsi, kekšimem;
 píam raškonzo jutks,
 bratsi, lađize;
 monšeñ kirniñhem,
 bratsi, mastorov.
 sorniñ, sorniñ mon
 še tarkiñešešt;
 rukšniñ, rukšniñ mon
 še krivaloštne!
 paz vaniñhem mon,
 vaj, še bedašošt;
 niškeš idiñhem
 še nuždastošt!
 to-to ne daj boḡ,
 bratsi, te službašt!
 vaj tujtaj tujtaj!
 ada tujtaj tajtaj;

(Образцы мордовской народной словесности. Вып. I.
 Kasan, 1882. Lied LVIII.)

9.

vaj jomaš mastor son kirđifeme,
 vaj jomaš mastor son kandifeme.
 niñ kiñ putsinek mastoron kirđiks,
 niñ kiñ putsinek mastoron kandiks?
 dajte putsinek niñ tušt(a) azoron!
 a tušta soki kafto sabantso,
 vaj tušta izi niñ izamšo.
 tušta štafiže lokšo-ñed'en^aže:
 „už koli ulan mon inazoro,

vaj kol'i ulan mastoroŋ kiŋdi,
 uŝ kol'i ulan narodoŋ andi,
 vaj beŝt beŝtaŋ, koŝet noldazo,
 ombotŝede beŝtaŋ, tarat noldazo,
 tarat noldazo, loŝat purgazo,
 kolmotŝede beŝtaŋ, tŝetkat tŝetazo,
 tŝetkat tŝetazo, lomzort ŝulmazo,
 niŝeŝede beŝtaŋ, lomzordo jartsan!
 vaj ŝeŝtę ulan mon inazoro,
 uŝ ŝeŝtę ulan mastoroŋ kiŋdi,
 mon ŝeŝtę ulan narodoŋ andi.“
 vaj koŝo tuŝtaŋ son mastor kiŋdi,
 uŝ koŝo tuŝtaŋ son narod andi?
 vaj kaŝto pandoŋ son pando-jutkso,
 son pando-jutkso, latko-lozmoŝo,
 latko-lozmoŝo, jandaviŝeŝe.
 vaj ŝeŝe tuŝtaŋ son mastorozo,
 uŝ ŝeŝe tuŝtaŋ son narodozo.
 mastoroŋt laŋkso son kilej araŝ,
 narodoŋt laŋkso son i ruz araŝ.
 vaj maŝaŝ tuŝtaŋ, son kilej ŝatŝi,
 uŝ kilej ŝatŝi, son i ruz ŝatŝi.
 vaj duŝi tuŝtaŋ mastoroŋt kadmo.
 tuŝta ŝaiŝe piŝeŋ truban²zo,
 vaj tukŝnoŝ tuŝta mastoroŋ krugom:
 „vaj ŝokil iziŝ, tiŋ ŝuro vidit!
 uŝ konata ŝi son truba vajgeŝt,
 vaj ŝetŝe uleŝt ŝiŋ tuŝtaŋ uŝet!
 vaj konat molit ŝiŋ puŝka ŝumŝes,
 uŝ ŝetŝe uleŝt ŝiŋ ruzoŋ uŝet!
 vaj miŋ, adado, e²zat, adado,
 uŝ miŋ, adado, moŝaŋ tombalej,

mořaň tombatej, mořa ušijas!
 vaj i ruz pidi son prošaň kaša,
 vaj i ruz kai son lamo skal-oj.
 už kona jartsij son še kašadoňt,
 vaj i še uli son ruzoň ure,
 vaj i še uli son ruzoň vardo.“
 rušt'aň auldaš ašo patšaso,
 vaj mořaš aras son kafto štenaks.

(Vázovka, kreis Buguljma, gouv. Samara, — in deř mundart des dorfes Vetschkanovo.)

10.

vaj pokšineň pokš ulies	kilejeňt práso son ine narmon-
pokš pakša.	lomaň ketšesę narmon kor-
pokš pakšinešęňt pokš guboř-	lakšnoš,
pira ¹ ,	loma valnešę narmon pška-
guboř-pirašoňt ašine kilej,	dekšneš:
ašine kilej, maziňe kilej.	tiň kuntsolodo, siře atinet,
mastoroň keles son kořenen ² ze,	siře atinet, šedoj sakalneť,
nehelen keles son taradon ² zo.	šedoj sakalneť, ašo prá-tšeřnet!
kilejeňt alo purnañ stol ašti,	mon teňeňk joftan sodamka-
še stoleňt ekšę terden gošt	jovkske,
aštiť.	sodamka-jovkske, jaumka-
veši goštketne siře atinet,	jovkske:
siře atinet, šedoj sakalneť,	kodamo narmon křilaftomo
šedoj sakalneť, ašo prá-tšeřnet.	lifti?
ejšęst kavani tejteť-takiňe,	kodamo žbeřes pilgefteňe tšii?
tejteť-takiňe, bojar-abiňe.	kodamo tikšeš kořentęňe kašę? ⁴

¹ pogž guboř-bira.

eziž sodakšno siře ałatne,
 siře ałatne, šedoj sakaltne,
 šedoj sakaltne, ašo pra-tšetne
 ine narmonoń bobaskinen²ze.
 son 'tšarkodekšneš tejter-taki-
 neš,
 tejter-takineš, bojar-avineš.
 „tiń kuntsolodo, siře ałinet,
 siře ałinet, šedoj sakaltne,
 šedoj sakaltne, ašo pra-tšet-
 net!

mon teńek javša te bobas-
 kineńt,
 mon teńk joftasa sodamka-
 jovkskeńt:
 krilaftomo listi tiši tši-pazos,
 pilgefteme tšii son tšudi bed-
 neš,
 kořenęme kaši lomańeń telaš.“
 išta javiže tejter-takineš
 ine narmonoń son²zo jovk-
 son²zo.

(Vetschkanovo, kreis Buguruslan, gouv. Samara.)

11.

a-j pokši-ne po-kš, šede po-kš pakša!
 a po-kš pakša-šne i-ne gu-boř-pra,
 nu pokš pakša-šne gu-boř-piri-ne,
 gu-bořešt krugo-m rau-žo viřne,
 rau-žo viřne, tšopu-da viřne,
 vi-řešt kuntška-šo pokš pola-niņe,
 da pola-našne pali to-l pali,
 pali to-l pali, kurbi to-l kurbi.
 tolne-ze pali nu sastj-ńestę,
 katša-mzo tiši nej tustj-ńestę,
 ek tustj-ńestę, kuži seře-vstę,
 kuži seře-vstę meńe-l jožo-va,
 meńe-l jožo-va, pejel ekške-va.
 tolo-ziń krugo-m salda-t-či-j aštši,
 salda-t-či-j aštši, nekru-t-či-j aštši

nekru·tnę jutkso· pa·vol pëtro·vítš,
 salda·tnę jutkso· pa·vol pëtro·vítš.
 pa·vol pëtro·vítš, od ina·zoro,
 ava·nzo ke·tstę pñanzo· tšins vëši,
 d'iri·nžę ke·tstę pñanzo· kajs vëši,
 tšins pñanzo· vëši, kajs pñanzo· tar·gi.
 „tui·ka, ava·kaj, teta·n tšinnę·zę,
 tui·ka, d'iri·nem, teta·n kojne·zę!“
 'u·x, a kir'di·vi teta·n tšinnę·zę,
 u·x, a kir'di·vi, tšora·m, kojne·zę!
 „kir'sa, ava·kaj, kir'sa· d'iri·nem!
 me·št masto·r lan·kso, ava·kaj, boja·rtne,
 me·št uje·z lan·kso, ava·kaj, azo·rtne,
 ne·n lan·ga· nolda·n, avka·j, pëtški·šę,
 ne·n lan·ga· nolda·n, avka·j, ker'i·šę.“
 'pizi·ne kaka·j, pa·vol pëtro·vítš,
 mazi·ne kaka·j, pa·vol pëtro·vítš,
 to·n ita· nolda, kaka·j, pëtški·šę,
 to·n ita· nolda, kaka·j, ker'i·šę!
 me·js to·n ke·ra·ši, kaka·m, boja·rtneñ?
 „še·ks mo·n ke·ra·šin, avka·j, azo·rtneñ:
 nu, siñga·k ker'i·ž mo·n d'iri·n teta·n,
 oj siñga·k pëtški·ž mo·n vani·n teta·n.“

(Isakly, kreis Buguruslan, gouv. Samara.)

Mokschanischer teil.

I. jofkst (sodam-jofkst).

1. akat sazər't: f'k eskšli, ombätšəs avarđi. — tol i tšugu.n-bed.
2. atants šatšəms šorats bed omba širi [ompsiri] patš-kəš. — tol, katšam.
3. aləs tiži kud: estijənza af eševi; konađdi eševi, soňš af nejšž. — lazks.
4. aləs tuməň, karksəts šel'ijəň. — potške.
5. aləs kəžəđi, ərvə-ňəs jevəđi. — atam i jondəl.
6. f'šak šini jar'tsaj, šra laŋks puləms af pətške.j. — potš.
7. jursta f'ke, p'asta vətš. — kəd'.
8. kafta pəli kər'kske. li-jəňđi, melganza šulənzəň uskši. — salməks šutš mar'ta.
9. kafta pəli li-jəňđi, tištəň kiňš. ti-jəňđi. — estəma.
10. kanda laŋksa kurməš salməks. — šejəl.
11. kanda vakšsa aləňš, tiri jalgat vətšəňđi. — ofta.
12. kelksaž, meləntska vant-saž, kutsta kurək paňtsaž. — lovaža.
13. kiže. jołaj aləňš, šəňəň paŋkske məkəřəšəňza. — uzəř.
14. kiže. mołi aləňš, jarmakəňat pəški.zi. — kar-kil.
15. kər'ňš-ň šišəň vatan-zəň. — lomaň p'rs.
16. kizəti vətš avarđi. — kehu.
17. kopəřəts uli, pəkəts aš; ńeřənzəň kafta, kurgəts aš. — vətš.

18. *kšnós šavši, šerós avardī.* — *pajǵs kelǵnts mar'ta.* *pulǵnts mar'ta [pǵlǵntsma-r'ta] jar'tsaj.* — *kštīr.*
19. *kud uzǵsa ofta raŋǵi.* — *keft.* 30. *nīle ruz-avat [ruza-vat] f'ke vařas šerīšt.* — *traks-pořat.*
20. *kutsa beǵške uǵǵndī, ořsazǵr's ešǵnza ulǵndī.* — *nūfa-m i šaba.* 31. *pešǵs ozan, uštǵrs vanan, keluř kunda-n.* — *kštǵr-dǵma.*
21. *leř langa arǵi pǵlas lomaǵ.* — *řumba-s (numǵl).* 32. *pervaj akša koda lov, toša araj koda sod.* — *kujǵǵr i keře.*
22. *imǵts řvanē, aŋksǵts eřške, kajamats maži, eǵǵǵǵts keži.* — *varma, pižǵǵ, jondǵl, ařam.* 33. *pižǵǵ uli, řtařtsa; maǵi uli, beř'taša.* — *berkske i kapřtat.*
23. *luga-ša tǵšǵška, viřǵša řuřtǵška.* — *vařa.va.* 34. *řada kizǵǵ paba, řařřřti tožeǵ šaba.* — *tuma, řeřat.*
24. *molǵ af nurřsa, af krandazǵa, af jalga, af ala-řaša.* — *sokřsa molǵ.* 35. *řej jořaj, nolaj; tovo jořaj, nolaj; řelǵǵnzǵn mastǵru jořej.* — *inřǵadǵma.*
25. *moǵ uliřt kujǵǵrǵže, f'kes kandi kudu, ombǵřšǵs kandi kutřta.* — *řale-ka tǵ kaře-l.* 36. *řeǵbe pakar'ne kǵřton-da-ft, f'kes apak.* — *lomaǵ peřt (lomaǵ peřt).*
26. *moǵ uli kudǵže, řte-nanzǵn keřǵn, kija-ksǵts řejje-řǵn.* — *lokřřm.* 37. *řeǵbeǵ řtaka, komřada tožeřne.* — *řatka.*
27. *moǵ uli kudǵže, talǵnda řeǵbe, kǵřǵnda jakřama.* — *pořařam.* 38. *řeǵbeǵ neǵřǵne, eř pǵrants af neǵřǵi.* — *řeřne.*
28. *moǵ uli pǵradǵže: řalǵdi, řnaša; af řalǵdi, řavša.* — *piǵe.* 39. *řkamǵn molǵ, komǵř-beřaje ki tija-n.* — *inza-ma.*
29. *moǵ uli ulša-neže, řařts povǵšǵnza.* — *řta-tol.* 40. *sokas pakarǵn, modas řuřřǵn.* — *řekři.*
41. *sořřs kǵř'ta-pa, pana-řařts povǵšǵnza.* — *řta-tol.*

42. *soñtš sokār, néjisháñd'i* šelmāša, *beł lama šelmāša.* —
ki beši. — *manda.* *meñal.*
43. *soñtš švañe, soñtš kaj-* 47. *šiš liši, soṅga šatši;*
gi, beřda šimi. — *šeškε.* *šiš valgi, soṅga kulī.* — *žulf.*
44. *šormav pərme-tš kełte* 48. *štšavažón pokāñnada*
kešs tijáñd'i. — *šif'tám.* *uskšoda.* — *keṅkš i kunda-ma.*
45. *šínok beñak arđi, šaka* 49. *beři kułši lokštiks, alu*
vastsa aštši. — *ñelñatše.* *valgi krandžžks.* — *ševks-po-*
46. *šín pef' aštši f'ke* *łana.*

II. (Sprichwörter.)

1. *šava lofsti af topād'at.* 11. *ševat leṅge, pandat*
 2. *kalāñ kunda-ma, bełte* *šna.*
af pelāma. 12. *pāka-š kat-kiñ, a vaz-*
 3. *jellš vaša kasfti, aškš* *ñeš miñ.*
šaldazstēnza af valgi. 13. *łomañ vastsa palakst*
 4. *piñāñ-prε [pāñāñbrε.]* *atsaft.*
otškānas, ton akš-alu. 14. *otšu kopša pov šeži.*
 5. *sokārš sokār't šelrānts* 15. *inza-mať alu pižāñd(ε)*
targaš. *af kešo vat.*
 6. *vārga-zš eš idōnts af* 16. *plēte-ñ ulāñde-řej, varši*
šivši. *valgi.*
 7. *piñāñ peks skal-vajš* 17. *ava kulī, palman prásta*
[skalva-jš] af lađej. *kaťa praj.*
 8. *numāłš povāť tē pulāts* 18. *utša kulāš, vasta šamš.*
ñur'ke-ñe. 19. *šire jšl'de, tatar-ozks.*
 9. *alš nať keñd'rej, meki* 20. *šežgantš tsikārđž pi-*
af pełēvi. *žānts ñeštši.*
 10. *kavalāñ kurksta ñelk'f'* 21. *numāłš piłge-kiga-nza*
af saraz'še. *muči.*

22. *trakst laņķs kambrazs af ladēj.*
23. *marlul p'ras kutšon-dē-rat, mākērtlēs anghōrdabi.*
24. *mon af kujā-ran, ton af sarazat.*
25. *alamš toraftērej, af ozāndat.*
26. *sodalit koza prat, šu-žē-rūnat atsalot.*
27. *koza šurānē-s, eza sal-mākskēs.*
28. *vārģa-zda pelāndērat, vārģs tat jaka.*
29. *utšos šivālēn vajots kārāža.*
30. *šef'tanza vēts, tula-nza vētf'tānē.*
31. *ņejoms šije, levots ilē.*
32. *konaška marāts, šaška parāts.*
33. *otšu tē undu.*
34. *šerāts pēšē, jonāts pēšē.*
35. *tēšī kulāmda vandī kulāk.*
36. *sarazāndī olgānē, son šada vēri.*
37. *tuvēt noldak šāra-t vaks, a son pilgānzānģa šāra-t laņķs.*
38. *īšēksak, af mārda-ftsak; šēksak, af nolāsak.*
39. *tuvās proks kuftsi, vēš-tānģ(ē) af šēredī.*
40. *staka kandī kētlšē, koške šēlej pilklšē.*
41. *loman kēsta anama, mastērt patšk vanāma.*
42. *tšofkš košānģa ašōz tonafnē, a morama maštī.*
43. *avada vāzdāndē-rat, ilē af ņejat.*
44. *šējārs jar'tsamants kvalma tufkšī molī.*
45. *pīnās suski, azārs pandī.*
46. *taūtštista jar'tsama, poņksftāma jakama.*
47. *ruz mar'ta [ruzma-r'ta] kor'tama, kēskōt uzārtšē ulāma.*
48. *taza vēš lakastāmat mar'ta af tustānī.*
49. *ton kor'tat, manai pa-žēšt puvāda-t.*
50. *širē jēšīlī tat šarānķšnē, od jēšīlī tat ozānķšnē.*
51. *alašada iņģāls ašk't ramāsak, son af ladēj.*
52. *šēkšīs af uže-l'dī ņē-rānts, a topaftī pēkānts.*
53. *šedān pāl'ta-jš aļak azānt sodāvi.*
54. *jolma trakske kulāma-zānza vēdraškē.*

55. kaldænga af jar'tsan, 59. šapakš pikššəz šada
pīlgəuəŋge af natšftan. kašj.
56. lomañ kodaf kar'tše, 60. tols tolsa af maləri.
kəpə jakaj pīlkl'se. 61. aŋə povəša kalat'se,
57. ošsu šuftli viji varmaš od-šorañ [od'zorañ] šna-
povi. lokša.
58. ul'f'te-ŋej alaša, man- 62. mar'rud'e itškəzi ma'š
dənešk'e lišine. af kevəri.

ato-kšš kor'taj: moñ kolməŋeməñ əv'e-ze, səmbəñ kirt-
sajne; azəvəzəñ f'ke əva-ts, ševək af kir'dəvi.

alašaš kor'taj: mon lutsi šivəñ alət uskələñ f'ke avan
uskəmda.

šar'kš kor'taj: moñ šel'məne ulənd'e-rəl't, lomañt p'rañts
patšk lišələñ.

jurt-avañeš kor'taj: azəvəze moñ andənd'eŋej, soñtšk'e
topətsta uli.

varmaš kor'taj: moñ šel'məne ulənd'e-rəl't, kona lanksa
kəz kir'da-n, kudəntska beləftəliše.

kutš kor'taj: moñ kona šine af štašəz ežəñhəñ, še šine-
ronŋəžli staka.

kom'le-avañeš kor'taj: moñt'f'təmən pražnəkk af kevəvəvi
šor(a)-avañi.

kuləf lomañt's kor'taj: mod'ine škild'e-f'te'əšl lapšava i
kulšu, vatšəda toša eŋan.

šejərs kor'taj: moñ ezdən lomañne tutkədišt, a vatštəñ
jar'tsašl.

aləməš kor'taj: moñ toramstəñ kijs jar'tsaj, še moi
polaksaj.

vedu-ntš kor'taj: moñ ŋežšəŋga af jeŋ'təvan, añtšak
pižələñ mantsa jeŋ'təvan.

III. kâ·va·ka·jofks (pašîe).

numâls arni vâŕge. kar'tšânê praj, son jevâdî; lopañê praj, ardâž tuj. tuma·ndaš stanê: „vidna, mastâr larksa modâdân jolma aš mežavâk; molan, jordasa pŕezân bêlî.“ tuš, ardî, patškatš bêlî. bêd pŕaksa tama bêtrakšta. jor·dakšnâže pŕants bêlî. bêtrakšnê nejâž numâlt i sehbe komâlnâšt bêlî. numâls nejâžân i keñer'ts i kortaj sontš: „af jortsa tšni pŕezân, modâdânga ulišt pelišt, lama lomať nejomaž i jevâšt ezdân i jorêšt pŕe bêlî.“

IV. mokšân sorma.

mon ulk(a)-kîge, f'evra·lt nilotše šina·nza, taka kizâť, kutšân tonďit af·otšu kagât, konañdi šormatft od val't tš širê piŕŕgân kota mor't. mor'ne mon sodamašnê pŕek tšebêr't. šên kvalma mon šedijâže ozada, mes kutšft tonďit; a'itšak šedijâže kaťaldî i kañžâdî af sodamasnân kvalma, kaťi patškatš kaťi aš. šên iŕksa jêr šîñe. kañžâdan. še kañrks mon košardëmañ taga sorman kutšâne. tšni lukšts·dân pŕat enel·dan set: kutšt modiñe šorma i ozafk šedijâžân! a kaťi ašêšt patškâdê, molan mon insarañ ošu bešëmest; mon ketsân uli kôita·ntšîje, maksf insarañ poštâvasta.

tat kēžoje, mes mon te šormazân mar'ta mašîof'teštôn! aš kâda, sorman apak kutšt, modiñe aštšëms.

mon tšniŕge pŕrîoša·n af·lannëñ od val't tš mor't. sehbe modiñe aram tšebêr't, napŕîñe·r:

1. vaj kujgârâžš ôrtê·jêš, kašmârâžân ôrva·ks šêš;
2. jêštôr ava af škaj tŕej.

kotškams možnat af·lannëñ anajôn kurksta; mon pëlân patšti. jêr beñe ulšîšt pŕda·št, raznaj šîrdân.

taga ešel'dan, kutšt šorma, kâda sodalîne ul'kâtsê tebônâ
pâtškâdâmasnân.

utšâž ila-dan toî ul'atšê

širâkôn štopa.

V. ozkst.

1.

utša--ozks.

utša-n sedi i šetši i šer'kanzân ševsâž šer'apšâ-n da¹
kolma ali vete atat, molišt ved' târva-li, ozândišt:

škabavas kořmâletš! noru-šama noru-pakšê kořmâletš!
par'tši-sakal pakš(ε)-atê, par'tši-šejer' pakš(ε)-ava! makst
er'af aštšaf', pâlâma-št er'ejks aštšiks, kozâkaftâmâšt, makššâk
šetîne pâžâmîna-t, tšebêr' tebônât! sašônî ulîne-lanks! ul't,
mežda tšestî-ndams kavañams! niñ makstama jefks kunda-fks.
tsistaj sedîneñkôn mar'ta kandîñâk, akša k'edñetšôn mar'ta šetî!

2.

ozks pakšê-avati.

jot-mâle tšifta-mazda² tafta ozâñkšñal't šokšânâ šorân
urâ-damda mešê od kovsta:

ramašt velen jarmaksa ozks-pâka. kotskaf atelne molišt
pâka-t pêtškâmê kêrga-dâm-l'ejli, konats velen ezda af p'ek
itškâže. pâka-t ševsâž vêtâms kafta od-šorat, pâla nat šit

¹ dorf Staroje Pschenevo, kreis Insar, gouv. Pensa.

² dorf Palajevka, kreis Insar, gouv. Pensa.

mar'ta kovš; pāka-t' mēlģe molišt kafta šir'e atat [šāra-tat],
 ūat pāta mēnēlt' mar'ta mastōrs. f'ke atēl kētsa pāka-n-paionh-
 lokša, ombātsat kētsa pāka-n-petskēm-pejēls, še pejēls jēt
 kōznē- šaka. šēmbe vėlōsta narō-tš molišt pāka-n pārvā-
 žama, avatnē vėlēt lišems javšōž avatdōž. kažnaj avas
 še pāka-t' kažšē kotfsa, jarmaksa. karšōk vasftēndērej še
 pāka-s lomaņ, lomaņš araj pālma-nāžē-pīas.

kādak patškōdīšt kārğa-dēm-lējti, esta-kīje- štāšāž
 kelnē vėtā pāka-t' tō pētšksaž tō pēdōša-ž sōrga-vōžšā tō
 javōntsāž šēmbe vėlēti, a kārğa-patēnts noldasāž lējti, šas
 i mērgīšt „kārğa-dēm-lēj“ = kārğa-kādēm-lēj.

„tīaka škabavas kōrmēletš, vērde-škabavas kōrmēletš,
 makst pōžōnā-t' lēnhēhat, maksšōk šēnē varmaņat!

pakšē-azārava kōrmēletškej, toņš vanōmašt, toņš tīa-
 mašt! vanōmašt slade-jdē lišade-jdē, arak eškōžōnōk kōša-
 gaks! kōva-nē jakāšt pīl'kē, šīje-nē saza para! kōva-nē nē-
 jīšt šēlmēnē, šīje-nē makst mīlōžšōn!

vėl(ē)-ozks-pavas kōrmēletš, sašōnt' ulīnē- lanķ! ulōza,
 mēžšōt' potšfams kavaņams! šatšfī pakšav šōvōnē, makst
 šumbra-par-šīnē!“

3.

imōžs-jakam-ozks.

vīrō-pavas kōrmēletš,
 vīrōn kīrdī mašuška!
 tētšijōn para šista,
 šōbdavaņ palī sarāsta
 molan pēlēt konakōks,
 molan toņ tēz varžamot.

vīrō-pavas kōrmēletš!
 vīrōn šuftnōn sodasajt,
 lopatnōn pēs luvōntsajt,
 kītnōn jatnōn jakasajt.
 para kīje-nē vētōmak,
 tšēvēr' jaņnava noldamak!

makst para p̄reviñat,
 kafta šelmāndi šelñe-bišť,
 kafta p̄ilāndi p̄ile-bišť,
 vīrān p̄ilāda marāzan,
 pakšēn šelmāda ņejžazan!
 vīrā-pavas kormāletš!
 vārgē. jakajd'e vanōmak,
 kolaj lomañd'e kššōmak,
 vārgē. lijišñān marāzan,
 alga jakašñān ņejžazan!

makst komlat marān mar,
 ņeťtīť p̄ešťñān jurān jur!
 p̄ešťñān imāšñān tejt kēšē!
 ked-jeñ kañťfāñkē p̄eštkēd'ast!
 makst vīñat, makst valñat
 vīrāť lišōms ofta vīda,
 pakšē kvalma kandī ņešōks!
 parān karšōs para uli:
 kažñe kažan, valda par'ťsi,
 jaťtsams maksan akša matšī.

VI. kor'lastāmat.

1.

koškā ma-štīks jula-ftan, koškā ma-štīks pota-ftan ē.
 lomañť e-sta, varkañ e-sta, p̄rastā-nza, p̄re-potmā-stānza, vēť-
 stā-nza, sivaltstā-nza, šatšā-ma kašā-ma lēla-stānza, ketstā-nza,
 ked-lu-vstānza. af mo-n jula-ftsa, pota-ftsa, af mo-n kārťsa,
 kardā-ša. varka-ñ va-stsa noga-j-pala-kst, vastā-nts pē-ša
 noga-j'ťt ašťsi-ťt, kola-j noga-jš p̄re-pē-šānza, noga-j-lokšā:ts
 kē-tsānza, kēre-j sabla-ts vaksā-nza, noga-jōñ kranda-s ikālo-nza,
 noga-jōñ kranda-sts puld-že, noga-jōñ p̄ikstsā. sold-že, noga-jōñ
 vēld-s uskā-že, noga-jōñ uld-ms puld-že, noga-j-lokšā-ša p̄iksā-že,
 kēre-j sabla-ša kēre-že, orža. p̄ejo-ťsa vatka-že, algañd'ze-jťi
 azd-že, rodñā-va p̄lēma-va straťtā-že. dāda sa-kšñe varka-ñd'i!
 sajoñd'vāta-da varka-ñd'i, ti-ñd'ēñka-k ē u-li. lūtšī molō-da
 šōpō-da vī-ťts! kitško-ře poju. mula-da. p̄ejšā. poñ-ñk kōfe-
 ñānzān, surtsā. lubi-ñk lopa-nzān! šestā. sajo-da varka-ñd'i.
 šestā. ņejj-ñk ē loma-ñť!

2.

(praštše·h̄ge.)

p̄eš-be škada praštli·ndaj pabaš ševsi šeredit kafta ki ul̄ti t̄ šeti ked̄ez̄nza saras-lefks t̄ kotf-pakške. k̄d̄ak patškad̄iš̄t kafta ki ul̄ti, šeredit̄s araj p̄alma-n̄āze laḡks, a pabaš komaj mast̄rti t̄ karmaj ešel'd̄āne taftāne:

„mast̄r-ale, mast̄r-ava, m̄ilāslivaj matuška, kafta ki laḡat eram-siḡne, kafta kiḡe- sašt paḡ-siḡne. lama jakašne šeješne, lama jolašne potašne, lama, matuškanej tokašne. šet mat̄evāk tokašne, šet mat̄e praš put̄n̄ kud̄āzt, možat tokaš p̄ereḡ p̄otf̄ke-t̄šn̄, pad̄i tokaš šije-n̄ ortāneš̄n̄ al̄i kal-dat̄s šir̄n̄ val̄neš̄n̄, šet jejt̄s šelav šen̄ješ̄n̄. t̄ni mat̄e saš m̄ilāz̄d̄n̄, ašuv̄n̄ anama. mat̄e saš af šav̄n̄ k̄ē, af koške kurkt, son saš kafta ked̄n̄ p̄esk̄d̄āne, kafta šel'm̄n̄ topaft̄ma. mat̄e maks̄i jeřak vajm̄ne, akša lišm̄ne an̄k put̄n̄ pand̄z̄n̄k, an̄k sot̄n̄ kambraz̄n̄k. mast̄r̄n̄, kořm̄-leš̄kej, šarijat, mast̄r̄n̄ kerijat. itšk̄zi molat, kild̄z̄ kil'lk; malav molat, lašt̄e kušt̄! lotkaftk mat̄en̄ šerēd̄ānd̄e, mař-d̄ānd̄e!

ut̄ši anaj vast(a)-ežān, možat lam̄s ut̄šend̄āma-št̄, pad̄i lam̄s van̄ānd̄āmašt̄. tat kežaje, matuškanej, laḡez̄n̄k! t̄ piḡks ašal̄ an̄k̄h̄ke, t̄et̄sis ašal̄ s̄arga-ř̄h̄ke. lem̄āzt tuḡne akša kotf̄ke. mat̄e kažāze luv̄āze, pražn̄k mar'ta tijāze. tonga mat̄en̄ lotkaftk šerēd̄ānd̄e, mař-d̄ānd̄e!“

saras-lefks̄ kotf potm̄s ašk̄tsaž t̄ praštli·ndam-vastli kašaž. šint̄s tušt̄ kudu. kudu mol̄ams m̄ez̄evāk af kor'tama eš jotk̄ā va.

(praštšē·ŋǵē.)

jeŋ, kud-azǝrava kormǝletšškej, praštšē-ndak eŋejtšǝn aštšitšǝn, jakajtšǝn šejejtšǝn, puŋitšǝn uštšitšǝn! kenkš-als kenkš-ava, mǝza-ra liŋitšē sǝ va-jtšē, mǝza-ra jakajtšē šejejtšē, keŋ-mǝditšē paŋāzītšē, šǝna-ra ulǝza para vašēn'di! ežǝmbŋŋe-als ežǝmbŋŋe-ava, tiŋǵē praštšē-ndašt, noldašt šǝetkeŋi! stol-als stol-ava, šije-ŋ stol¹, širŋǝn stol¹, mǝza-ra jar tsajtšē šinhitšē, mǝza-ra šerfkat ozajtšē aštšitšē, šǝna-ra ulǝza vašēn'di para! vast(a)-ežǝmŋŋe, kormǝletšškej, praštšē-ndak vašēn toŋga, maksk niŋlǝšt-keŋšǝn vašēn'di! vaga son kantš es tǝmǝzt pud komŋe, kelgij pozǝndi, kelgij vina-ndi, kelgij puŋǝndi! kotškajŋ rad'ne-tŋǝn, šǝmbǝn šinhitšē, šǝmbǝn andiŋ! vaga mon tuŋ pud jamks, kelgij patšǝndi, kelgij kopšǝndi, kelgij jamǝndi, pid'it! praštšē-ndak vašēn, šel pramsta, šel štamsta, šel jakamsta, šel šejjamsta, šel udǝmsta, šel aštšǝmsta, šel jar'štamsta, šel šimǝmsta — — — vaga tel tuŋ mon, anna, šidšǝn-šǝl valf, olš(u)-azǝrǝn šorma. mǝza-rǝn keŋš patškǝlkeŋšǝš, šǝna-ra ulǝza para! ŋe komŋeŋetšǝn latsa tožd'algadǝza, jamkskeŋšǝn latsa tšistajgadǝza! ŋe komŋeŋetšǝn, jamkskeŋšǝn kutsta tǝštšajŋe, kaŋta ki ulǝš kantsajŋe, šidšǝn kiŋe-šǝra-ŋšajŋe, kalaŋšajŋe. staŋe šǝra-dǝza vašēn urma-ts! paža-lǝstij, praštšē-ndašt!

VII. javš'ama.

vašēŋej, polǝŋej, kormǝletšškej! kadǝmajŋ kaŋta keŋšǝn vatškǝd'ǝžŋe lama valǝn kulǝŋe, lama korǝn kir'dǝŋe. vašē-ŋežē, akša paŋ'tšijǝn šejerŋežē, akša kalaŋšǝn šamaŋežē, po-

¹ zdol.

laņēze, para jōnņas tonaftiņēze, rav²ža modaņēze, kelīne sđ-
 va-rņēze, oļsu koņas kadīņēze, koda maštđt taškava šindāmēn,
 kerāmēn! pđlža-ftđl kafta jakaj pēlgāne-nēn, noldat kafta
 jakaj keđņēnēn. kadēmajt akša keluks kolgāndāme. kelus
 kolgi sud algaņe, mon kolgānd'an šemjēn ftalgaņe, šelm(ε)-
 algaņe. kadēmajt tunda-n kukuks kđka-ma: kukus kđka-j
 piņkstānza para-stānza, mon kđka-n ēeki do ēeki. polaņēze,
 akša kelu roņgāņēze, podjetšejōn jakafkeze, namāzu štīrēn
 razēmņēze, tonafņēmajt tšebeř jōnņas, kermafņēmajt tšebeř
 razēmņas. teņi kosta nēšts, kosta šef'te? af bešāzņe bešāvat,
 af ramažņe ramavat. kāda ulālēn modan šibi sđkske, laņkstđt
 modanēl šivaliņe, toņ bešālišťēn, paņžalēn pēkōņēzēn potmā-
 ņēzēn, azēndđlēn oļsu koņēzēzēn. kāda ulālēn mek potsaksaj
 saraske, laņkstđt modanēl potsaksaliņe; sur-přeņada [sərbře-
 ņada] kunda-lišťēn, šamdđlēn tunda-n paža-r potmāņēzēn, lišti
 jēši šed'iņēzēn, azēndđlēn toņdīt nužda-ņēzēn. oļsu koņas
 kadēmajt; ēštēdēn ņužajt valņats kđlāma. koda kadēmajt
 taška kořeti! af kelāzņe kelāvi, af ujažņe ujači. kelāž
 kelālēn, šerāze af satī; ujažņe ujačēn, šila-ņēze aš ņi, af satī.
 kadēmajt pusto-j pakšāsa pusto-j nēřkamuskaks pižānhftāze
 natškāma, varmaftāma luka-ma.

VIII. mor't.

1.

krolān šomaņeš, šeke šoraņeš,
 šari piře-ņeš, teři kud're-ņeš,
 přeņēn šarftiņeš, kud juma-ftiņeš!
 palki-ņiņok salaš šoma, važ ramaš,
 utša-keđ' salaš, kařāziņe ramaš.
 ul'tše kvalmaņe morāzņe jotaš,

pol'teń orla laņks morama lotkaš.
 son meki mārda-š, pēse-da pārda-š.
 orla laņks(a) aštši pol'teń atasna,
 pol'teń atasna, lōškōt platjasna.
 kutsa šarņdi pol'teń poleņeš,
 pol'teń poleņeš, akša paleņeš.
 štšakšņi, kafakšņi, son nafažakšņi,
 son oštu ullša-v vaj ad'rtakšņi.
 „lište, poleņej, lište, mataņej!
 modiń tońtf'ēmāt ullše-š af mazi,
 modiń tońtf'ēmāt ka'zīs af kajji.“

2.

vaj pīnōš, pīnōš, vaj pīnōš kandēń navu-mņeš,
 kandēń navu-mņeš, son ullše-ń šari pīre-ņeš!
 navu-mņeš jakaj sara-nskaj ullše-kvalmaņe,
 ullše-kvalmaņe, targo-vaj lafka laņgaņe.
 vaj kōva-jakaj, ošal vašeņants bešēndi,
 kōva-bešēntsi, kolma valfkada mišēntsi.
 šembe lafkatēń kandēń navu-mņeš jōtažēń,
 lafka-azdr'ņēń son tura-k pīnōš vašf'ņēžēń.
 lafka pēš(a) aštši targo-vaj mokšēń od-sora.
 še od-sorači kandēń navu-mņeš ņežēlkšņi,
 ošal vašeņants še lavēšņēkti mišēndi.
 lavēšņēkš makšši vašeņants iņksa vete valft.
 navu-mņeš antsi polaņants iņksa kolma valft.
 kolma valfkada eřej jalgaņants ladeže.
 vaj kištēž jakašt kandēń navu-mņeš pūgēnzēń,
 pējēdēž jakašt šari pīre-ņeš tērva-nzēń,

morāžņe jakaj kandōñ navu·mñeš kurgōñats.
 „tiki maksīņe ošal vašezōñ, putīņe!
 mon polaks ševan sazanōñ maži tarūñeš.“
 vaj, esta patškatš kandōñ navu·mñeš kudu šiv.
 son aštšōš šīne· kandōñ navu·mñeš, kaftōņe.
 vaj, var^ažaze šrat ulšē·ñ šari pšēš: kši ajaš.
 var^ažaze pēškat kandōñ navu·mñeš: lēñ ajaš.
 var^ažaze vastōnts vaj tura·k pīñōš: polats aš.
 „vaj, molan, ševan sazanōñ maži tarūñeš!“
 „adka, tarūñej, adka malaņej, ton polaks,
 vaj lēpe vastōñ, maži tarūñej, atsama,
 ton šeri pšalōñ, akša tarūñej, putōma!“
 ‘ton eš polatšōñ, navu·m ašakaj, ko tījōš?’¹
 „mon vašēñezōñ kolma valfkada ladējņe,
 mon polāñezōñ kolma valfkada maksīņe.“
 ‘mon tē af molan, navu·m pašakaj, af molan:
 mojģe inšamak, kolma valfkada makssamak!’
 vaj vatškatš kafta son šari pīē·š kedōnzōñ,
 puvōrda·š kemōñ son šari pīē·š surōnzōñ.
 vaj urōkōdī kandōñ navu·mñeš, avai’dī.
 „molan ramaša, ošal vašezōñ idōša!“
 šēñbē lafkatōñ son tura·k pīñōš jōtažōñ.
 lafka pēš(a) aštši šudō f vašēñats, torgavaj.
 lavōšnōkš anšī navu·mōñ ketsta kolma valf:
 navu·mñeš makšši vašēñants inksa bēš valf.
 bēš valfkada šudō f vašēñants ramaže.

¹ ko dījōš.

3.

úat alat pabat síu kafðhéúast,
 stórúat soráhat síhúe aðhá-sna.
 uli sorasna maži somasna,
 uli stórúa-sna il'u stórúa-sna.
 šobdava kíge· il'uta muškam(ε) tuš,
 il'e-dún sařeti il'u muškəzún.
 meki kudu saš, ortati néžatš,
 ortati néžatš, ortasna þekstaf.
 þífssa šarəndi třejnats al'eúats.
 „paútska al'akaj, paútska třejnézat!
 þilgəzən jejdəydaš' muškəm-kaf'neke,
 ke'dəzən jejdəydaš síje·n k'ekskəzəe,
 surəzən jejdəydaš platnaj sə rkskə-zə.“
 'af paútsa il'u, af paútsa id'u.
 ton meřgənd'eřat al'ej lehnúasa — — —¹
 „křej'ne þiřət'ne, al'ej, tel uləst!
 paútska, al'akaj, paútska paúškaj!“
 esta paú'əzəe þiřəš ortanats.
 kudəŋgəli néžatš, kudəŋgəli þekstaf.
 eša šarəndi škajnats t'ešnats.
 „ton paútska, t'e'alakaj, paútska, avakaj!“ etc.
 'af paútsa il'u, af paútsa id'u.
 ton meřgənd'eřat avəš lehnúasa¹ — — —²
 „křej'ne þiřət'ne, t'e'ej, tel uləst!
 paútska, avakaj, paútska maúškaj!“
 esta paú'əzəe suka·š kudəŋgəli.
 kud-keŋkšti néžatš, kud-keŋkške þekstaf.
 kutsa šarəndi třejnats tuga·n'nats.
 „paútska tuga·n'nej, paútska třejnézat!“ etc.

¹ avəš lehnúasa.

'af pañtšsa, i'lu, af pañtšsa, akaj.
 ton me'rgāndērat vašej lemñāsa — — .
 „k'reχ'ne pītšāñe, tuga-j, tet ulost!
 pañtška, vašēñej, pañtška, polañej!“
 esta pañ^ažāže pīñās kud-keḡkšānts.
 akša keđñāda soññe ševāže,
 eš vastāzānza pīñās vēlēže,
 son fke vastāñas šārtšāk matāže.
 „oχaj škabavas, oχaj ko'rmāletš,
 moñ te kō.dña-sta a moñ ševāmak!
 lazāft mastārñej, lazāft ko'rmāletš,
 lazāft ko'rmāletš, moñ uže-lādamak,
 vaj mastārt' alu moñ i noldamak!“
 lazāvšl' šedānzān, šed' alu son praš,
 lazāvš šed'alāts, mastārt' patšk son tuš.
 vaj vatskāts kafta pīñās keđānzān,
 puvārda-s pīñās kemāñ surānzān.
 alātska sē.va-s, paro-kānts tōrks son praš.

Glossar.

a.

1. a ei! (Russ. a.)
2. a aber. (Russ. a.)
3. a (at) E., af M. nicht.
af-itškəžē M. unweit.
a-kuvat E. nicht lange, kurze zeit.
a-lamo E. wenig, ein wenig.
af-lam'ieú M. jedesmal ein wenig, nach und nach, allmählich; vgl. *lamo*.
a-maštuma E. unendlich, ewig.
af-ot'su M. klein, gering.
a-paro E. schlecht, böse; *a-paro aít'si* übelgesinnt, böswillig.
a-tšarkodima E. unverständlich.
a-tšarkodevit'sa E. unverständlich.
a-vašolo E. unweit, in der nähe.
4. *ada, adaka* E., *adε, adka* M. wohlan, komme! (Tat. *ajda*)
ad'ado E. wohlan, kommt!
5. *adər'lams* M. zubereiten, verfertigen; sich anschicken.
(Tat. *äzərlä-*, (misch.) *ädərlä-* < arab.)
adər'lakš'əms M. frequ.
6. *aj o!* ach!
[*ajaš* M. siehe 38.]

7. *ajgor* E. *ajgâr* M. hengst. (Tat. *ajgâr*.)
 [*ajšš* E. siehe 41.]
8. *aka* M. ältere schwester. (Tschuw. *akka*.)
9. *akodems* E. (onomat.) einmal ächzen, stöhnen.
10. *aks* M. : *aks-al* raum unter der wandfesten bank
 (*ežam*).
 [*akšä* M. siehe 40.]
11. *al*, dem. E. *alnę* ei.
aloń E. vom ei, eier-
alijams E., *alĵjams* M. ein ei od. eier legen.
12. *al* das untere, unten befindliche; *alo* E., *alä* M.
 unten, unter; *aldo* E., *aldä* M. von unten her, unter; *alov*,
alony E., *alu* M. hinab, herab, nieder, unter; *alga* (M. folkl.
 auch *algańe*) unten entlang, unterhalb hin, unter (etwas hin).
 — Fi. *alla*, *alta* usw. Ung. *alatt*, *alá* usw.
alks E. das unten gelegene; lager, bett.
13. *aľa* E., *aľe*, dem. (anredeform) *aľakaj* M. mann, kerl;
 älterer bruder; (M.) vater.
14. *alaša* wallach; pferd. (Tat. *alaša*.)
15. *algan^ažej*, *algań^ažej* eine art krankheitsdämon.
16. *aľi* M. oder. Vgl. 54. (Russ. dial. *али*.)
17. *alstams*, *alĵams* E. versprechen, zusagen, weihen;
 verwünschen.
16. *amolĵams*, *amulĵams* E., *amĵldams* M. einmal
 schöpfen. — Fi. *ammentaa*, *ammeltaa*. Ung. *merni*.
amulams E., *amĵlams* M. schöpfen.
19. *anams* verlangen, begehren; betteln. — Fi. *anoa*.
antšams M. frequ.
- anaĵ* M. bettler.
20. *andoms* E., *andĵms* M. nähren, ernähren, füttern. —
 Fi. *antaa*. Ung. *adni*.
andĵ ernährer.

21. *anok*, *anuk* E., *anêk* fertig, bereit. (Tat *anêk*.)
22. *anoks* E. parallelwort zu *osks* 'opfer'. Vgl. *anok* (?).
23. *anîsak*, (e Ork.) *anîsik* E., *anîsak* M. nur. (Tschuw. *an(bšax)*)
24. *anğôrdams* M., *anğurdams* E. einmal kratzen.
anğôrams M., *anğurams* E. kratzen.
25. *anks* M. einschlag (in einem gewebe.) — Estn. **ats: ats-põl**.
26. *anksima*, *avšima* E., *anîšoma* M. wuhne. — Fi. **avanto**.
anšimka E. (dem.) id.
27. *aṣak* verneinungswort: *a. jartsak* (*jartsa*) ohne gegessen zu haben; *a. tonavtše* ohne gelernt zu haben, ohne zu lernen; *a. bel'ta* ohne gedeckt zu haben; ungedeckt. Vgl. 3.
28. *arams* sich stellen, hintreten; werden, sich verwandeln; *pêlma-nîžē-pras a. M.* niederknien.
29. *arai* E. (eVv.) denn, etwa (in fragesätzen) = russ. **развѣ**.
30. *aram* M. : *mod'ine a.* es scheint mir, meiner ansicht nach.
31. *aras* E. ist nicht, es gibt nicht; nein; *alašam a.* ich habe kein pferd; *arasel* sind nicht, es gibt (sie) nicht; *arasel* war nicht.
32. *ardoms* E., *ardoms* M. laufen (v. tieren); fahren.
arhoms M. frequ.
33. *arîšems*, *aršems* E., *aršems* M. denken, gesinnt sein; *a-paro arîši* (E.) übelgesinnt.
34. *ašu* M. nutzen, vorteil. (Türk.; vgl. dschag. *asig*, *asiγ*, uig. *azêk*.)
[*azdan* E. (< *a sodan*) ich weiss nicht; *azdavat* (< *a sodavat*) du wirst nicht erkannt; *tikše maro azdavat* man kann dich nicht vom grase unterscheiden.]

35. *azoms* E., *azōms* M. versprechen (M.); (einen verstorbenen) durch opfer und verpflegung verehren, opfern; verfluchen (E).

azōndōms M. frequ. sagen, erzählen.

36. *azo* E. geh! fort! hinweg!

azodo geht!

37. *azoro*, *azor* E., *azōr* M. herr.

azōr-ava M., *azor-ava* E. herrin.

azrafka E. (*azoro* + *afka* dem. v. *ava*) herrin.

38. *aš*, *ajaš* M. ist nicht; nicht; nein; *aš košōnga* nirgends; *aš kivōk* niemand; *aš mežōvōk* M. nichts; *ašal* war nicht.

39. *aško* E., *aškā* M. kummet; vgl. *kotst-aško*.

aškōdōms M. windeln, wickeln, einwickeln, unwickeln.

40. *ašo*, dem. *ašīne* E., *akšā* M. weiss; rein.

ašolt E. weisse; *a. mefems* weiss glänzen, schimmern.

41. *aštoms* E. leben, sein; sich (gut od. schlecht) befinden; *ajšš* 3. pers. sing. prät. Vgl. 42.

42. *aštoms*, *aštšems* (*aštšems*) E., *aštšōms* M. sich befinden, sein, verweilen; wach sein, wachen. Vgl. 41.

aštšīma E. das verweilen. das leben.

aštšōf M. das sein, das befinden.

43. *ažija* E., *ažje* M. deichsel; *ažijaška* von der grösse, von der dicke einer deichsel. — Fi. *aisa* (??).

44. *ala* E., dem. *alīne* E., *alē*, dem. *alēnē* M. grossvater; greis. — Vgl. estn. *att*.

alēj M. anredeform; auch 'schwiegervater'.

alākš E., *alō-kš* M. hahn.

alam M. donner.

alavt, *alaft*, *alaf*, *alax* E. schwiegervater.

45. *atsams* ausbreiten; *tarka a.* (E.), *vastā a.* (M.) betten.

[*auldams* E. siehe 49.]

[*af* M. siehe 3.]

46. *ava*, dem. E. *avine*, M. *avañe* mutter; weib, frau.
(Tschuv. *ava*.)

avakaj dem. anredeform; M. auch 'schwiegermutter'.

avakš huhn.

avavt, *avavt*, *avaf*, *avax* E. schwiegermutter.

avəš, *avəš* M. schwiegermutter.

47. *avarđems* E., *avarđəms* M. weinen.

avarštəms E., *avarštəms* M. zum weinen bringen.

avarškšima E. klagelied der braut (vor oder auf der hochzeit).

48. *avol*, *avul*, *aul*, *avil*, (eOrk.) *avil* E. nicht; *a. ista* nicht so; *a. mon kortasa te ormanit* nicht ich bin es, der diese krankheit bespricht. Vgl. 3.

49. *avoldams*, *avuldams*, *ažuldams* E. einmal winken, hastig schlagen, anschnitzen.

[*avəš*, *avəš* M. siehe 46.]

a, ε, e.

50. *e*- M. pronominalstamm: *ešä* (iness.) da, dort, *ešənzä* in ihm, darin, *belət ešä* im dorfe; *estä* (elat.) von dannen, dorthier; dann, *belət estä* aus dem dorfe; *estä-kige* sogleich; *ežä* (illat.) dahin, dorthin, *belət es* in das dorfe. — Fi. *että*, *ollei*, *es*; estn. *iga*, *egä*, *emb*. Ung. *ez*, *igy*, *itt*, *ide*.

71. *ej* E. eben jetzt; *son ej kulij* er liegt gerade im sterben.
[*ej*; *ėjeñ* E. siehe 114.]

52. *ejd*, *ejt*, *äjd* E., *id*, dem. *ədñe* M. kind. Vgl. *taka*, *daka*.

iđu M. (folkl.) gelegentliche anredeform in anlehnung an das vorangehende *il'u*.

ejkakš, dem. *ejkakške* E. (*ejd* + *kakš*) kind.

[*ejšə*, *ejstə* E. siehe 63.]

53. *ek, ex* E. oh! sieh! (Russ. эхъ.)
 [*ekše, ekšēl'ems* E. siehe 123.]
54. *eli* E. oder; *eli* — *eli* ob — oder; vgl. 16. (Russ. или.)
 [*eñaldoms* E., *eñeld'oms* M. siehe 80.]
55. *engamoms, emgamoms* E. erstarren, ohnmächtig werden; sich legen, aufhören. (Tat. *imgän-*.)
56. *erams, ärams* E., *erams* M. leben; wohnen; zu sein pflegen. — Fi. *elää*, ung. *élni* (?).
erakšnoms E. frequ.
ärtšims E. (eOrk., eB.) frequ.
eramo E., *eram* M. das leben.
eram-ši M. das leben; das vermögen.
eraf M. das leben.
eraj M., *eri*, *eritša* E. bewohner, -in, einwohner, -in;
eraj-jalga M. lebensgefährtin, -gefährtin.
57. *eravi*, (eB., eOrk.) *äravü* E., *erévi* M. es ist nötig, es gebührt; *moñeñ eravi* es ist mir nötig, ich muss, ich brauche. Vgl. 56 (?).
58. *erdekstems* E. verfluchen.
 [*erke* E., *er'kš* M. siehe 120.]
59. *erñe, erñä* E. vermögen, hab und gut.
60. *erza, eräza* E., *eräze* M. ein angehöriger des erzästemmes.
eržan E. erzänisch.
61. *erva* E. jeder, all.
erva-kodamo E. allerlei.
erva-meže E. was immer, alles mögliche; *erva-mežeñ* allerlei, verschiedene.
62. *es, äs* E., *es* M. selbst, selber; eigen; *estet* E., *estit* M. dir selbst; *estijanza* M., *estlenze* E. ihm (ihr) selbst; *esteñek, üstiniñk* E. uns selbst (dat.); *es patinem* E. meine eigene schwester; *es parstindš* (eSchir.) aus ihrem eigenen

kasten; *eš leməzt* M. in deinem namen; *eštədön xuzaj* M. schlechter als ich selbst; *ešenzę kišę* E. für sich selbst. — Fi. itse. Ung. *íz* (?).

[*ešä, estä, estä-kišę, ezä* M. siehe 50.]

63. *ez-* pronominalstamm: *ezdä* M. (ablat.): *velət ezdä* aus dem dorfe; *jevalšt ezdön* sie erschrecken vor mir; — *ejšę* (<**ezšę*), *esnę* E. (iness.): *bukašt ejšę, csnę* in (mit) dem oxen; *moń esnę(m), ejšę(m)* in mir; mich; *utšit' ejšęnk* sie warten auf euch; — *ejstę, (Vv.) estęde* E. (elat.): *velęnt' ejstę* aus dem dorf; *ejstęst* aus ihnen, von ihnen; — *ezezeń, ezezeł* usw. E. (illat. mit possess.-suff.) in mich, dich usw.; — *ezga* E. u. M. (prolat.): *velęnt' (velət) ezga* das dorf entlang, im dorfe.

64. *ežem, iżim* E., *ežəń, ežəm, ježəń, dem. ežəńnie* M. platz, stelle; wandfeste bank in der mordwinischen stube. — Fi. **asen, asema.**

ežem-pra E., *ežəń-prę (ežəńbrę)* M. das hintere ende der grossen bank (ehrenplatz).

[*eškə- M. (eškəzt, eškəzəńək)* siehe 124.]

65. *eštšo, eštšo, ištšo* E. noch. (Russ. **еме**.)

66. *eždams* E., *eždəms* M. wärmen, erhitzen.

eždamo E. das wecken der liebe, liebespruch.

67. *etške* E., *etškę* M. dick. — Fi. **jätkä** (?).

68. *ełgəń* M., *viđine* E. weberlade.

69. *eřtəms* M., *eřtęms, eřtęms, äřtęms* E. weifen, haspeln. — Fi. **viipsiä, vyhtiä.**

eřtəma M. das haspeln.

f.

70. *řevra-ř* M., *kovral* E. februar. (Russ. **февраль**.)

[*řkę* M. siehe *řejkę* E.]

71. *f'sak* M. jeder, jedermann. Vgl. *šakoj* E. (Russ. **всякъ.**)

[*ftal-*: *ftalä* M. usw. siehe *udal-* E.]

i, ə.

72. *i* und; auch. (Russ. **и.**)

[*id'*, dem. *əd'ne*; *id'u* M. siehe 52.]

73. *idems* E., *idəms* M. auslösen, loskaufen; heraushelfen.

74. *ije* E. jahr. — Fi. *ikä*. Ung. *év*.

75. *iket-* E., *iḡəl-* M.: *ikete* E., *iḡəlš* (*ikəlš*) M. vor (wo?); früher, zuerst; *šed(e) ikelen* ehemalig, vormalig; *iketej*, *iketev*, *iketej* E., *iḡəli* M. vorwärts, vor (wohin?); *iketde* E., *iḡəldš* M. von vorn.

iketks E., *iḡəlks* M. das vorn od. vor etwas gelegene.

76. *ila*, plur. *ilado* E. nicht (imperat.). — Fi. *älä*, *elä*.

[*iladəms* M. siehe *lijadoms* E.]

[*ilš* M. siehe *lija* E.]

77. *ilet* M. abends; abend.

78. *itləms* E. begleiten.

itləsa E. begleiter.

79. *iməš* M., *emež* E. obst, frucht. (Tat. *jiməš*.)

80. *inaldoms*, *eñaldoms* E., *eñeldəms* M. bitten, flehen.

(Tat. *inäl-*.)

81. *ine* E. (*iñš* M.) gross. — Fi. *enä*.

inazoro E. (*ine* + *azoro*) fürst, kaiser.

ine-bed E. meer.

82. *ino* E. nun wohl, denn. (Russ. **ино.**)

[*iḡəl-* M. siehe 75.]

83. *iḡksä* M. wegen, für; *šəñ i*. deswegen. Vgl. *iḡəl-*.

84. *inza-ms* M., *izams* E. eggen.

inza-ma M. das eggen.

inza-ma M., *izamot* (plur.) E. egge.

85. *iŋks* schabhobel, schabmesser. — Fi. *veitsi*.

iŋ^džədəms M. hobeln.

iŋ^džəd^oma M. das hobeln.

86. *iŋedəms* E., *iŋədəms* M. betrunken werden; an (kohlen)dunst erkranken.

[*əŋvə*, *əŋvə-ni*, *əŋvə-jams* M. siehe *urva* E.]

87. *išta*, *šta* E., *sta*, *staŋ* M. so. Vgl. *e*.

ištak, *štak* E. (nachdrücklich) so, eben so; zum spass; *ištakak* auch so, ohnehin, ohne weiteres.

ištamo E. (plur. *ištət*), *stamä* (plur. *stapt*) M. solcher.

[*izams*, *izamot* E. siehe 84.]

88. *ižvešt* E. kalk. (Russ. известъ.)

[*išme* E. siehe *lišme*.]

89. *iškəž* M. in der ferne, weit, fern; *iškəžd* M. von fern; *iškəži* M. in die ferne, weit, fern.

[*ištšo* E. siehe 65.]

90. *itšems* E., *itšəms* M. kneten.

j.

91. *ja* nun (also), nun denn. (Tat. *jä*, tschuw. *je* < arab.)

92. *jablok* E. apfel. (Russ. яблоко.)

93. *jadams* E. zaubern, behexen. (Türk. (?); vgl. alt., osm., dschag. *jada* magischer stein, wetterstein, alt. *jadala*- mit dem wetterstein beschwörungen ausführen. Vgl. pers. *džādū* zauberer, aw. *yātu*- id.; aind. *yātuṣ* spuk, hexerei, spukdämon).

94. *jaguda* E. gartenerdbeere. (Russ. ягода.)

95. *jaišniša* E. eierkuchen. (Russ. яичница.)

96. *jaχodəms* E., *jašədəms* M. hastig schlagen, winken.

97. *-jak*, *-kak*, *-gak* E. enklit. auch, sogar; *songak* auch er; *sonškak* auch er selbst; *soŋenzəjak* auch ihm; *košojak* irgend

wo; (mit negation) nirgends; *bejkeŋgak eše orštak* E. er zog kein einziges (von den kleidern) an; *-jak* — *-jak* sowohl — als. Vgl. M. *-ka* usw. — Vgl. fi. **-ki(n)**, **-kaan**.

98. *jakams* gehen, umhergehen, wandern.

jakšems E. frequ.

jakavoms (E.) bis zum ende wandern; *jakavš rodonok* E. bei allen verwandten sind wir zu gaste gewesen.

jakaf, dem. *jakafke* M., *jakavt* E. gang.

jakitša E. wanderer.

99. *jakstere*, dem. *jaksterne* E., *jakstər* M. rot.

100. *jakšamo* E., *jakšamä* M. kalt, kälte. — Estn. *jahe*.

101. *jala. jalan* stets, beständig. (Tat. *jalan*.)

102. *jalaks* E. jüngerer bruder; (mundartl.) jüngere schwester.

jalaña E. = *jalaks*.

103. *jalga*, (anredeform) *jalgaj*; dem. *jalgiñe* E., *jalgañe* M. freund, kamerad, freundin, kameradin. — Fi. **jalka**: **j. vaimo** (?).

104. *jalga* M., *jalgo* E. zu fuss. — Fi **jalka**. Ung. **gyalog**.

105. *jam* suppe (E.); grütze, grützbrei (M.).

jamks, dem. E. *jamkske* M. *jamkske*, graupe, gries.

106. *jan* (plur. *jaš, jat*) steig, pfad. Vgl. 130. — Fi. **juoni** (?); **jana** (?).

107. *jandova*, dem. E. *jandoviñe* einsenkung, talkessel. (Russ. **ендова**.)

108. *jarmak*, dem. *jarmakke* E., *jarmakšne* M. geld, münze. (Türk.; vgl. uig., dschag. *jarmak*.)

109. *jaršams, jartsams* E., *jaršams* M. u. E. essen, speisen, fressen.

jaršnems E. frequ.

110. *jažams* mahlen; zermalmen. — Fi. **jauhaa**.

jažamo-kev E. mühlstein.

111. *jat, jato* E. fremd; ein fremder. (Tat. *jat*.)

[*javādam̄s* M. siehe 96.]

112. *javoms, javams* E., *javāms* M. trennen, scheiden, teilen; sich trennen, sich losmachen, sich scheiden; lösen (ein rätsel). — Fi. *jakaa*.

javāndāms M. frequ. austeilen, verteilen.

javunka-jovkske E. (dem.) rätsel.

113. *javams* M. beweinen, einen klagegesang für einen verstorbenen anstimmen. Vgl. 112 (?).

javšoms frequ.

114. *jěj, ej* M., *ej, ev, eŕ, ij* E. eis. — Fi. *jää*. Ung. *jég. ejeń* E. von eis.

jejėdydams M. zu eis frieren, zufrieren.

115. *jejf'toms, ejf'toms* M. verscheuchen, erschrecken (trans.). Vgl. 126.

116. *jełdē, ɛłdē* M., *el'de, ild'ē* E. stute.

117. *jeŕ, ɛŕ, eŕ* M. nun, na.

118. *jeŕ, ɛŕ* M. jeder. (Tat. *är* < pers.)

119. *jeŕək, ɛŕək* M. lebend; lebendig.

120. *jeŕ'kš, ɛŕ'kš* M., *eŕ'ke* E. see, teich. — Fi. *järvi*.

121. *jeŕ'toms, ɛŕ'toms* M. hastig schlagen, hauen, nieder-schlagen.

122. *ješ'li* E. wenn, falls. (Russ. **если**.)

123. *ješ'š, ɛš'š* M., *ekše* E. kühl; (E.) schatten; das hinten gelegene; E.: *ekššę* hinter (wo?); *stoleńt ekššę* E. am tisch; *ekššes* hinter (wohin?); *tejtėrenzę ekšezęł tšįjasa* ich werde für dich um seine tochter anhalten; *šupavon ekšes maksoms* E. (ein mädchen) an einen reichen mann verheiraten; *eš ekšezęm sajša* ich selbst nehme sie zur frau; *ekševa, ekškeva* E. hinter (etwas her). — Fi. *jähtyä*.

ješi, ɛši M. brunnen.

ješ'eloms M., *ekš'eloms, ekš'elams* E. mit kaltem wasser begiessen, sich begiessen, baden, sich baden.

124. *ješka-*, *eška-* M.: *eškâzt* zu deinem schutz; *eškâzânâk* zu unserem schutz. Vgl. 123.

125. *ještar*, *eštar* M. gelt, güst, unfruchtbar, nicht gebärend. — Fi. *ahtera*. Ung. *ester*.

126. *jevad'oms* M. erschrecken (intr.). Vgl. 115.

127. *ješks* M. (veraltetes wort): *j. kunda-fks* etwa 'erstlingsopfer' (?).

128. *jolma*, *jomla*, *jombla* M. klein.

129. *jomams* E., *juma-ms*, *ima-ms* M. umkommen, verloren gehen, verschwinden.

jomamo-orma E. tötlliche krankheit.

jomaftoms E., *juma-ftâms* M. zugrunde richten, verlieren, verderben.

130. *jon* E. richtung; *érva jonov* nach allen seiten. Vgl. 106. — Fi. *juoni*, estn. *jõn* (?). — Türk. (?); vgl. osm. *jön*.

131. *jon* E., *jon*, dem. *jon̄ne* M. verstand. Vgl. 130 (?).

132. *jon*, dem. (eSchir.) *jon̄ngš* E. gut.

jon̄ngistš (eSchir.) gut (adv.)

133. *jondol* E., *jondâl* M. blitz. — Fi. **juma-*: *jumala* + *tuli*.

134. *jortoms*, *jordoms* E., *jordams* M. werfen, wegwerfen.

jorams M. frequ.

jordakšnems M. frequ.

jotlñems E. frequ.

135. *jožo* E., *jož*, *jožä* M. die äussere haut; oberfläche; *meñel-jožo* E. himmelsgewölbe; *meñel-jožov kekšnit* E. sie verstecken sich dicht unter dem himmel. — Fi. *iho*.

jožov E. klug, verständig.

[*jotams*, *jot-mälš* M. siehe 141.]

136. *jovks*, *jofks*, dem. *jovkske* E., *jofks* M. rätsel; märchen; vgl. *sodamo-jovks* E., *kâ.va.ka-jofks* M. — Vgl. 137.

137. *jovtams*, *joftams* E., *joftams* M. sagen, melden, erzählen, schildern; bestimmen; erklären, deuten. — Fi. **juttu**, **jutella** (?); **johtaa** (?).

jovtälmo E. märchen.

[*judma* E. siehe 144.]

138. *južadems* E. (onomat.) schwenken, schwingen.

[*juma.ms*, *juma-ftäms* M. siehe 129.]

139. *jur* stammende, wurzelende, der untere teil eines dinges; gebüsch. — Fi. **juuri**. Ung. **gyökér**.

140. *jur'tä* M., *jurt* E. wohnplatz, haus und hof samt allen dazu gehörigen gebäuden. (Tat. *jört*.)

jur't-ava, dem. *jur't-avañe* M., *jurt-ava* E. göttin des wohnplatzes.

141. *jutams* E., *jotams* (mUr. *jułams*) M. vorbeigehen, hintübergehen, durchziehen, -wandern, passieren; vergehen, vorübergehen.

jułaftoms E., *jotäftäms* (*jułäftäms*) M. vortübergehen lassen usw.; vertreiben (eine krankheit); (ein fest) zuende feiern.

jotä: *jot-melē* M. vor langer zeit, in uralter zeit.

142. *jutko* E., *jotkä* M. zwischenraum; zwischenzeit; musse; *jutkso* E., *jotksä* M. zwischen, unter (wo?); *jutks* E., *jotks* M. zwischen, unter (wohin?); *jutkova* E., *jotkēva* M. zwischen etwas hin, zwischen etwas hindurch, zwischen; *jutkovast*, *jutkovask* E. (sie) gegenseitig, einander; *eš jotkēva* M. unter einander, unter sich.

143. *juv*: *juv juv!* E. ahmt eine schnelle bewegung nach.

juvnoms E. schwingen, wedeln.

144. *juv* M. acheln, spreu. — Fi. **juvä**.

juvodoms E. worfeln, schwingen.

judma E. mulde, futterschwinge.

x.

[*χot* E. siehe *kot*.]

145. *χužaj* M. schlechter. (Russ. хуже.)

146. *χvałams, kvałams* E. bemerken, begreifen; zur besinnung kommen. (Russ. хватиться.)

k, g.

147. *-ka, -kε, -ga, γε, -ηga, -ήγε* M. enklit. auch, sogar; vgl. E. *-jak* usw. — Vgl. fi. *-ki(n), -kaan*.

148. *gadams* E. beschmutzen, beflecken. (Russ. гадить.)

149. *kadoms* E., *kadōms* M, lassen, ver-, zurücklassen, übrig lassen. — Fi. *kadota*. Ung. *hagyni*.

kadnoms E., *kadōndōms* M. frequ.

kadovoms E., *kadōvōms* M. bleiben, zurück-, nachbleiben, übrig bleiben.

kadmo-pař E. kufe, in welche man bei der totenfeier als opfer für die als anwesend gedachten seelen der früher verstorbenen mitglieder der verwandtschaft bitten von den speisen wirft und etwas von den getränken giesst.

150. *kagôt, kagôd* M. papier. (Tat. *kaγad* < arab.)

151. *kajams* hinwerfen, hineinlegen; ausgiessen; ablegen (kleider); zaubern, behexen.

kajavtoms E. hinwerfen lassen usw.

kajama M., *kajamo* E. weberschiffchen.

152. *kajgems, gajgems* E., *kajgoms* M. (onomat.) hell lauten, klingen. — Vgl. fi. *kaikua*.

gajúems E. schallen.

[*kajš, kajšt* E. 3. pers. sing. u. plur. prät. v. *kašoms*.]

153. *kak* E. wenn, als, da (konj.) (Russ. какъ.)

[-*kak, -gak* E. enklit. siehe 97.]

154. *kaķa*, (anredeform) *kaķaj* E. kind.

155. *kakš* E. kind. Vgl. 52.

156. *kal* fisch. — Fi. **kala**. Ung. **hal**.

157. *kaľ* weide (*Salix*).

kaľ-kuro, dem. *kaľ-kuriñe* E. weidengebüsch.

158. *kalado* E., *kaladä* M. zerbrochen, zerfetzt, zerrissen, verfallen.

kaladoms E., *kaladöms* M. zerfallen, zerbrechen, abgenutzt werden.

kalafťöms M., *kalavťoms* E. niederreißen, abtragen; zerstreuen.

159. *kalaf'se* M. weizenbrot. (Russ. **калачь**.)

160. *kaldadöms* M. (onomat.) ein plötzliches geklirr, geklapper verursachen, anklopfen. — Vgl. fi. **kalahtaa**, **kalajaa**.

161. *kalgams* nagen, zernagen. — Fi. **kaluta**.

162. *kalgo* E., *kalgä* M. achel, schäbe (vom flachs od. hanf). — Fi. **kalki**.

163. *gal'ka* E. dohle. (Russ. **галка**.)

164. *kalmo* E., *kalmä* M. grab. — Fi. **kalma**.

kalnams begraben.

kalmaftoms E. begraben lassen.

165. *kambras* sattel; *kambrazñök* M. samt sattel.

166. *kan* (folkl.) chan, fürst. (Tat. *kan*.)

167. *kandö* E., *kandä* M. umgefallener baum, windbruch. — Fi. **kanto**.

168. *kandoms* E., *kandöms* M. tragen, bringen. — Fi. **kantaa**.

kandokšnoms E. frequ.

kaññems E., *kaññöms* M.; *kaññekšñems* E.; *kaññlems* E. frequ.

kaññf', *kaññf* M. börde, tracht, last.

169. *kaññödöms* M. trauern.

kaññks, *kaññšks*, *kaññks* M. kummer, sorge.

170. *kaða* getreide- od. heuschober. (Tschuw. *күба*.)
 171. *kapsta* kohl. (Russ. *капуста*.)
 172. *kař*, dem. M. *kařne* bastschuh. — Fi. *kuori*. Ung.

hárs.

kařks, dem. E. *kařkske* bastschuhschnur.

kařtšems, *kařšems* E., *kařšoms* M. die fussbekleidung anlegen.

kařtšekšņems E. frequ.

173. *karahisla* E. (eAtr.) schulterjoch. (Russ. *коромысло*.)

174. *kařams* parallelwort zu *orštams* (*štšams*), nur in verbindung mit diesem: *orštams k.* schön, sorgfältig bekleiden; sich sorgfältig ankleiden.

kařakšņoms M. frequ.

175. *kardams* verbieten, hindern, abhalten.

176. *kardas* E. hof. (Lit. *gardas*. — Vgl. fi. *kartano*.)

177. *kardo* E., *kardä* M. viehhürde, stall. (Tschuw. *карда*.)

178. *karks* gürtel. — Fi. *kaari*.

karkstomo E. ohne gürtel.

179. *karmams* anfangen; werden (futer).

karmavtoms E. befehlen, heissen, zwingen, lassen.

[*kařtšems*, *kařšems* E. siehe 172.]

180. *kařšigan*, *kařšigan* E., *kařšəgan* M. habicht. (Tat. *karšəga*.)

181. *kařzi*, dem. *kařziine* M. geige, violine.

182. *kařtšä*, dem. *kařtšəne* M. reis. Vgl. E. *kurtšt kartšt* 349.

183. *kařšo*, *kartšo* E. (*kařšə*- M.) entgegen, gegen, gegenüber, zuwider; *roštuvan k.* am weihnachtsabend. (Tat. *kařšə*.)

kařšək M. entgegen, gegen.

kařšəs M. gegen, entgegen; als entgelt für.

184. *kašoms* E., *kašəms* M. wachsen, zunehmen. — Fi.

kasvaa. Ung. *haszon* (?).

kasņems, kasņoms E. frequ.

kašokšņoms E. frequ.

kastoms E., *kasftāms* M. wachsen lassen, aufziehen, aufziehen.

185. *kašlāms* beschmutzen, besudeln, (durch zauber) verderben. (Russ. **КАСТИТЬ**.)

186. *kažēms* M., *kažems* E. schenken, beschenken.

kažne E., *kažnē* M. geschenk, gabe.

187. *kažonnoj* E. kronen-. (Russ. **КАЗЁННЫЙ**.)

188. *kaša* grütze, grützbrei. (Russ. **КАША**.)

kaša-lšakš E. topf mit grütze.

189. *kaše-l* M., *košel* E. korb; (geld)beutel. (Russ. **КОШЕЛЬ**.)

190. *kašmārāš* M. luchs (?).

191. *kašņaj* M. jeder. (Russ. (dial.) **КАЖНЫЙ**.)

192. *ka!* M.: *k. ki* wer immer, ich weiss nicht wer; *k. kiñ* wessen immer; *k. košā* wo immer; *kati* — *ka!i* (< *ka! i*) ob — oder. Vgl. 301. (Russ. **ХОГЬ**.)

193. *kaļā* M. katze.

194. *kašamo* E., *kašam* M. rauch. — Fi. **katku**.

kašamovtomo E. rauchlos, ohne rauch.

195. *kaval* weihe (raubvogel, russ. **КОРШУНЪ**.)

196. *kavaņams* bewirten.

197. *kavkso* E., *kafksā* M. acht. — Fi. **kahdeksan**.

kavksotše E., *kafksā!šē* M. der achte.

198. *kavto*, *kafto* E., *kaftā*, dem. *kaftānē* M. zwei. — Fi. **kaksi**. Ung. **két**.

kavneņek E. wir beide, wir zwei.

kavnešk, *kaftonēst* E. *kaftāneņēst* M. sie beide, sie zwei, selbänder.

kavkšt, (eOrk.) *kaukšt* E., *kafkšt* M. zweimal.

199. *kaftā!dāms* M. sich beunruhigen. Vgl. 198.

200. *ked'*, dem. *ked'nis* M., *ked'* E. hand; *avanzo ketste* E. von seiner mutter; *mon ketsan uli* M. ich habe, ich bin im besitz von. — Fi. **käsi**. Ung. **kéz**.

keleme, *kesteme* E., *keftomë* M. ohne hände.

ked-luv M. siehe *luv*.

ketks, dem. *ketkske* M., *ketks*, dem. *ketkske* E. armband.

201. *ked' M.*, *ked'*, *käd'* E. haut, fell, balg, leder; schale (an früchten). — Fi. **kesi**.

202. *kekšems* E., *kešems* M. verstecken; sich verstecken. — Fi. **kätkeä** (?).

kekšlems E. frequ.

203. *kel'*, dem. *kel'ne* E., *kel'* M. zunge; klöppel; sprache. — Fi. **kieli**.

204. *kele* E., *kel'* M. breite; *kele*, *keles* E. durch, in — herum, überall in (auf, an).

kelej, *kelev*, *kelej* E., *ke'li* M. breit.

205. *keläms* M., *kelems* E. waten. — Fi. **kaalaa**, **kaalata** (?).

206. *kelenšt* E. faden in einem fingersträhnchen.

207. *kelgams* M., *kelgems* E. lieben; belieben.

208. *kel'ne* (plur. *kel'*) E., *kel'në* M. kalt; kälte, frost. — Fi. **kylmä**.

kelmems E., *kelmäms* M. frieren, gefrieren, kalt werden.

— Fi. **kylmää**.

[*kelu* M. siehe 238.]

209. *kehe*, *kem* E., *kehë* M. stiefel. — Fi. **kenkä**.

210. *kehe* E., *kehë* M. hart, fest. — Fi. **kämä**, **kämeä**.

Ung. **kemény**.

211. *kehems* E., *kemäms* M. glauben, vertrauen.

212. *kemän* M., *kehëni* E. zehn. — Fi. **kymmen**.

213. *keherdäms*, *kehëndäms* M., *kehardoms* E. froh werden, sich freuen. (Tat. *kinän*-.)

214. *Keñar* M., *Keñer*, *Keñere*, *Käñit*, *Keñit*, *Keñdir* E. vorderarm; elle. — Fi. **kyynär**, **kyynärä**.

215. *Keñerems*, *Käñirims*, *Keñdirims* E., *Keñaräms* M. reifen; fertig werden; bei zeiten hingelangen; zeit haben, es dahin bringen.

216. *Ken^dže*, *Kenže* E., *Ken^džē* M. nagel, klaue, huf. — Fi. **kynsi**.

217. *Keñjelems* E. lügen, betrügen, narren.

218. *Keñkš*, (E. auch) *Keñš*; dem. E. *Keñkške*, M. *Keñkške* tür. Vgl. 216. — Fi. **kynnys**.

219. *Keḡ'ē* M., *Keḡ'e* E. barfuss (adj. u. adv.). — Fi. **käppä**.

220. *Keḡ'edems* E., *Keḡ'ədäms* M. heben, aufheben; (ein fest) feiern; sich erheben, aufgehen (v. den himmelskörpern), *Keḡ'eläms*, *Keḡ'läms* E. pass.

221. *Keḡ'ter* E., *Keḡ'tär* M. ränzel aus (birken)rinde.

222. *Keḡ*, *Kär* E., *Keḡ*, *Keḡ* M. lindenrinde. — Fi. **keri**.

Ung. **kéreg**.

Keḡ'än M., *Keḡ'än* E. aus lindenrinde gemacht.

223. *Keḡ'äms*, *Kär'äms* E., *Keḡ'äms*, *Keḡ'äms* M. hauen, fällen; züchtigen, prügeln.

Keḡ'tšems, *Kär'tšems* E. frequ.

224. *Keḡ'eheḡ*, *Kär'ähäd'* E., *Keḡ'eḡed'* M. ein gott. (Tschuw. *kirämüt*.)

225. *Keḡ'mädäms* M., *Keḡ'mädäms* E. sich anklammern, sich anhaken.

Keḡ'mätf'ähäms M. zum anhaften bringen; anleiten, gewöhnen.

226. *Keḡ'tš* E., *Keḡ'äzi*, *Keḡ'zi* M. link, links befindlich.

227. *Keḡ'kä* M. die weichen, die mitte des leibes. — Fi.

keski.

228. *Keḡ'eḡ'än* E. alt, ehemalig.

229. *kešš* M., *kekse* E. teer.
 [*keššoms* M. siehe 202.]
230. *kež* E., *kež* M. zorn; *k. kir'dan* ich zürne; *kežem sašt* E. ich bin zornig; *kežem savthāt* E. du ärgerst mich.
kežadoms M. zornig werden.
kežajams, M. *kežijams* E. zornig sein, zürnen.
kežijaftoms E. erzürnen, zornig werden.
keži M., *kezej*, *kežev*, *kežej* E. zornig.
 [*ketks*, *kelks* siehe 200.]
 [*ketleme*, *ketšleme* E., *kešt'čaneš* M. siehe 200.]
231. *ketše* E., *ketšane* (eig. dem.) M. kelle, schöpfkelle.
 232. *kev*, *käv* E., *keč* M. stein; *keft'* (plur.) M. handmühle. — Fi. **kivi**. Ung. **kő**.
kebeč E., *kevan* M. steinern.
233. *kevir* E., *kevār* M. rund. — Fi. **kiverä**.
kevāroms M., *keberems* E. rollen; sich wälzen, sich herumdrehen.
keber'dems, *kebit'dims* E., *kevār'doms* M. rollen, wälzen.
 — Fi. **kivertää**.
234. *kevštems*, *kevtšems* E., *kizaf'toms* M. fragen. — Fi. **kysyä**.
kevštšems E. frequ.
235. *ki* (prolat. E. *kijava*), dem. E. *kiče*, M. *kiče*. weg; spur; *kiše*, *kis* E. wegen, für, statt. — Fi. **kuja**.
ki-boka E. seite, rand des wegcs.
ki-ulo E., *ki-ulä* M. wegscheide, scheideweg.
kijaks diele, fusboden.
236. *ki* E., M., *kije* E., *kijš* M. wer (interr. u. relat.); irgend wer. — Fi. **ken**. Ung. **ki**.
kijak E. (mit negation) niemand.
 [*kida* E. siehe 256.]

237. *kildems* E., *kildäms* M. an-, vorspannen. (Tschuw. kül-.)

kildima, *kildeme* E. pferd; haustiere, vieh.

kildimhä E. (eB.) dem.

238. *kilej*, *kileŋ* E., *kelu* M. birke. Vgl. 330. — Fi. koivu.

[*kəli* M. siehe *koli* E.]

239. *kirdems* E., *kirdäms* M. halten; halten, fest sein; leiden, ertragen; beherrschen. — Fi. **kärsiä**.

kirdi, *kirdij* E., *kirdi* M. beherrscher.

kirditsa E. id.

kirdifte E. ohne beherrscher, herrenlos.

240. *kire* E. knäuel. — Fi. **kerä**.

kəriε M. (eig. dem.) id.

241. *kiräms* M., *kirems* E. sich zusammenziehen, einschrumpfen; sich verflüchtigen (v. flüssigkeiten). — Fi. **kire**, **kireä**, **kiristää**.

kirtams E. zuziehen, zusammenziehen, krümmen.

[*kirga* E. siehe 341.]

242. *kirgams*, *korgams* E., *kōrga-ms* M. schaben, kratzen, scharren, harken, aushöhlen; striegeln.

kirkšems E. frequ.

243. *kir'ks* dem. *kə'kskε* M. sperling.

244. *kirmetšams* E. (die glieder) zusammenziehen, krümmen. — Fi. **kyrmy**.

245. *kirñaftoms*, *kirnavtoms*, *kirndavtoms*, (eOrk.) *kiřñaftoms* E. einen sprung machen, aufspringen.

kirñafniems E. sprünge machen, hüpfen.

[*kəriε* M. siehe 240.]

246. *kirniems*, *kirniams* E. krümmen, biegen. — Fi. **kieriä**, **kiertää**.

kirñifks (eSchir.) rolle, bündel.

247. *kirtams, kur'tams* E., *kâr'ta-ms* M. singen, versengen. — Fi. **koru, koruttaa**.

[*kîr'tams* E. siehe 241.]

[*kîr'vâstems* E. siehe *kurvâstems*.]

248. *kiska* E. hund. — Vgl. fi. **koira**.

kiska-levks E. junger hund.

249. *kâstânda-ms* M. taufen. (Russ. крестить.)

250. *kizę* E., *kizä* M. sommer; (M. auch) jahr; — Fi. **kesä**.

kizäñ M.: *śadä k.* hundertjährig.

kizęnek E.: *telehek k.* E. winter und sommer.

kazñs M.: *jer k.* jeden sommer.

251. *kîšlevlęms, kîštšęvlęms* E. zum tanzen bringen, tanzen lassen.

252. *kîšškâr, kîšškârě* M., *kîšškere* E. krumm, schief. — Fi. **kitkeroita**.

253. *klad* E. reichthum. (Russ. кладъ.)

254. *k'rukâdem* E. einmal mit dem schnabel picken. (Russ. **клюкать**.)

255. *k'luvams* E. mit dem schnabel auflesen, picken. (Russ. **клевать, клюнуть**.)

256. *ko-, ku-* (M. auch *kâ-, kâ_o-*) pronominalstamm. — Fi. **ku-, ko-**. Ung. **ho-**.

ko M. siehe *kov* (256).

koda, (eOrk.) *kîda* E., *koda, kâda* M. wie (interr. u. relat.); wenn (kondit. u. tempor.); als (tempor. u. kompar.); *aš kâda modîñ aštšems* M. ich kann gar nicht existieren.

kâdak M., *kodak* E. sobald.

kodamo E., *kodamä* M. was für ein, welcher (interr. u. relat.). — Weps. **kudam**.

kona welcher (interr. u. relat.); *konaška* so gross wie.

konaŧa E. wer (relat.).

košo E., *košä* M. wo (interr. u. relat.); *košojak* E., *košäga* M. (mit negation) nirgends.

kosto E., *kostä* M. woher (interr. u. relat.).

kozo E., *kozä* M. wohin (interr. u. relat.).

kozoj E. = *kozo*.

kozoñ E. = *kozo*.

kov, (E. auch) *koη*, (M. auch) *ko* wohin (interr. u. relat.).

kuva E. u. M., *käva*, *käva*, *käva-ñe* M. wo entlang, überall wo, wo immer, wo.

257. *god* E. jahr. (Russ. годъ.)

258. *kodams* weben, flechten, klöppeln. — Fi. *kutoa*.

[*kođamä* M. siehe 276.]

259. *god'avoms* E. sich treffen, sich von ungefähr finden. (Russ. ГОДИТЬСЯ.)

260. *koj*, dem. E. *kojñe* (nationale) sitte, eigenart, lebensweise, wesen, regiment. — Fi. *kuje*.

261. *kokol* E. federbüschel (auf dem kopf der vögel). (Russ. хохоль.)

262. *kol* E. böser zauberer, hexenmeister; grosser meister (in etwas), geschickt. — Fi. *kolehtia*. Estn. *koll*. Vgl. auch fi. *killo* (*kilo*).

263. *kolams* verderben; behexen. Vgl. 262.

kolaj M. verderblich.

264. *koldun* E., *kaldun* M. böser zauberer, hexenmeister. (Russ. колдунъ.)

265. *kolgäms* M. *kolgäms* E. triefen, rinnen, sickern; leck sein, lecken. — Fi. *kulkea*. Ung. *hullani*.

kolgäñdäms M. frequ.

266. *koli* E., *käli*, *käli* M. wenn. (Russ. коли.)

267. *kolmo* E., *kolmä* M. drei. — Fi. *kolme*. Ung. *három*.

kolmokšt E., *kolmäkšt* M. dreimal.

kolmoŝe E., *kolmälšē* M. der dritte; *kolmoŝede* E. zum dritten mal.

kolmāgemān M., *koloŋgemen* E. dreissig.

268. *kolos* E. ähre. (Russ. колось.)

269. *kollša* E. ring. (Russ. кольцо.)

270. *komams* sich herabbücken, sich niederbeugen.

— Fi. **kumo**, **kumota**, **kumartaa**.

komaftoms E. umwerfen.

271. *komle*, dem. *komleie* M., *komula*, *komla* E. hopfen.

komulavka E. (folkl.) (*komula* + *avka*, dem. v. *ava*) mütterchen hopfen, frau hopfen.

272. *komš* E., *komšš*, *komšs*, *komš* M. zwanzig. —

Ung. **húsz**.

komš-četeje E., *komšš-četajē* M. fünfundzwanzig.

273. *komətəms*, *komətəms* M. springen, einen sprung machen. — Fi. **kimmo**, **kimmahtaa**.

komətšəms M. hüpfen, sprünge machen.

274. *koń* (folkl.) E. ross, pferd. (Russ. конь.)

[*kona*, *konata* siehe 256.]

275. *konak* M. gast. (Tat. *kunak*.)

276. *końdamo* (plur. *końdat*) E., *kođamä* M. ähnlich, gleich: *lobiń końdamo* dem schnee ähnlich. — Fi. **kunta**, ung. **had** (?).

277. *końilka* E. knie. (Russ. колѣнко.)

278. *kopna* E. grosser getreideschober (auf der tenne). (Russ. копна.)

279. *kořor*, *kořore* E., *kořor*, *kořar* rücken (der obere teil). — Fi. **kopra**, **koppara** (**kopara**), **koppura**; **kuppu**, **kuppura**. Ung. **hoporj**, **hopores**.

280. *kopša* M. art piroge, kuchen.

281. *kor* verdross, gram, ärger.

282. *koře* M. in hinsicht auf, in vergleich mit, wie, gemäss. (Tat. *kürä*.)

kořas id.

283. *koře*, dem. *kořeńe* M., *gořa* E. kummer, betrübnis. (Russ. *rope*.)

284. *kořen*, *kořeń* E. wurzel. (Russ. *корень*.)

kořenčeme E. ohne wurzeln.

[*korgams* E. siehe 242.]

285. *korm* E., *korma* M. futter. (Russ. *кормъ*.)

286. *kořmaj*, *kořmakaj* E. (anredeform) = folg.

kořnăńetš, (eOrk., eB.) *kořmeńetš* E., *kořmăletš* M. ernährer, -in, väterchen, mütterchen. (Russ. *кормилецъ*.)

kořmăletškej M. dem. (anredeform).

287. *gořni-pov* E. kleines klapperblech (zierat an der weibertracht).

288. *kořpus* E. korps, korpsgebäude. (Russ. *корпусъ*.)

289. *kořtams*, E. *kořtams* M. u. E. sprechen, reden.

— Fi. *kertoa*.

kořtakšnoms E. frequ.

kořtaftoms E., *kořtaftoms* M. besprechen, beschwören, durch besprechen heilen.

kořtaftuma E., *kořtaftăma* M. zauberspruch.

290. *kořš* M., *kotš* E. eule.

[*košo*, *košă*, *kosto*, *kostă* siehe 256.]

291. *koške* E., *koškě* M. trocken, dürr.

koškems E., *koškăms* M. trocknen (intr.), vertrocknen, verdorren.

koštams E., *koštams* M. trocknen (trans.).

292. *gošť*, dem. *gošťke* E. gast. (Russ. *гость*.)

293. *koštor* E. holzhaufen. (Russ. *костеръ*.)

294. *kože* M. reich. — Fi. *koso*.

kožav E. (folkl.) id.

kožakadēms M. reich werden.

kožakafēms M. reich machen.

295. *kozejka* E. frau, gattin. (Russ. хозяйка.)

[*kozo(n)*, *kozoi*, *kozä* siehe 256.]

296. *košaga* M. schirm, zelt (von leinwand). (Türk.; vgl. tarantschi-dial. *köšägä*.)

297. *košardēms* M. veranlassen, nötigen, antreiben. (Tat. *kuš-*.)

298. *košně* E. (eSchir.) von, über; *morada para pari-jeñ k.* singt von der guten schwägerin! — Fi. *kohta* (?).

299. *košt*, *kovšt*, *kožx*, *kož* E., *kožf* M. atem(zug), luftzug. — Vgl. fi. *kohu*, *kohista*, *kohina*.

300. *koła* E. frauenschuh. (Russ. коты.)

301. *koł*, *χot*, *kuł* E., *kuł* M. wenn auch, obwohl; *k.* *ki* E. wer immer; *k.* *sheže* (*sheje*) was immer; *kuł* — *kuł* ob — oder (wie du willst, mir ist's gleich!) Vgl. 192. (Russ. хоть.)

302. *koło* E., *kołä* M. sechs. — Fi. *kuusi*. Ung. *hat.* *kołolše* E., *kołolšē* M. der sechste.

303. *kołol* E. kessel. (Russ. котель.)

304. *kołst*, *koł*, *kołx* E., *kołf*, dem. *kołfke* M. gewebe, leinwand. Vgl. 258.

kołst-aško E. leinwandballen.

305. *kołškams* pflücken, sammeln; wählen. Vgl. 306.

kołškēms E. frequ.

306. *kołškoms* E., *kołškāms* M. jäten. — Fi. *kitkeä*.

307. *kov*, (e Atr.) *koη* mond; monat. — Fi. *kuu*.

Ung. *hó*.

kov-pas E., *kov-pavas* M. mondgott, mond.

[*kov* siehe 256.]

308. *kovja*, *kołja* E. weissgott wohin, überaus weit, не знай куда. Vgl. *kov* 256.

[*kovrał* E. siehe 70.]

309. *kraj*, dem. *krajne* E. rand.
310. *krandas* wagen. — (Vgl. russ. карандаш.)
311. *krandšš* M., *krentš* E. rabe. — Fi. каарне.
312. *křeč* M., *gréč* E. stüde. (Russ. грѣхъ.)
313. *gréšnoj* E. der, die arme. (Russ. грѣшный.)
314. *křik*, dem. *křik'ke* E. geschrei. (Russ. крикъ.)
315. *křila* E. flügel. (Russ. крыло.)
křilaftomo E. ohne flügel.
316. *křivalo* E. decke. (Russ. покрывало.)
317. *ğřivennoj* E. was zehn kopeken kostet. (Russ. гривенный.)
318. *krugom* E. rings herum, um — herum, in — herum. (Russ. кругомъ.)
319. *gruša* E. marke (zierat). (Russ. груша.)
320. *kši*, *kše* E., *kši* M. brot. — Fi. кырсä.
kše-suskomne E. brotbissen, stück brot.
[kšna E. siehe 1035.]
321. *kšni*, *kšne* E., *kšni* M. eisen.
kšniň eisern.
[kšta E. siehe 1049.]
[kštiv, *kštardšms* M. siehe 1052.]
322. *kšu kšu!* E. ausruf, womit man die hausvögel verscheucht.
323. *guboř* E. hügel, anhöhe. (Russ. бугоръ.)
324. *kuda* brautwerber; der durch heirat verwandte, verschwägerte. (Tat. kodä.)
[kšda, *kšdak* M. siehe 256.]
325. *kudo* E., *kud*, dem. *kšdne* M. haus, wohnstube; *kudoj* (e Vv.) = *kudov*, (e Atr.) *kudoŋ* E., *kudu* M. nachhause. — Fi. kota. Ung ház.
kudazoro E., *kuda-zör* M. (— + *azoro*, *azör*) hausherr, hauswirt.

kuda-zâr-ava M. hausfrau, wirtin.

kudângal (*kud* + *ingal*) M., *kudikêlks*, *kudêkêlks* E. (*kudo* + *ikelks*) vorhaus.

kud-kêrkš M. haustür.

kudo-potmar, (eOrk.) *kudipotmar* E. hausboden, oberboden; vgl. *potmar*.

kudo-pra E. der obere teil des hauses, oberboden.

kud-užă M. hausecke.

326. *kud'ré*, dem. *kud'ré-né* M., *kud'ra* E. locke. (Russ. кудри.)

327. *kuj*, *guj*, *kju*, *kijov* E., *kuj* M. schlange. — Fi. кyy. Ung. kigyó.

328. *kuja* E., *kujε* M. fett (subst. u. adj.). — Fi. kuu. Ung. háj.

kujams fett werden.

329. *kujar* M., *kujar* E. gurke. (Tat. kâjar.)

330. *kujgâr* M., *kivgeŕ* E. birkenrinde. Vgl. 238 u. 222. — Fi. koivu + kerri.

331. *kujgârâš* M. (*kuj* + *korâš*) ein zwerghaftes zauberhaftes wesen, das seinem besitzer fremdes gut bringt, heinzelmann; entspricht dem fi. para, dem estn. pük.

332. *kâka-ms* M. (onomat.) kuckuck rufen. — Fi. kukkua.

kuku M., *kukcu*, *kuko* E. kuckuck.

333. *kula* E., *kulε* M. ruf, gerücht; botschaft, nachricht. (Vgl. 334.)

334. *kuloms* M., *kulεms* E. hören. — Fi. kuulla. Ung. hallani.

335. *kuloms* E., *kuloms* M. sterben. — Fi. kuolla. Ung. halni.

kuloftoms E. töten. — Fi. kuolettaa.

kulo-puť E.: *kulo-puťeť uzeže* (verwünschung) möchtest du zugrundegehen! hol dich der teufel.

kulomo E. tod.

kulumo-orma E. tödliche krankheit.

kulj tot.

336. *kulov, kulon* E., *kulu* M. asche. — Fi. *kulmu* (?).

Ung. *hamu*.

337. *kultsonoms, kuntsoloms, kunsoloms* E., *kuľtsân-dâms* M. anhören, zuhören, horchen; gehorchen. (Vgl. 334.)

338. *kumarav, kormarav, kormalav, komarav, kirmarav* E., *kumba-rav, kârmara-v* M. klette.

339. *kundams* anfassen, ergreifen; fangen; unternehmen, anfangen; *lem k.* eines verstorbenen gedächtnis begehen. — Fi. *kunne* (plur. *kunteet*.)

kuňtsêms E. frequ.

kundaftoms E. ergreifen lassen.

kunda-ma M., *kundamo* E. handhabe, griff (z. b. an der tür).

kunda-fks M. siehe 127.

[*kunsoloms, kuntsoloms* E. siehe 337.]

340. *kuntška kunška*, dem. *kuntškiine* E., *kutška* M. mitte; *k. vidga* E. in der mitte, mitten; *kuntškašo* E. in der mitte, mitten in; *kuntškas* E. in die mitte.

341. *kârga* M., *kirga, kîrğa, korga* E. hals. — Vgl. fi. *kurkku*.

kârga-par M. kehle, gurgel, luftröhre.

[*kârga-ms* M. siehe 242.]

342. *kurgo* E., *kurğä* M. mund.

343. *kurka* truthuhn. (Tat. *kurka, kôrkä*. < pers.)

344. *kurmâš, kurmâš* M. handvoll.

345. *kurok* E., *kurâk* M. schnell (adv.), bald. — Vgl. fi. *karku, karata*.

346. *kār^aža*, *kārža* M. wenig.
347. *kārta-pa* M. nackt, bloss, unbekleidet. (Vgl. 1051.)
348. *kuŗtsa* E., *kār^ttsē* M. schulterjoch (zum wassertragen.) — Fi. **korento**. Ung. **hordani**.
349. *kurtšt kartšt* (plur.) E. reisig und allerlei abfall. (Vgl. 182.)
350. *kurvams* E. lodern, lodernd brennen. — Fi. **korveta**, estn. **kōrbema**.
kurvaštems, *kirvaštems*, *kraštims* E., *kār^tē-stēms* M. anzünden.
351. *kužems* E., *kušēms* M. klettern, hinaufklettern, hinaufsteigen. — Ung. **kúszni**.
kužekšņēms E. frequ.
352. *kužo* E., *kužä* M. grasboden, waldwiese, lichtung; gasse; schneelose stelle während des winters.
[*kuť* siehe 301.]
353. *kutmurdams* umarmen, (einmal) umschlingen.
kutmurdakšnoms E. umarmen.
[*kušēms* M. siehe 351.]
354. *kušū* M. löffel.
355. *kušoms* E., *kušēms* M. senden, schicken.
[*kuva*, *kōva*, *kōva-ūē* siehe 256.]
356. *kuvaka* E., *kō^ova-ka* M. lang. — Fi **kauka**.
kō^ova-ka-jofks M. märchen, fabel.
kualmo E., *kvalma*, *kvalmaūē* M. längs, durch; gemäss, nach, wegen; von, über; *šēn kv*. M. deswegen.
kuvalt E. entlang, längs, an.
kuvat lange.
357. *kufšēms* M., *kuvšēms* E. (onomat.) stöhnen.
[*kvalams* siehe 146.]
358. *kōiġa-nšⁱje* M. quittung, bescheinigung. (Russ. **квитанция**)

l.

359. *lad* art, weise; *latso* E., *latsä* M. nach der art, wie. (Russ. ладъ.)

360. *ladams* anpassen; zurecht machen, in ordnung bringen; mit jmdm übereinkommen, endgültig verkaufen; stimmen (ein instrument); passen. (Russ. ладить.)

latšems E. frequ.

[*lajñě* M., *lajmař* M., *lamař* E. siehe 406.]

361. *lajšems* E. klagegesänge anstimmen (für verstorbene.)

362. *lakams* sieden, kochen (intr.) — Fi. **lakattaa.**

lakaftöms M. sieden, kochen (trans.), zum kochen bringen.

363. *lamo* E., *lamä* M. viel; *lamäs* M. lange; vgl. *af-lamíení.* — Fi. **lamu, laama.**

364. *larŋo*, (eSchir.) *narŋä* E., *larŋä* M. oberfläche, äusseres; *larŋso*, (eSchir.) *narŋšä* E., *larŋšä* M. auf, über (wo?); *mastor l.* auf der erde, in der welt; *larŋsto* E., *larŋstä* M. von etwas ab, herab, weg; *larŋks* auf, über, an (wohin?), zu; *larŋga*, (M. auch) *larŋgañe* über etwas hin, entlang; über, von.

365. *lapš* M., *lapužü* E. flach; fläche. — Fi. **lappa, lappea, lape.** Ung. **lapos.**

366. *lapšava* M. (*lapš* + *šava* 'schale') schüssel.

367. *laště* M., *lašte* E. reitlings, zupferde.

368. *laz* E. brett.

lazks M. sarg.

lazoms E., *lazöms* M. spalten.

laznoms E., *lazöndöms* M. frequ.

lazöwöms M., *lazovoms* E. sich spalten.

369. *lašo* E., *lašü* scheuer, schuppen, winkelförmiges wetterdach. — Fi. **latva** (?).

370. *latko* E., *latkü* M. schlucht, tälchen, vertiefung.

371. *laška* M., *lavka* E. bude, kaufladen. (Russ. лавка.)
 372. *lav's* E. wiege.
 373. *laštov*, *lavtov*, *laštomo* E., *laštu* M. schulter.
 374. *laštša* E. wandbrett. (Russ. лавица.)
 375. *lavššák* M. budensteher, krämer. (Russ. лавоч-

никъ.)

376. *leđems* E., *leđoms* M. mähen; schießen, erschossen.
 377. *lej* E., *lej* M. fluss, bach; schlucht.
 378. *lela*, *lala* E. (älterer) bruder. — Estn. lell, läll.
laškaj E. dem. (anredeform).
 379. *leš* M., *lem* E. suppe; fett, talg. — Fi. liemi.

Ung. lé.

380. *lem*, *läh* E., *leš*, dem. *leššä* M. name. — Fi. nimi. Ung. név.

lemdems, *lemdams*, *lähđams* E., *lešđoms* M. benennen; taufen. — Fi. nimetä. Ung. nevezni.

381. *lešbe* E., *lešbē*, dem. *lešbāis* M. warm, wärme. — Fi. lämpö.

382. *lentä* E. kopfbinde (der mädchen). (Russ. лента.)

383. *lejšge* E., *lejšs* M. bast (einer jungen linde). (Lit. lunkas. Vgl. fi. lunki.)

384. *lešš* M., *leš'e* E. erle. — Fi. leppä.

385. *lešš* M. weich. — Fi. leppä, leppyyä.

386. *lezdems* E., *lezdoms* M. hinzuzufügen, vermehren; helfen. — Fi. lisätä.

387. *ležams* E. (eVv.) krank liegen. (Russ. лежать.)

388. *leške* E. feucht. — Fi. lötkä.

389. *lešf*, M. (gemähte) wiese. (Vgl. 376.)

390. *levks* E., *lešks* M. junges (v. tieren); kind.

levksijams E. junge bekommen, werfen.

- 391: *lija* E., *šs* M. anderer. (Lit. *likas (?). Vgl. fi. liika.)

lijadoms E., *ila-däms* M. bleiben, übrig bleiben.

392. *lijäms* M. fliegen. — Vgl. fi. *liitää*.

lijändäms frequ.

393. *lijäms* M., *lijems* E.: *kotf* (*kotst*) *l.* ein gewebe aufziehen; *kar' l.* den ersten entwurf zu einem bastschuh machen. — Fi. *luoda* (*kangasta*).

liñě M. kette, aufzug. — Fi. *loimi*.

394. *ližaděj* übelgesinnter, feind. (Russ. *лиходѣй*.)

395. *lik* E. bild eines heiligen. (Russ. *ликъ*.)

396. *lišems* E., *lišäms* M. ausgehen, fortgehen, herauskommen; aufgehen (am himmel); hervorspriessen, keimen; hervorsprudeln, hervorquellen; *lišťe* M. komm denn heraus!; *ujež* *liš* E. er schwamm weg.

lišhems, *lišhems* E. frequ.

lišma E. brunnen.

lišma-pra E. quelle.

397. *lišne*, *išne* E., *lišñě*, dem. *lišmäñe* M. pferd, ross; *išneñek* E. samt den pferden. — Fi. *lehmä*.

398. *lišťäms*, *liχ'täms* M. hervornehmen, hervorziehen, herausnehmen; hervorquellen, hervorsprudeln. (Vgl. 401.)

399. *liša* E. gesicht, antlitz. (Russ. *лицо*.)

400. *livams* E. eines verstorbenen gedächtnis begehen; *lem l.* id.

401. *livtams*, *livtams* E. heraus-, hinausbringen, begleiten; zum vorschein bringen, keimen lassen. (Vgl. 398.)

402. *liftams*, *livtams* E. fliegen.

403. *lokšti* M., *loksij*, *loksťim* E. schwan. — Fi. *joutsen*, *joeksen* (?).

404. *loksťäh* M., *loksťeñe* E. feines sieb, haarsieb; vgl. *suvtene*. — Fi. *lokka* + *seuhtoa*.

405. *lokšo* E., *loksšä* M. peitsche.

lokšo-üed' E. peitschenstiel.

406. *lom* E., *lajhš* M. faulbeerbaum, *Prunus padus*.
 — Fi. **tuomi**.
lomžor E. faulbeere.
lajmař M., *lamař* eAtr. (*l.* + *mař*) faulbeere.
407. *lomañ* mensch; fremder, fremd.
loma-val E. menschliche rede.
408. *londadoms* E., *loñd'edoms* M. sich setzen, sich senken (v. gebäuden); einfallen, einstürzen, zusammenbrechen.
 — Fi. **lonne** (gen. **lonteen**).
409. *lopa*, dem. E. *lop'ine*, M. *lopañs* blatt.
 410. *lopavtoms*, *lopaftoms* E. nässen, einweichen. —
 Estn. **loputama**, **lopetama**.
lopavtiems, *lopañiems* E. frequ. wäsche waschen (zu-
 hause).
411. *loskät* M. fetzen, lappen. (Russ. **лощить**.)
 412. *loštams* E. (onomat.) einen knall verursachen (in-
 dem man schießt, schlägt usw.)
 413. *ložmo* E. vertiefung, höhlung. (Vgl. 424.)
 414. *lotkams* aufhören, stehen bleiben, stocken, nach-
 lassen. — Fi. **lotkata**, **lotketa**, **lotkahtaa**.
lotkavtoms E., *lotkaftoms* M. aufhören machen.
415. *lov* M., *lov*, (eAtr.) *loŋ* E. schnee. — Fi. **lumi**.
 Ung. **lom**.
416. *lovaža* knochen (E.); leichnam (M.). — Fi. **luu**.
 417. *lovoms* E., *luvoms* M. zählen, rechnen; für etwas
 halten, ansehen; lesen; auch als parallelwort zu *kažems* 'schen-
 ken, beschenken'. — Fi. **lukea**. Ung. **olvasni** (?).
lovnoms E., *luvëndoms* M. frequ.
- lovmo* E. (folkl.) parallelwort zu *kažie* 'geschenk'.
 418. *lovso*, *lovtso* E., *loftsä* M. milch. — Fi. **lypsää**.
 419. *ľubovoj* E. was einem gefällt. (Russ. **любой**.)
 420. *ľuga* wiese. (Russ. **лугъ**.)

421. *luha.ms* M., *lukams* E. sich hin und her bewegen, sich schwenken. schweien, sich wippen. — Fi. *liekkua*.

lukozdams E. schwanken, wanken.

422. *lukš*, *lutšks* E. schale (von eiern, nüssen usw.). — Estn. *lüdi*.

423. *lukšts-dšms* M., *lukštašems* E. in schwingende bewegung setzen, einmal schaukeln; *lukšts-dšni p̄rat* M. mit einer verbeugung, demütig. (Vgl. 421.)

424. *lužadoms* E., *luža-dšms* M. zusammenfallen, einstürzen, zerfallen. — Fi. *luho*, *luhi*, *luhistua*.

lužavtoms E. ermatten (trans.).

425. *lutšej* E. best. (Russ. лучший.)

lutši, *lutšę* E., *lutši* M. lieber, eher. (Russ. лучше.)

426. *luv* M.: *k:d-luv* der zwischenraum zwischen zwei fingern. — Fi. *loma*.

[*luvšms*, *luvšndšms* M. siehe 417.]

m.

427. *madšms* E., *madšms* M. sich niederlegen, sich lagern. (Vgl. 447.) — Fi. *maata*.

428. *makso* E., *maksä* M. leber. — Fi. **maksa**. Ung **máj**.

429. *maksšms* E., *maksšms* M. geben; *mirššne m.* E. verheiraten (ein mädchen). — Fi. **maksaa**.

maksšššms M. frequ. bieten (einen preis).

430. *makšo* E., *makšš* M. morsche stelle in einem baum. — Fi. **mahi**, **mahea**.

431. *mala-*: *malašo* E., *malašš* M. in der nähe; *malasto* E., *malastš* M. aus der nähe; *malas* in die nähe, an; *malav* in die nähe.

432. *mana* M., *manī* E. das vorletzte jahr.
433. *mañams* E. locken, anlocken. (Russ. **МАНИТЬ**)
mañtšems E. verlocken, verführen, betrügen.
434. *mañej*, *mañej* E., *mañi* M. heiteres wetter. — Fi.
maine, **maininki**.
435. *mandä*, dem. *mandähε* M., *mando* E. stock, stab.
436. *mar* M. haufe; grabhügel, kurgan. — Fi. **mara**,
marasto.
437. *mar* M. apfel; in zusammensetzungen (auch E.)
 'beere'. Vgl. *umar* E. — Fi. **marja**.
marlu M. apfelbaum.
438. *marams* hören, vernehmen, merken, spüren, emp-
 finden, fühlen; *moñei* (allat.) *šal marabi* E. es tut mir leid
 um ihn, ich fühle mitleid mit ihm.
439. *marədəms* M. (folkl.) unwohl sein, sich unwohl
 fühlen.
440. *marto*, *maro* E., *martä* M. mit; und.
441. *mastor*, *mastur*, *mastir* E., *mastör*, dem. (anrede-
 form) *mastörnej* M. erde; *mastor lan̄kso* auf der erde, in der
 welt. — Vgl. fi. **maa** (?).
mastor-ava, *mastir-ava* E. mutter erde, erdenmutter, göttin
 der erde.
mastor-lan̄go E. (die ganze) welt.
442. *mazi*, *maze*, dem. *maziñe* E., *mazi*, *mazi* M. hübsch.
443. *mašñəms* M., sich ärgern, verdriesslich sein.
mašñəftəms M. verdriessen, belästigen.
444. *maštoms* E., *maštəms* M. können, vermögen, ver-
 stehen; *mašs* (E.) 3. pers. sing. prät. — Fi. **mahtaa**.
maštovoms E. taugen.
445. *maštoms* E., *maštəms* M. verloren gehen, umkom-
 men, verschwinden, ein ende nehmen.
maštoms E., *maštftəms* M. zu grunde richten, umbringen.

maštnems, mašniems E. frequ.

maštiks wechselfieber.

446. *mataj*, dem. *mataniėj* (anredeform) M. lieber!, liebe!, liebchen!

447. *matams* M. niederlegen; einschläfern; auslöschen (trans.). Vgl. 427.

448. *matšej* E., *matši* M. gans.

449. *matuška* mütterchen!, liebe!, lieber! (Russ. **мат-ушка**.)

matuškaĵ, dem. *matuškaņej* M. anredeform.

450. *me*- pronominalstamm. — Fi. **mi**-. Ung. **mi**.

me E. (eVv.) warum.

mejs E. warum.

meks E. warum; dass. — Fi. **miksi**.

mes M. warum; dass.

meže, (eVv.) *meje* E., *mežē* M. was (interr. u. relat); was, etwas; *mežen* (genit.) E. *welch ein, was für ein*; *mežeĵak*, *mūžijak* E., *mežwək* M. (mit negation) nichts.

mežneņ E. (allat. v. *meže*) wozu, wofür.

451. *med*, *mād* E., *med'* M. honig. — Fi. **mesi**. Ung. **méz**.

[*meje*, *mejs* E. siehe 450.]

452. *mejle*, *mājlä* E., *meļš* M. später, danach, hernach, darauf, nach. — Fi. **myös**, **myöstää**, **myöntää**. Ung. **mög**-.
mek M. rückwärts (= *meki*).

mekkej, *mekĵev*, *mekĵej* E., *meki* M. zurück, wieder, rückwärts.

melga E., *melĵe* M. nach; *varma m.* mit dem winde;

bed' m. stromab; *moll's bed' melga* E. sie ging wasser zu holen.

[*meks* E. siehe 450.]

453. *meš* M., *mekš*, *mäkš* E. biene. — Fi. **mehiläinen**.
 Ung. **méh**.

454. *mel* E., *mel'* M. sinn; *m. vanoms* jemandem zu gefallen sein; *melen* (*preben*) *puti* übelwollend, missgünstig

ihels tujems gefallen; *ihelzeļ paro nej* jetzt bist du froh (in fröhlicher stimmung). — Fi. **mieli**.

ihelams E. denken; *sodams ihelams* sich mit zauberei beschäftigen.

ihelavtoms, ihelafoms E. sich grämen, trauern; sich bekümmern (um etwas); *ihelavš* E. 3. pers. sing. prät.; *ihelavtāja* E. 2. pers. sing. imperat.

ihelavniems, ihelafniems E. frequ.

[*ihelš* M., *ihelga* E., *ihelģe* M. siehe 452.]

455. *ihelka* E. klein. (Russ. мелкий.)

456. *ihelšotšē* M. mühle. (Russ. мельница.)

457. *ihelndams* E., *ihelndams* M. biegen.

458. *ihelhel, nehel, nemil, mānīl* E., *ihelhel* M. himmel.

— Ung. **menny**.

459. *ihelniems, ihelniems* E., *ihelniems* M. ausweichen, entlaufen, sich losmachen, los werden. — Fi. **mennä, männä**, estn. **minema (menema)**. Ung. **menni**.

ihelštēms E. los machen od. lassen, ablösen.

460. *ihera* mass. (Russ. мѣра.)

461. *ihelēms* E., *ihelgāms* M. sagen.

ihelniems E., *ihelgāndams* M. frequ.

[*ihes* M. siehe 450.]

[*ihelze* E., *ihelšē* M. siehe 450.]

462. *ihelšok* E. sack. (Russ. мѣшокъ.)

463. *ihelža* rain zwischen zwei ackerfeldern. (Russ. межа.)

ihelža-latko E. grenzfurche.

464. *ihelijems* M., *ihelijems* E. verkaufen. — Fi. **myydä**.

ihelšāndams M., *ihelšniems* E. frequ. feil haben, ausbieten, zum kauf anbieten.

465. *ihelā* E. lieb. (Russ. мило.)

466. *iheloščina* E. almosen. (Russ. милостыня.)

467. *miłość*, dem. *miłośćke* E., *miłóst* (genit. *miłózdən*)
M. gnade. (Russ. МИЛОСТЬ.)

miłóstams E. begnadigen, mit jmdm nachsicht haben.

miłóstliwaj M. gnädig. (Russ. МИЛОСТЛИВЫЙ.)

468. *miń* wir; *miń* M., *mińek*, *mińik* E. (genit.) unser;
mińde-ńak, *məde-ńak* M., *mińeńek*, *mińdeńek*, *mińäńik* (allat.)
uns. — Fi. *me*. Ung. *mi*.

469. *mińe-šuno*, (eOrk.) *mińi-łšunä* E. allerhand zeug,
allerlei, mischmasch.

470. *mirams* E. sich versöhnen, frieden schliessen. (Russ.
мириться.)

471. *mirde* E., *mirďě*, *mərdě* M. mann, gatte; *mirdeńe*
maksoms verheiratet (ein mädchen). — Vgl. fi. *marras*.

472. *məza-rä* M., *žaro* E. wieviel?; so viel als. (Vgl. 450.)

məza-rdə M., *žardo* E. wann?; wenn, als (tempor.).
(Vgl. 450 u. 900.)

473. *mišara* E. zwirn von falschem gold od. silber, flit-
tergold. (Russ. мишура.)

474. *moda*, dem. M. *modańe* erde, stauberde, erdboden.
— Fi. *muta*.

modav erdig.

moda-tšelke E. erdenstaub.

[*modańe* M. siehe 478.]

475. *mokšä* M., *mokšo* E. ein angehöriger des mokscha-
stammes; der fluss Mokscha (nebenfluss der Oka).

mokšəńi M. mokschanisch.

476. *mołems* E., *mołəms* M. gehen, hingehen, hinkommen.
— Ung. *múlni*.

mołəkšnəms E. frequ.

477. *molitva* E. gebet. (Russ. МОЛИТВА.)

478. *mon* ich; *moń* (genit.) mein; *mońďińe*, *moďiń(ε)*
M., *mońe(ń)*, *mońdeń* E. mir; *mo(ń)dədən* M., *mońdeń* E.
(ablat.) von mir; *mońffləmən* M. ohne mich.

moúš, *moúš* ich selbst; *moúšeň*, *moúšín* E. genit. mein eigener.

479. *mor* pest, seuche. (Russ. морь.)

480. *moŕa* E. meer. (Russ. море.)

481. *morams* singen; spielen (ein instrument).

moražetems E. zu singen anfangen, ein lied anstimmen.

moravtoms E. zum singen bringen.

morafiima E. (eSchir.) hochzeitslied.

moro E., *mor* M. lied, gesang.

482. *moskovskoj* E. Moskauer. (Russ. московскій.)

483. *mostotina* E. der (bretter)fussboden, die bodenbretter. (Russ. мостовина.)

484. *možna* (es ist) möglich. (Russ. можно.)

485. *možot*, *možo* E., *možat* M. vielleicht. (Russ. можетъ.)

486. *moška* E., *moške* M. zum spinnen bereiteter flachs od. hanf.

487. *mujems* E., *mujems* M. (stamm auch *mu-*) finden; *mubi* M. wird gefunden; *mušak* du findest es. — Fi. **muistaa**, estn. **mõistma**, weps. **mujada**, olon. **muja-**.

488. *mukoro*, *nukur* E. *mâkâr* M. steiss, after. — Fi. **nukero**. Vgl. lit. **nugara**, lett. **mugura** (?).

489. *mukor* E., *mokâr* M. schemel.

490. *mušams* E., *mâšams* M. zaubern, behexen. — Fi. **manata**, estn. **mõnuma**, **manama**.

491. *murdams* E., *mârda-ms* M. umkehren, zurtückkehren.

mârda-ftâms M. umwenden; (sein wort) zurtücknehmen.

492. *muškems* E., *muškems* M. (wäsche) waschen. — Estn. **mõskma**. Ung. **mosni**.

n.

493. *nadumal* eVv. er besann sich. (Russ. надумалъ.)
494. *nałkams* M. verderben (intr.), fade werden, faulen.
— Fi. *nalja* (= *nulja*), *naljata*.
495. *nalłkoms* E., *nałkəms* M. spielen, scherzen. — Fi. *nalja* 'spiel, scherz'.
nalkšems E. frequ.; *svadba* n. eine hochzeit feiern.
nalkšetems E.: *svadbaš nalkševš* die hochzeit war zu ende.
496. *naməzu* M. mit scham- od. anstandsgefühl, sittsam (v. mädchen). (Tat. *naməs* 'scham' < pers.)
[*naŋgä*, *naŋšä* eSchir. siehe 364.]
497. *nałrihe-r* M. zum beispiel. (Russ. на примѣръ.)
498. *nałažams* putzen, ausschmücken; sich putzen. (Russ. наряжать.)
nałažakšúəms M. frequ.
499. *nardams* wischen, abwischen, abtrocknen.
nartúəms F., *narúəms* M. frequ.
500. *nałgams* E. spotten. (Russ. паругать.)
501. *narma* (eSchir.) = folg.
narmuú, *narmoú* E., *narməú*, *narməú* M. vogel.
502. *narχot*, *narřot*, *narkot*, *narχotšt* E., *narřətf* M. eine krankheit, die vorzugsweise von den naturdämonen u. a. herrührt, nicht durch zauberei entstanden ist (jedoch wird stellenweise auch letztere so genannt: *noldai narχot*).
503. *narod* volk. (Russ. народъ.)
[*nat* M. siehe 505.]
504. *natško* E., *natškä* M. nass, feucht. — Fi. *nuoska*.
natskoms E., *natskəms* M. feucht, nass werden.
natsštams E., *natsřtəms* M. benetzen.
505. *úe*, *úet* E., *úe*, *úat* M. plur. von *te* E., *tə* M., resp. auch von *še* E., *šə* M. — Fi. *nä-* (*nämä*, *näitä*); *ne*.

506. *úed'*, *úäd* E., *úed* M. stiel, schaft; *úätška* E. von der dicke eines stieles. — Fi. *lysi*, *nysi*. Ung. *nyél*.

507. *úedla* E., *úedše*, *úedl'e* M. woche. (Russ. недѣля.)
úedla-tši E. sonntag.

508. *úej* E., *úi* M. jetzt, nun (E.); schon (M.) (Vgl. *tšii* M.) — Fi. *nyky-*.

509. *úejšems* M., *úejems*, *úiims* E. sehen, erblicken; *úesak* E. denn (eig. „du siehst es“). — Fi. *nähdä*. Ung. *nézni*.

úejavoms E. *úejšvoms* M. gesehen, erblickt werden, bemerkt werden, sichtbar sein.

úeštšems M., *úevtšems*, *úeftšems* E. zeigen.

510. *úekrut* E. rekrut. (Russ. рекрутъ, dial. некрутъ.)

511. *úelgšems* M., *úel'gšems* E. entreissen, wegnehmen.
— Fi. *nylkeä*.

[*úehel'*, *úehil'* E. siehe 458.]

512. *úer* M., *úer* E. schnabel, rüssel, schnauze, maul.

513. *úer'kamas*, dem. *úer'kamaskš* M., *nar'kemks*, *nar'timks* E. wermut.

[*úesak* E. siehe 509.]

514. *úežedšems* M., *úežedšems* E. stützen; sich an etwas lehnen; sich drängen, sich nähern, vorwärts schreiten. — Fi. *nyde* (*nyte*).

úežetškššems M. frequ.

515. *úeušto* eVv. wie? sollte es wirklich so sein? (Russ. не ужъ то.)

516. *úebesta* E. braut. (Russ. невѣста)

[*úeštšems* M., *úevtšems* E. siehe 509.]

[*úi* M. siehe 508.]

517. *úite* E., *úitš* M. vier. — Fi. *neljä*. Ung. *négy*.

úiletš E., *úilətšš* M. der vierte; *úiletšede* E. zum vier-
ten mal.

úilen'gemen E., *úelətšge-män* M. vierzig.

518. *nilems* E., *nilems* M. verschlingen, verschlucken.
— Fi. *niellä*. Ung. *nyelni*.
519. *niske* E. der himmelsgott.
niske-pas id.
520. *nistšoj* E. bettler. (Russ. нищий.)
nistšoj-ava bettlerin.
521. *nogaj* der nogaier (ein tatarenstamm).
nogajón M. nogaisch.
nogaj-palaks eine nesselart.
nogaj-lokšü M. riemenpeitsche.
522. *nolams* lecken, ablecken. — Fi. *nuolla*. Ung. *nyalni*.
nolšems. *noltšems* E., *nolšems* M. frequ.
523. *noldams* lassen, hinein-, herein-, herab-, loslassen,
fahren lassen; erschlaffen (trans.); (eine krankheit, einen krank-
heitsgeist auf jomdn) senden; *košet n.* wurzel schlagen, wurzeln;
tarat n. zweige bekommen.
noldaf eine durch zauberei verursachte krankheit.
524. *norov* E., *noru* M. (folk.) getreide (im mokscha-
dialekt ist die bedeutung verdunkelt).
525. *nožnilša* E. schere. (Russ. ножницы.)
526. *nu* E. nun. (Russ. ну.)
527. *numäl* M., *numolo* E. hase. — Ung. *nyúl*.
528. *nypoń*, *lypoń* E., *nyžón* M. moos. — Fi. *luppo*,
luppa.
529. *nuřa.ms* M., *nuřams* E. schaukeln (intr.). — Fi. *norja*.
nuřa.m M. schaukel; wiege.
530. *nurdä* M., *nurdo* E. schlitten.
531. *nuřke.ńe* M., *nuřkińe* E. (dem.-form) kurz. — Fi.
nerkko, **norkka**, estn. **nõrk**.
532. *nužda*, dem. *nužda.ńe* M. not. (Russ. нужда.)
533. *nutška* E. enkel, enkelin. (Russ. внучекъ, внучка)

534. *nutškams* krumm biegen, zusammenlegen; zusammengebogen werden; vor hunger schwach werden. — Fi. **netka**, **netkua**.

[*-ŋga*, *-ŋǵε* M. enklit. siehe *-ka*, *-kε*.]

o.

535. *oβedams*, (eOrk.) *oβedems* E. mittag speisen; *oβedel't* sie pflegten mittag zu speisen. (Russ. **объдать**.)

536. *od* neu, jung; *odov* E. wieder, aufs neue; *ots tšat-šičša* E. neugeboren. — Fi. **uusi**. Ung. **uj**.

odirva E. (*od* + *urva*) junge frau.

od-kov neumond.

od-tšora (*od^zšora*) E., *od-šora* (*odžora*, *odžora*) M. junger mann.

537. *odar* euter. — Fi. **udar**.

538. *odaža* E. bleich.

odaža-lopa eine pflanzenart.

odaškadoms bleich werden.

539. *odžša*, *odučša* E. kleid. (Russ. **одежа**.)

540. *odmañams* eVv. betrügen. (Russ. **обманить**.)

541. *oj* E. ach! o weh! (Russ. **ої**.)

542. *oj* E., *vaj* M. fett, butter, öl. — Fi. **voi**. Ung. **vaj**.

oj-parñe E. dem. butterfass.

543. *oja* E. gefährtin, kameradin, freundin.

544. *ojmams* E., *vajmams* M. ruhig werden, sich beruhigen.

545. *ojñe*, dem. *ojñiñe* E., *vajñě*, dem. *vajmăñe* M. atem, atemzug; lebendes wesen. — Fi. **vaimo**, estn. **vaim**.

546. *ox* E. ei! ach! (Russ. **охъ**)

oxa E. ach! (Russ. **охъ**, а.)

oxaj M. ach! o weh! (Russ. **охъ**, ай)

547. *oxotnik*, *oxotnik* E. jäger. (Russ. **охотникъ**)

548. *okultša* E. einfriedung eines dorfes. (Russ. **околица**.)

549. *ola* E. freiheit. (Russ. воля.)

550. *olgo* (plur. *olk*) E. strohhalm. — Fi. **olki**.

551. *olgä*, dem. *olgäñe* M. stange. — Fi. **ulku**.

552. *ombo* E., *ombä*, *omä* M. = folg.

ombotše, *omotše* E., *ombätšē* M. anderer, zweiter; *ombotšede* E. zum zweiten mal.

553. *ontō* E. bei den erzä-mordwinen im kreis Buguljma, gouv. Samara irgendein gott; seine frau heisst *bonō*; sie werden immer zusammen genannt.

554. *oprošt*, dem. *oproštke* E. verzeihung. (Russ.; vgl. **простить** usw.)

oproštams E. verzeihen.

oprošteñija E. verzeihung. (Vgl. russ. прощеніе.)

555. *orgodems* E., (*v*)*órgədəms* M. fliehen, entfliehen, die flucht ergreifen. — Estn. **ürgama**(?).

orgolems E. frequ. flüchten.

556. *orma* E., *urma* M. krankheit, übel. — Fi. **virma**(?)

ormaskadoms E., *urma-skadəms* M. krank werden, erkranken; toll werden.

557. *orža* M. scharf. — Fi. **virhu**(?).

558. *orštams*, *ortšams* E., *štšams* M. kleiden, bekleiden, anziehen, anlegen (ein kleid); sich ankleiden. — Fi. **verhota**.

orštakšnoms E., *štšakšñəms* M. frequ.

559. *orta*, dem. M. *ortañe* tor, pforte. (Russ. ворота.)

560. *oðal* M. schlecht. (Tat. *usal*.)

561. *ostatka*, dem. *ostatkiñe* E. übrig, letzt. (Russ. остатокъ.)

562. *ozams* sich setzen, sich niedersetzen. — Fi. **istua**.

ozadä M., *ozado* E. in sitzender stellung; ruhig; *o. aštši* er sitzt.

ozavtoms, *ozaftoms* E., *ozaftəms* M. setzen, einen sich niedersetzen lassen; beruhigen.

563. *oznoms* E., *ozândâms* M. opfern, ein opferfest be-
gehen; beten.

oznešems E. (eOrk.) frequ.

ozâñkšñams M. frequ.

ozks, osks E., *ozks* M. opfer, opferfest; gebet.

564. *ožera, ožora* E. see, teich. (Russ. озеро.)

565. *ozornoj* E. ungeheuer gross. (Russ. озорной)

566. *oš* stadt; *ošov* E., *ošu* M. nach der stadt. — Fi.

otava (?).

567. *ožo*, dem. *ožñe* E. gelb. — Fi. *viho, vihanta*;
vgl. auch fi. **vohakka**.

[*ot* siehe *vot*.]

568. *oténdems* E. flehen, beten. (Tat. ütän-.)

569. *otkazams* E. entsagen. (Russ. отказать(ся))

570. *otše* M. vaterbruder, der älter ist als der vater.

— Fi. *isä*. Ung. *ős*.

otšu M. gross.

otšazâr, otšu-azâr M. fürst, kaiser.

571. *otstupams* E. zurücktreten, sich von etwas lossagen.

(Russ. отступить(ся).)

572. *otškä*, dem. *otškəñe* M., *otško* E. trog.

573. *otvetšajams* E. (eVv.) erwidern. (Russ. отвѣчать.)

574. *ovto, ofto* E., *oftü* M. bär. — Fi. *ohoto*, estn. *ott*.

ofto-mar E. die frucht der hagebutte (der wilden rose).

ofto-mar-ñetks E. hagebutte.

p, b.

575. *baba* E., *paba, baba* M. alte frau; grossmutter.

(Russ. баба.)

babañakaj E. dem. (anredeform).

baba-osks E. ein opferfest der (alten) weiber.

babaŭ-kaša name eines von den frauen gefeierten opferfestes (eig. „die grütze der alten weiber.“)

576. *pađi* M. vielleicht, wohl. (Russ. *поди, пойдѣ*.)

577. *pađǵē* M., *bajaga* E. glocke.

578. *paķams*: *jaķams paķams* hin und her gehen, herumwandern, spazieren.

579. *paķar* knochen.

paķarān M. knöchern.

paķar-potnaks, (eSchir.) *paķar-potnaks* E. sitzbrett beim spinnen, woran der hölzerne kamm (*paķar*) befestigt wird.

580. *paķsa*, dem. *paķsiŋe* E., *paķsē* M. feld. (Tat. *bakča* < pers.)

581. *paķš*, dem. M. *paķške*, E. *paķške* büschel (v. haaren, heu), federbüschel (eines vogels), klumpen. — Fi. *pahka* (?).

582. *palams* küssen. Fi. *palvoa*, estn. *paluma*.

583. *paľa* E., *paľē* M. hemd.

584. *palaks* nessel. — Vgl. 587 (?).

585. *palka* E. stock. (Russ. *палка*.)

586. *palman* M. der pfeiler am feuerherd. — Estn. *põlme* (?).

587. *paloms* E., *palēms* M. brennen (intr.), ausbrennen. (Vgl. 756.) — Fi. *palaa*.

588. *paľi-ŋŋak* M. halbrubelstück. (Russ. *полтинникъ*.)

589. *paŋurēms*, *paŋorēms* E., *paŋājēms* M. zerbröckeln; sich zerbröckeln.

590. *baŋa* E., *baŋē*, *paŋē* M. badestube. (Russ. *баня*.)

591. *panar* hemd.

panartomo E., *panarftēmä* M. ohne hemd.

592. *paŋda* E., *paŋdē* M. beet, gartenbeet.

593. *pando* E. *pandä* M. anhöhe, berg; *pandoška* E. *pandōška* M. von der grösse eines berges.

594. *pandoms* E., *pandōms* M. flicken, ausflicken; zu-propfen, -stöpseln; zahlen, bezahlen; vergelten. — Vgl. fi. *patto*.

paŋks, dem. M. *paŋkskē* (der) flicken, lappen; stöpsel.

595. *pandās* M., *panst*, *pantst* E. zaum (aus riemen). (Lit. *pantis*.)

596. *pañems* E., *pañəms* M. backen. — Fi. *panna* (?).

597. *pañems* E., *pañəms* M. treiben, vertreiben, hinaus-treiben; *helga p.* jagen, verfolgen.

pañtšems E. frequ.

598. *banskoj* E. herrschaftlich, herren-. (Russ. панской.)

599. *pan^džoms* *panžoms* E., *pañ^džəms* M. aufmachen, öffnen.

panžado E. offen, geöffnet.

pañ^džuma M. schlüssel.

600. *pañžijǵě* E. (eSchir.) dem. blume.

[*paŋks* siehe 594.]

601. *pař*, dem. E. *pařie* zuber; runder kasten zum auf-bewahren von kleidern.

602. *para* M., *póra* E. zeit (die rechte zeit). (Russ. пора.)

603. *pařams* in der badestube baden. (Russ. парить(ся).)

604. *pargo* (plur. *park*) E. korb aus lindenrinde. (Vgl. tschuw. *pyrčə*.)

605. *parija* E. die jüngere schwester des mannes.

606. *paro*, dem. *pařie*, (eSchir.) *pařijǵě* E., *pařə* M. gut, das gute; das gut. — Fi. *paras*.

pařšte E. gut (adv.)

pařijǵistǵě E. (eSchir.) id.

paro-tsi E., *pař^s-ši*. *pař^s-si* M. das gute, gutes leben, vermögen, habe; (E.) lieb, geehrt.

607. *paro-k* M., *porok*, *porovt* E. schwelle. (Russ. порогъ.)

608. *pařtšej*, *pařšej* E., *pař^tšei* M. seide.

pař^tšejin E., *pař^tšejon* M. seiden.

[*pas* E. siehe 612.]

609. *pašiba* viel dank! (Russ. спасибо.)

610. *baslavams* E. segnen. (Russ. благословить.)

baslafka E. segnen.

611. *pašnie* M. märchen; fabel. (Russ. басня.)

612. *paz*, *pas* E., *pavas* M. gott; (M. auch) glück.

paz-ava, dem. *paz-aviñe* E. heiligenbild.

613. *bazar* E., *pazar*, *bazar* M. markt. (Tat. bazar < pers.)

614. *pažej* M., *paže* E. männlicher hanf. (Tat. basa, mischär-tat. pāzi.)

615. *paža-lēstij* M. sei so gut! seid so gut! (Russ. пожалуйста.)

616. *paža-r* M., *požar* E. feuersbrunst. (Russ. пожаръ.)

617. *paša*, (anredeform) *pašaj* E., *paše*, (anredeform) *pašej* M. ältere schwester (E.); älterer bruder (M.); *pašakaj* E. dem. (anredeform); *pašine* E. dem.

618. *paša* E. tuch.

619. *paša* M. dünner pfannkuchen.

pašalgo E., *paškalgä* M. bratpfanne.

pašalkše E. pfannkuchen.

620. *paššk* durch, hindurch.

621. *pašškodems*, (eB.) *pašškūdīms* E., *pašškədāms* M. gelangen, anlangen. — Vgl. 620.

pašškolems E. frequ.

pašškəfksšūms M. frequ.

pašškədəma M. ankunft, eintreffen.

pašštams, *pašštims* E. gelangen lassen, befördern.

622. *paššti* M. beinahe, fast. (Russ. почти.)

623. *pašuškaj* M. (anredeform) väterchen, mein bester. (Russ. батюшка.)

[*pavas* M. siehe 612.]

624. *pe*, *pä* E., *pe* M. ende; *pes* bis zum ende, allesamt. — Fi. *pää*. Ung. *fej*, *fő*.

625. *beda* E. *not*, unglück. (Russ. *бѣда*.)

626. *pedams* E., *pedams* M. sich anschliessen, ankleben, sich anheften; eigensinnig anfangen; *sedajs p.* gefallen. — Fi. *pitää*. Ung. *fúzni*.

627. *pedams* seihen; (E. auch) melken.

pedamo E. melkfass, milchkübel; kuh.

628. *pej*, *pev*, *peň*, *päj* E., *pej* (plur. *pext*, *pešt*) M. zahn. — Fi. *pii*. Ung. *fog*.

629. *pejedems*, *pejdems* E., *pejdams* M. lachen, spotten. (Vgl. 628 (?).)

630. *pejal* M., *pejel* E. messer. (Lit. *peilis*.)

[*pejel* E., *pejal* M. siehe 637.]

631. *pek*, *pek* E., *pek* M. sehr; gern. (Tat. *bik*.)

pek'ke E. dem.: *pek'ket* (plur.) ziemlich viel, ordentlich.

pekstams E., *pekstams* M. zumachen, schliessen; befestigen. (Vgl. tat. *biklä*- id.)

632. *peke* E., *pekě*, dem. *pekəne* M. magen, bauch. — Fi. *päkkä*.

633. *pekše*, *pekšę* E., *pešš* M. linde. — Estn. *pähn*.

634. *pel* M., *pel* E. seite; — *pelě* M., *pele* E. bei, an; *tona p.* auf der anderen seite, jenseits; *mon pelən* M. bei mir; *ve pele* E. beiseite, abseits; — *pelđ* M., *pelde* E. von; — *pel'i* M., *pelej*, *pelev*, *peleň* E. zu; *kaftä peli* M. nach zwei seiten hin; *pelät* M. zu dir. — Ung. *fél* (*felé*). Fi. *pieli* (*ovenp.*), *pielus* (rand), *pieltää* (sich seitwärts neigen).

635. *pelas* M., *pelas* E. toll, rasend.

636. *pele* E., *pelě* M. halb, hälfte. — Ung. *fél*.

pele-ve E., *pelě-ve* M. mitternacht.

637. *pel*, *pejel* E., *pejal* M. wolke. — Fi. *pilvi*. Ung. *felhő*, *felleg*.

638. *pelems* E., *peləms* M. fürchten. — Fi. *pelätä*. Ung. *félni*.

pel'hems E., *pel'əndəms* M. frequ.

639. *peúat'sams*, *peúät'sams* E., *peúst'sams* M. klagen, vorwerfen. (Russ. *пеняться*.)

640. *pentš*, *püntš* E. löffel.

641. *peŋġe* M. *peŋġe* E. holzscheit.

642. *pe'ak*, *be'ak* M., *be'ok* E. ufer. (Russ. *берегъ*.)

643. *be'rañ*, *be'reñ* E. (plur. *berat*, *be'ret*) schlecht.

[*pe're*, *pe'rf*, *pe'rfka* M., *pe'rika*, *pe'rkse*, *pe'rt* E. siehe 667.]

644. *pe'reklad* E. querbalken (des fussbodens). (Russ. *перекладъ*.)

645. *pe'restol* E. altar. (Russ. *перестолъ*.)

646. *pe'rvaj* M. zuerst. (Russ. *перва*, *первый*.)

pe'rvoj E. der erste. (Russ. *первый*.)

647. *pe'se-da* M., *be'soda* E. gesellschaft. (Russ. *бесѣда*.)

[*pe'se* M. siehe 633.]

648. *pe'skedems* E., *pe'skadəms* M. voll werden, satt werden, sich sättigen; füllen.

pe'skše (folkl. *pe'skšeñ*) E., *pe'skšē* M. voll.

pe'stams E. füllen, anfüllen, voll machen, eingiessen, hineinladen.

649. *pe'ste*, *pe'st'e*, *pe'stše* E., *pe'stšē* M. haselnuss. — Fi. *pähkinä*.

pe'ste-lukš E. nusschale. (Vgl. 422.)

pe'sks E., *pe'sks* M. haselstrauch.

pe'sks-guj E. blindschleiche.

[*pe'zet* E. siehe 676.]

650. *pe'təms* M., *pe'tems* E. reparieren, wieder gut machen, wiederherstellen.

651. *pe'tka* E. kleiner getreidehaufen von einigen garben auf dem felde. (Russ. *пятокъ*.)

652. *petkel* E., *petkəl* M. mörserkeule; achse. — Fi.

petkel.

653. *petša* E. freitag. (Russ. ПЯТНИЦА.)

654. *petška* ofen. (Russ. печка.)

655. *petškems* E., *petškəms* M. schneiden, schlachten.
petški schlächter.

656. *peberdems* E., *pejerdəms* M. verschütten, verstreuen.
[*bidä* E. siehe *budi*.]

[*pija*, dem. *piine* E. siehe 678.]

657. *pijems* E., *pijəms* M. gar kochen (intr.) — Ung. főni.
pidems E., *pidəms* M. kochen (trans.), brauen (bier). —

Ung. főzni.

pikšems E. langsam kochen, sieden.

[*pijo* E. siehe 749.]

658. *piks* seil.

659. *pikšəms* M., *pivšəms*, *pivtšəms* E. schlagen, prügeln
(M.); dreschen (E.).

pikššəms M. frequ.

660. *pikšterəms* E. ausgeworfen werden, herausspringen.
ausgestreut werden, herumfliegen.

661. *pitams* E. sägen. (Russ. ПИЛИТЬ.)

662. *pile* E., *pilē* M. ohr; wird auch als parallelwort
zu *tem* 'name' gebraucht. — Fi. **pielus** (kopfkissen). Ung. fül.

663. *pilge* E., *pilgē*, dem. *piłgənie* M. fuss.

pilgefteme E. ohne füsse.

pilgē-ki M. (fuss)spur.

664. *pine* E., *pinē* M. hund. — Fi. **peni**. Ung. **fene**.

665. *pineme* E., *pinəm* M. hafer.

666. *piņje* E., *piņģē* M. reif; zeit, zeitalter, lebensalter.

[*pira* E., *pirē* M. (folkl.) siehe 729.]

667. *pirams*, *peřams*, (eSchir.) *pitims* zäunen, einzäunen;
umringen.

þíríksníms E. (eSchir.) frequ.

þíre E., *þéřé* M. eingezäunter platz (z. b. derjenige, wo sich die dreschtemne befindet, der gemüsegarten usw.) — Fi. *piiri*.

páirne-tš M. (*þéřé* + *metš*) zahme taube. — Fi. *piiri* + *mettinen*.

þérksę E. um, ringsum (wo?)

þéřf M., *þéřt* E. um; *šín þéřf* M. den ganzen tag.

þéřfka M., *þérka* E. um, herum, ringsherum.

þíríf E. (eSchir.) zaun.

þíríf, dem. *pářfka* M. (eingezäunter) hof.

[*þiši* siehe 743.]

668. *páški-zšms* M., *þškižems* E. durchfall haben, scheissen.

— Fi. *paska*. Ung. *fos*, *fosni*.

669. *þízü* M., *þízę* E. (vogel)nest. — Fi. *pesä*. Ung. *fészek*.

670. *þízems* E., *þízšms* M. regnen. — Fi. *pisata*, *pisara*.

þízeme E., *þízšm*, dem. *pážšmš* M. regen.

þízšmfšmš M., *þízšmvtšme* E. ohne regen, regenlos.

671. *þízol* E., *þízšl* M. vogelbeere; vogelbeerbaum. —

Fi. *pihlaja*.

672. *þiškadoms* E. gell aufschreien.

673. *þízšs* E. kohlmeise. Vgl. *þízš* (?).

674. *þízš*, dem. *þízšme* E., *þízšš* M. grün; kupfer, messing; jung, klein.

þízšm E. kupfern, von messing.

675. *þítšę*, *þítšę* E., *þítšš* M. kiefer (*Pinus sylvestris*).

— Fi. *petäjä*. Ung. *fenyő* (?).

676. *þítšš*, *þízš* M. sünde. — Fi. *pyhä* (?).

þe:et E. id.

677. *páška-ms* M. taugen. — Fi. *päteä*.

678. *þíva*, *þíja*, dem. *þíime* E., *þíva* M. bier. (Russ. пиво.)

[*þívšems* E. siehe 659.]

679. *blagoj* E. böse. (Russ. **благой**.)
680. *platje* M. kleid. (Russ. **платье**.)
681. *platnaj* M. stählern, stahl-. (Russ. **булатный**.)
682. *plēma* E., *plēma* M. geschlecht. (Russ. **племя**.)
plēmaftomo E. ohne geschlecht.
683. *plēte-n* M. geflochtener zaun. (Russ. **плетень**.)
684. *bliduška* E. schüssel. (Russ. **блюдечко**.)
685. *bobaske*, *bobaske*, dem. *bobaskiñe* E. märchen;
rätsel. (Russ. **побаска**.)
686. *podanija* E. geschenk, almosen. (Russ. **подание**.)
687. *podjetšej* M. (folkl., bedeutung dunkel) irgendein
beamter. (Russ. **подьячий**.)
688. *poj* E., *poju* M. espe. — Fi. **рају**.
689. *bojar* E., *rajar* M. herr. (Russ. **бояринъ**, (dial.)
боярь.)
bojar-ava E., dem. *bojar-aviñe*, (folkl.) *bojar-avka*
herrin.
690. *pojavams* E. erscheinen, zum vorschein kommen,
sich zeigen. (Russ. **появиться**.)
691. *počarat*, *bočarat* M. vorratsgrube. (Russ.
погребъ (?).)
692. *boka* E. seite. (Russ. **бокъ**.)
693. *pokšñ*, dem. *pokšññe* M. nabel.
694. *poklon* E. verbeugung. (Russ. **поклонъ**.)
695. *pokordams*, *počořams* E. bezwingen, unterdrücken.
(Russ. **покорять**, **покорить**.)
696. *pokš* E. dem. *pokške*, *pokšññe* gross; ältester; ober-
haupt; *pokšsto kašoms* E. erwachsen.
pokšfa, *pokštša* E. (*pokš* + *aľa*) grossvater.
697. *pol* E. der untere teil einer (weit herabreichenden)
kleidung, schoss. (Russ. **пола**.)
698. *pola* gatte, gattin. — Fi. **puoli**, **puoliso**.

polañε, (anredeform) *polañej* M. dem.

699. *polaksams* M. necken, reizen.

700. *polana*, dem. *polaniñe* E. waldwiese, lichtung.

(Russ. поляна.)

701. *polana* M., *polina*, *polena* E. holzscheit. (Russ.

полено.)

702. *polavtoms*, *polaftoms* E., *polaftoms* M. tauschen, vertauschen.

703. *poliniams* E. eines verstorbenen gedächtnis begehen.

(Russ. помянуть.)

polinika E. totenfeier. (Russ. поминки.)

704. *pona* haar, wolle. — Fi. *puna*. Ung. *fan*.

705. *pondo* E., *pondā* M. pud, r. пудъ (= 40 pfund); getreidemass, r. пудовка. (Got. *pund* < lat. *pondo*. Vgl. fi. *punta*.)

706. *pon^dzavtoms*, *ponžavtoms* E., *poñ^dzajtoms* M. worfeln, schwingen (korn). — Fi. *pohtaa* (?). (Vgl. 774.)

707. *bonto* E. siehe 553.

708. *pongo* E., *pon*, *ponä* M. busen. — Fi. *poni*.

709. *pongom* E., *ponoms* M. geraten, hineingeraten, stecken bleiben; ergriffen werden; treffen; sich treffen; *karšozost* *ponks* E. begegnete ihnen.

pongonoms E. frequ.

710. *ponks* hosenbein; plur. *ponkst* hosen.

ponkstomo E., *ponksftömä* M. ohne hosen.

711. *poatka* E. die eine der beiden häuserreihen einer gasse, linie. (Russ. порядокъ)

712. *pořems* E., *pořoms* M. kauen, nagen, zerfressen. — Fi. *purra*.

pořnems (*pořendems*) E., *pořändems* M. frequ.

pořšems E. frequ.

713. *poslovitsa* E. sprichwort. (Russ. пословица)

714. *pošuda* E. gefäss. (Russ. посуда.)
715. *poza* halbbier. (Tat. buza.)
716. *pozda* E. spät. (Russ. поздно.)
717. *poštáva* M. postkontor. (Russ. почтовая.)
718. *požar* E. feuersbrunst, (Russ. пожаръ.)
719. *bočadems* E. (onomat.) einmal zuschlagen.
720. *potams* rückwärts gehen, zurückweichen, zurückgehen;
jočams potams hin und her wandern.
potaftšms M. zur rückkehr bringen, rückgängig machen,
 zurücktreiben.
721. *potams* saugen.
- poče* E., *poče* M. weibliche brust.
722. *potmo*, dem. *potnišie* E., *potnă*, dem. *potmăšie* M.
 inneres, bauch, busen; — *potso* E. innerhalb, in (wo?); —
potsto E. aus; *še tšadoň p.* in einer stunde; — *potmäs* M.,
pots E. in (wohin?).
potmo-řiške E. (folkl.) busenkette.
potmaks M., *potmaks*, (eSchir.) *potnaks* E. boden, grund.
 Vgl. *pačar-potnaks* E.
723. *potmar* verschlossener raum unter der wandfesten
 bank; raum unter dem dach, hausboden.
724. *pošške* M., *bošška* E. fass, tonne. (Russ. бочка.)
725. *poššaksams* schmeissen, auseinanderschmeissen, zer-
 streuen. — Fi. *pudistaa*.
poššodoms E. streuen, bestreuen, schütten.
pošt E., *pošf* M. mehl.
726. *poššfams* M. bewirten, traktieren. (Russ. поче-
 вать.)
727. *pov*, dem. *povnie*, *povka* E., *puv* M. knopf. — Estn.
põu (?).
 [*pov*, *povä* M. siehe 708.]
728. *povams* M., E., *puvams* E. erwürgen. — Ung. fülni.

povšems E. frequ.

[*povšems* M. siehe 709.]

729. *prá*, (folkl.) *piřa*, dem. *prine*, (folkl.) *piřine* E., *prě*, (folkl.) *piře*, dem. *prěne*, (folkl.) *piře-ne* M. kopf, haupt; gipfel; wipfel; ähre; wird auch statt des pron. reflex. (gew. mit possessiv-suffix) gebraucht; *eš prants aj nejši* M. sieht sich selbst nicht. — Fi. *perä*. Ung. *far* (?).

pral M. (*prá-al*) = *pralks* E.

pralks (*prá + alks*) kopfpfuhl od. was sonst als kopf-
unterlage dient.

prá-tšer E., dem. *prá-tšerine* kopfhaar.

prěbe, *prěv* E., *prěvi* M. (*prá- + vij*) vernunft, verstand;
prěvga E. prolat.

prěvne E., *prěvine* M. dem.

prěbej E. verständig, klug.

pradoms E. beendigen.

730. *práka* dem. *prákiine* E. piroge. (Russ. пирога.)

731. *prams* fallen, stürzen.

pravtoms E. fällen, fallen lassen, niederwerfen.

732. *praksta*, (M. auch) *pakstra* fusszeug, beinbinde.

733. *prašti-ndams* M., *proštams* E. verzeihen, vergeben;
(M. auch) durch einen spruch samt opfergaben einen erzürnten
geist besänftigen. (Russ. проестить.)

praštše-ňgs M. bitte um verzeihung, spruch mit dazu
gehörigen opfergaben, womit irgendein erzürnter geist besänf-
tigt wird. (Russ. прошение.)

734. *pražnik* E., *pražnok* M. fest. (Russ. праздникъ.)

735. *prat* (gen. *pradň*), *brat* M., *brat* E. (jüngerer)
bruder. (Russ. братъ.)

bratsi E. brüderchen, liebe brüder od. kameraden. (Russ.
братцы.)

[*prě*, *prěvi* M., *prěbe*, *prěv*, *prěbej* E. siehe 729.]

736. *príjom* E. der platz, wo der empfang der rekruten stattfindet. (Russ. **приёмъ**.)

737. *prímams* E. empfangen, entgegennehmen. (Russ. **принять**.)

738. *proklánams* E. verfluchen. (Russ. **проклинать**.)

739. *proks* M. immer, stets. (Russ. **прокъ**.)

740. *proða* E. hirse. (Russ. **просо**.)

proðañ hirsen.

[*proštams* E. siehe 733.]

741. *brova* E. augenbraue. (Russ. **бровь**.)

742. *provožams* E., *přrva-žams*, *přva-žams* M. begleiten. (Russ. **провожать**.)

prov(o)žičsa E. begleiter.

743. *pši*, *pšiči* heiss; hitze. (Vgl. 657.)

744. *pškadems* E., *pškeděms*, *pške-děms* M. äussern, sprechen.

pškaděksněms E. frequ.

745. *pšči* scharf.

746. *bu*, (eOrk.) *bī* E. = russ **бы**.

747. *pud* pud (40 pfund). (Russ. **пудъ**.)

748. *budī*, (eOrk.) *bid'ä* wenn, falls. (Russ. **буди**.)

budim E. id. (Russ. **будемъ**.)

749. *bujō*, *pījō* E. enkelkind. — Fi. **poika**. Ung. **fiú**.

750. *buka*, dem. *bukīne* E., *pāka*, *bāka* M. ochs, stier. (Russ. **быкъ**.)

751. *pukšo* E., *pukšä* M. das dicke fleisch; schenkel. — Fi. **pohje**, **pohkea**.

752. *pukšt* E. (onomat.) puff!

753. *pul* E. staub. (Russ. **пыль**.)

754. *pälma-näžε* M. knie. — Fi. **polvi**.

pälma-näžε-prε M. kniescheibe.

pulnäžams E., *pä'lža-ms*, *päl'ža-ms* M. knien.

pälza-ftäms M. zum knien bringen.

755. *pulo* E., *pulä* M. schwanz, schweif; schaft, stiel; haarflechte, zopf (der mädchen). — Fi. **polo**, **pola** (?).

756. *pultams* E., *päl'tams* brennen (trans.), verbrennen. Vgl. 587. — Fi. **polttaa**.

757. *pupams* stechen (von insekten), beißen (von der schlange). — Vgl. fi. **puuppo**.

pupamo E. stich, biss.

pupaft E. id.

758. *pupka*, dem. *pupkiine* E. knospe. (Russ. **пупокъ**.)

759. *pupordems* E., *pâpârda-ms* M. über etwas stolpern, straucheln. — Fi. **peppuroita**, estn. **pupardama**, **puperdama**.

puporkšnems E., frequ.

760. *puřš* M., *puře* E. met.

761. *pârda-ms* M. sammeln, versammeln; betteln; pflegen; ausrüsten.

pârda-j M. bettler.

purnams E., *pârna-ms* M. sammeln, versammeln; ausstaten, zieren, schmücken; sich anschicken; *stol p.* den tisch decken mit speisen und getränk beladen.

purnakšnoms E. frequ.

pârñäšems M. frequ.

purnavoms E. sich versammeln.

puromoms, *purumums* E., *purämäms*, *pârämäms* M. sich versammeln.

puromkšnoms E. frequ. id.

puromks, *promks* E. versammlung.

762. *puřej(-t'ikšę)* bot. quecke. (Russ. **пырей**.)

763. *purgams*, *porgams* E., *pârga-ms* M. spritzen, bespritzen; sprühen; *lopat p.* sich belauben. — Estn. **pörgatama** (?).

764. *puřgiine* E. donner. (Lit. **perkunas**. Vgl. fi. **perkele**.)
puřgiine-kev E. donnerkeil.

[*purnams*, *pārna-ms* etc.; *puromoms*, *purēmāms* etc.
siehe 761.]

765. *puskaj* E. lass! mag! möge!. (Russ. пускай.)

766. *pusto-j* M. öde. (Russ. пустой.)

767. *puška* kanone. (Russ. пушка.)

768. *puť* E.: *puťežē arās* es wird nichts aus ihm werden, er taugt zu nichts. (Russ. путь.)

769. *buļo* E., *pāta* M. als wenn, als ob. (Russ. будто.)

770. *putoms* E., *putēms* M. setzen, legen, stellen; bestimmen; einsetzen; *kud* (*kudo*) *p.* ein haus errichten, bauen.
— Ung. *fúni*, *fújni*.

771. *puvams* E. blasen, an-, wegblasen; durch anblasen heilen. — Ung. *fúni*, *fújni*.

puvakšnoms E. frequ.

772. *puvādēms* M. hanf od. flachs brechen. — Fi. *puu*, *puida* (?).

773. *puvāms* E., *puv(ā)ra-ms* M. drehen, winden, umdrehen, verrenken. — Ung. *forogni*. Fi. *pyörä*, *pyörtää* (?).

puvurdams, *purdams* E., *puvārda-ms* M. einmal drehen usw.

774. *puvāms*, *puftams* E. erwecken, aufwecken. — Fi. *pohtaa* (?). (Vgl. 706.)

r.

775. *rakams*, *raḡams* (onomat.) laut lachen.

rakāžēbems E. laut auflachen.

776. *ramams* kaufen.

777. *rana* früh. (Russ. рано.)

778. *raḡoms* E., *raḡēms* M, schreien, brüllen. — Fi.

rankua.

- raṅkstams* ausschreien; plötzlich anstimmen (ein lied).
779. *raške* E. verwandter.
780. *raz* mal. (Russ. разъ)
781. *raznaj* M. verschieden.
782. *razəm*, dem. *razəmñe* M. verstand. (Russ. разумъ.)
783. *raško* E., *raškä* M. die innere seite eines winkels, der raum zwischen den schenkeln usw. — Fi. *rahko*, 'gabelförmiges eisen mit hölzernem stiel zum befestigen der kien-späne an demselben'.
784. *raštams* sich vermehren. — Fi. *rahva*, *rahvas* (?).
785. *rav*, *ravo* E. der fluss Wolga.
786. *ravušo*, *ravšo*, *raužo* E., *rav^džä* M. schwarz, dunkel; schmutzig.
- rauškadoms* E. schwarz, schmutzig werden.
787. *ředams* E. merken, gewahr werden.
788. *řebe*, dem. *řevine* E. schaf.
789. *řikštedems* E. (onomat.) (die hände) zusammen schlagen, klatschen.
790. *řipakadoms* E., *řupa-kädöms* M. (gouv. Kasan) zusammenfallen, hinsinken. — Fi. *rippua*, *riippua*.
791. *řiske* E. (folkl.) = *řišne*.
řišne E., *řišně* M. kette (E.); seil (M.). — Vgl. fi. *rihma*.
792. *řisks*, dem. *řiskske* E. trauer.
- řiznams*, *řizņems* E. trauern.
793. *řibes* E. fuchs. — Vgl. fi. *repo*. Ung. *ravas*z (róka).
794. *robotník* E. arbeiter, lohndiener, knecht. (Russ. работникъ.)
795. *rod* geschlecht. (Russ. родъ.)
roĭtomo E. ohne geschlecht.
796. *rod'ña* E., *radñe* M. verwandtschaft, verwandter (Russ. родня.)

797. *rož* roggem.
798. *rukšnoms* E. „рушить.“ Vgl. 799.
799. *rukštadems* E. (onomat.) mit geräusch. schlagen, klatschen.
800. *rumštams* E. mit dem munde, mit den zähnen ergreifen, schnappen.
801. *rungo* E., *ronğă* M. rumpf, körper, gestalt. — Fi.
- runko.**
802. *ruz* ein russe; *ruzks*, *rusks* russisch, in russischer sprache.
- ruz-ava* russin, russisches weib.
803. *ružija* E. gewehr, flinte. (Russ. ружьё.)
804. *rušsa* E., *rušše* M. tuch; wickelband; (E.) leinwandrock od. oberhemd der frauen.

s, z, š, ž, řš.

- [*ša*- M. demonstr. pronominalstamm, siehe 843.]
805. *saban* E. art pflug. (Tat. *saban*. Russ. сабанъ.)
806. *sablę* M., *sabla* E. säbel. (Russ. сабля.)
807. *zabor* E. art zaun. (Russ. заборъ.)
808. *šado* E., *šadă* M. hundert; *šadoška* (E.) ungefähr hundert. — Fi. *sata*. Ung. *száz*.
809. *sajems* E., *ševəms* M. nehmen; wegnehmen, sich bemächtigen; bekommen, erhalten. — Fi. *saada*.
- [*sajəms* M. siehe 821.]
- [*šakă* M. siehe 843.]
810. *sakal*, dem. E. *sakalnę* bart. (Tat. *sakal*.)
811. *šakoj* E. jeder (ohne unterschied), allerlei; vgl. *f'šak* M. (Russ. всякій.)
812. *sal* salz. — Fi. *suola*.

813. *salams* stehlen, wegstehlen. — Fi. *salata*.
salijtša E. dieb.
814. *šaldas* M. nacken, genick.
815. *saldat* soldat. (Russ. *солдаты*.)
816. *šaldoms* E., *šaldāms* M. lästern, schmähen, schelten.
šalydāms M. zanken, streiten.
817. *salma* mehlkloss. (Tat. *salma*.)
818. *salmuks*, *salmoks* E., *salmāks* M., dem. *salmukske*
 E., *salmākske* M. nadel.
 [*šalydāms* M. siehe 816.]
819. *sam* E. (Vv.) selbst. (Russ. *самъ*.)
samaj E. eben. (Russ. *самый* usw.)
820. *zahed* E. (eSchir.) art zaun. (Russ. *заметъ*.)
821. *sams* E., *sajəms* M. kommen, ankommen; *sį* E.,
saj M. er kommt, *siļ*, E. *sax'ļ*, *sašt* M. sie kommen. — Fi. *saada*.
sakšnoms E., *sašəndāms* M. frequ.
savtoms E. kommen lassen, herbeiführen.
savtūems E. frequ.
822. *san* ader; sehne. — Fi. *suoni*. Ung. *in*.
823. *sańdeļ*, *sańdij*, *sańdeņ* E., *šeńdī* M. binse, schilf.
sańdij-pulo E. mit schilf bewachsener platz.
824. *saražan* E. sarafan, langes frauenkleid mit ärmel-
 löchern. (Russ. *сарафанъ*.)
825. *tšaražman*, *šarakma* E., *šəražma-n* M. hágel.
826. *saras*, dem. *saraske* E., *saraskē* M. henne.
saras-ļefks M., *saras-ļevks* E. küchel.
827. *zaraza* E. pest, seuche. (Russ. *зараза*.)
 [*saře*, *zaře* M. siehe 927.]
828. *sardo* E., *sardā* M. splitter, stachel, gräte.
829. *šar'kā* M., *šarko* E. nissé. — Fi. *saivar* (?).
830. *žaro* E. wie viel?; so viel als; so viel. (Vgl.
məža-rā M. (472.), *šəņa-rā* M., *šūaro* E. (843)).

831. *tšarodems* E. (onomat.) plötzlich krachen, schmettern.

832. *šarândems* M. scheissen, seine notdurft verrichten.

— Ung. **szarni**.

šarəŋkšńems M. frequ.

[*šas* M. siehe 843.]

833. *sasto*, dem. *sastĩne* E. sachte, leise, langsam (adv.).

sastĩnestę E. = *sastĩne*.

834. *sazor* E., *sazər* M. jüngere schwester. — Vgl. fi.

sisar < lit. **seser-**.

[*šaska* M. siehe 843.]

835. *sažeń* E. der russ. faden. (Russ. **сажень**.)

836. *šatkă, tšatkă* M. funke.

837. *sałoms* E., *sałəms* M. zureichen, hinreichen, genügen; *sałĩ* genug!

838. *zatšĩnams* E. anfangen. (Russ. **зачинать**.)

[*šava* M. siehe 849.]

839. *šavordoms, šavuřdems* E. umwerfen, umstossen, umstürzen.

šaurĩms (eSchir.) iter.

šavurəms E. wanken, wackeln, taumeln.

šavurkšńiems E. frequ.

840. *savt, saft* E. (eig. partic. v. verbum *sams*, siehe 821) eine art plötzliche krankheit, **прятча**.

[*savtoms* E. siehe 821.]

841. *zbor* E. falte (am kleide). (Russ. **сборъ**.)

zborov in falten gelegt.

842. *zdorov* E. gesund, stark, kräftig. (Russ. **здоровъ**.)

843. *še*, plur. *šet, setne (ne, ŋet)* E., *še* (st. *ša-*), plur. *šat (ńe, nat)* M. jener; dieser da; der, derjenige; *šejak* E., *ševək* M. auch der. — Fi. **se**.

śede E., *śadä* M. ablat.; *śed'e paro* besser; *śadä tēri* höher; *ś. kurok* so schnell wie möglich, auf das schnellste; *ś. kašġ* wächst noch mehr; *śed'ejak* E. noch mehr.

śej hieher.

śija E., *śije* M. (prolat.) dort.

śije-nē M. id.

śekē E., *śakä*, *śekē* M. derselbe, ein und derselbe; eben der; einzig.

śeks E. darum.

śekskē eSchir. id.

śāna-rä M., *śnaro* E. so viel. (Vgl. 830.)

śas (illat.) M. deswegen.

śešē (iness.) E. dort, da.

śeske E. auf jener stelle da, gleich, stracks, flugs.

śestē (elat.) E. von dort; dann; *śestejak* auch dann.

śeze, *śežen* (illat.) E. dahin, dorthin.

śezej E. id.

śaška M. so gross.

śete E. = *śe* mit nachdruck.

844. *śešer* M. hübsch, schön. (Tat. *čibär*.)

845. *śed'*, *śäd'* E., *śed'* M. brücke; fussboden, bodenbrett.

— Vgl. ung. *hid*.

śed'al M. raum unter dem fussboden.

846. *śed'* M., *śed'*, *śüd'* E. kohle. — Fi. *sysi*.

847. *śed'ej* (dem. *śed'ejnē*), *śed'en'* E., *śed'i* M. herz. —

Fi. *sydän*. Ung. *szív*.

848. *śedoj* E. grau. (Russ. *сѣдой*.)

849. *śeja* E., *śava* M. ziege.

850. *śejede*, *śäjid'ä* E., *śid'ē* M. dicht, häufig. — Fi. *sikeä*.

śejetstē, *śäjitstä* E., *śid'ostä* M. häufig, oft.

851. *śejer* M. kohlenstengel; *pilgē-ś.* unterbein; *ked-ś.* unterarm. — Fi. *sääri*. Ung. *szár*.

šejerks E.: *pilge-š.* unterbein; *ked-š.* unterarm.

šer'ks M. unterbein.

852. *šejel* E., *šejal* M. igel. — Fi. *siili*. Ung. *sül: sül-disznó.*

853. *šejérens* E. schreien, rufen; *puřgine šejeri* es donnert. (Vgl. 871.) — Ung. *sírni*.

854. *šex* E. aller; *š. ikete* allererst. (Russ. **всѣхъ.**)

[*šeke* E., *šekš* M. siehe 843.]

855. *šelaka* E. enterich. (Russ. **селехъ.**)

856. *šelej*, *šeleň* E., *šeli* M. ulme. — Fi. *salava*. Ung.

szil.

šelijah M. von ulmenholz.

857. *šelge* E., *šeljě* M. speichel. — Fi. *sylki*.

šelgems E., *šalgems* M. speien, spucken. — Fi. *sylkeä*.

šelgeñems E., *šelgandems* M. frequ.

858. *šelme* E., *šelmě* M. auge. — Fi. *silmä*. Ung.

szem.

šelved E. (*šelme* + *ved*) tränen (plur.).

859. *šseloj* E. ganz, voll. (Russ. **цѣлый.**)

860. *ššmhě*, *ššmě* M. all.

861. *ššhija*, (eOrk., eB.) *ššheja* E., *ššhje* M. familie.

(Russ. **семья.**)

862. *ššň*, *ššň* E. blau. — Fi. *sini*.

ššňň M. id.

ššntškadoms E. blau, bläulich werden.

863. *ššp'e* E., *ššp'ě* M. galle. — Fi. *sappi*. Ung. *epe*.

ššp'ej E., *ššp'i* M. gallicht, bitter.

864. *ššř*, *ššře*, dem. *ššřne* E., *ššř* M. höhe; wuchs, statur. — Estn. *sire*. Fi. *sirkeä*.

ššřej, *ššřev*, *ššřeň*, (eB., eO.) *sšrij*, *sšrij* E., *ššři* M. hoch; tief.

ššřevstę, *ššřejstę* E. adv.

865. *zeřadems* E. (onomat.) plötzlich schmettern, von einem knall widerhallen.

866. *žeřaj* E. (eAtr.) wenn.

867. *šeře* M., *seřa* E. eichel.

868. *šeře*, (mUr.) *seře* M. kupfer, messing.

869. *šeřams* M. pissen.

870. *seředems* E., *šeředams* M. krank sein; schmerzen, weh tun; *šeřeđi* M. der kranke. — Fi. **särkeä**.

871. *šeřjedems* E., *šeřjedams* M. aufschreien. (Vgl. 852.)

[*šeř'ke* M. siehe 851.]

872. *seřnams* E. parallelwort zu *purname*, nur in Verbindung mit diesem: *purname* s. sammeln; bestens ausstatten, ausschmücken.

873. *žeřnems* E. *šeřnams* M. (onomat.) tosen.

[*šeške* E. siehe 843.]

874. *šeškě* M., *šeške*, *šišké* E. mücke. — Fi. **sääski**.

875. *šežems* E., *šežams* M. reißen, abreißen (trans), zerreißen.

šežnems E., *šežndams* M. frequ.

šežnevtem E. in stücke reißen lassen.

876. *šežgan* M., *šežgan*, *šizgan* E. elster.

877. *šeřav* M. mild, sanft.

seřhe E., *šeřně* M. still, ruhig.

[*šeře* E. siehe 843.]

[*ševams* M. siehe 809.]

878. *šeřems*, *sěřems*, *sätims* E., *ševams*, *šivams* M. verzehren, aufessen, -fressen. — Fi. **syödä**. Ung. **enni**.

879. *ši* laus. — Fi. **täi**. Vgl. ung. **tetü**.

[*ši*, *šit* E. siehe 821.]

880. *šija*, E., *šije* M. silber.

šijan E., *šije-ń* M. silbern.

[*šija* E., *šije-(ně)* M. siehe 843.]

881. *šila*, dem. *šila-še* M. kraft. (Russ. **сила**)
882. *šildej*, *šilde* E., *šildi* M. kleiner erdhügel, mit gras od. moos bewachsen (= fi. *mätäs*).
šildebeme E. ohne hügelchen.
883. *šildor* E.: *š. molems* schimmern, glimmern, glänzen.
 [šale-ka M. siehe 965.]
 [šilf^r M. siehe 1035.]
884. *šihems* E., *šimoms* M. trinken. — Fi. **siemi**, **siemyt**, **siemaista**. Ung. **szomjú**, **szomjas** (?).
šimeks E. (eVv.) getränk.
šimeksteme ohne getränk.
885. *šimeň* E. (folkl.) wurzel; stamm, geschlecht. — Vgl. fi. **siemen** < lit.: lit. **sémens** (**sémenys**) plur. 'saat', preuss. **semen** 'same'.
šimeňteme E. (folkl.) ohne geschlecht.
886. *šiň* E., *šiň* M. sie (plur.); *šiňš* M. = *šiň* (genit.) ihr. — Fi. **he**. Ung. **ők**.
šiňš, *šiňš* E., *šiňš* M. sie selbst (plur.).
 [šəna-rä M. siehe 843.]
887. *šindems* E., *šindoms* M. brechen (trans.), ab-, zerbrechen. (Vgl. 895 (?).) — Ung. **szedni**.
šintšems, (eSchir.) *šindifims* E. zerbrechen, niederreißen.
888. *šipaka* E. küchlein. (Tschuw. *ššəbə*)
889. *šire* E., *širē*, *širē* M. alt.
širedems E., *širədoms* M. alt werden.
 [šire E. siehe 1068.]
890. *širgams*, *sorgams* E., *šər'ka-ms*, (mUr.) *širga-ms* M. sich erheben, sich aufrichten, sich in bewegung setzen, aufbrechen; aufgehen (v. teig), gähren. — Fi. **sorkua**, **sorkahtaa**.
širkst: s. *mešems* E. sich ein wenig von der stelle rühren.
širkstams E. id.
širga-f M. das fertige (?).

891. *tsirkun* E. grille, heimchen. — F. **sirkka**.
892. *sirne* E., *sirně* M. gold. — Ung. **arany**.
sirneń E., *sirňan* M. golden.
 [šartšak M. siehe 1038.]
893. *šiem* E., *šioń* M. sieben. — Fi. **seitens**.
šiemetše, *šismetše*, *šisemłše* E., *šisemłšė* M. der siebente.
šiem-ijese E. siebenjährig.
šiem -přamo E. siebenköpfig.
šioń-sat siebenhundert.
šizgemeń E., *šezge-mən* M. siebzig.
894. *šizems* E., *šizams* M. müde werden.
šizifřims E. (eSchir.) ermüden, ermatten.
 [šivams M. siehe 878.]
895. *šivems* E. brechen, abbrechen (intr.). — Ung. **szegni**.
896. *šitel* E., *šivəl*, *šivəl* M. fleisch.
 [šifřem M. siehe šuřem.]
897. *šyotka* E. versammlung, zusammenkunft. (Russ. сходка)
898. *skal*, dem. E. *skalne* kuh.
skal-mor E. viehpest.
skal-oj E., *skal-vaj* M. butter.
skal-oj-parńe E. = *oj-parńe*.
skaltomo E. ohne kuh.
899. *škamo-*, *skamu-* E., *skamō-* M. (mit poss.- suff.)
 allein; *mon škamun* (eVv.) ich bin allein. (Vgl. *eš*.)
900. *škírams* E., *kěškěra-ms*, *kštěra-ms* M. zwicken,
 kneifen. — Fi. **kiskoa**.
901. *škirda* E. getreideschober auf dem felde. (Russ. скирдъ.)
902. *skotina*, (eOrk.) *skotena* E. vieh. (Russ. скотина.)
skotinavřomo E. ohne vieh.
903. *skuřna*, dem. *skuřńije* E. langeweile. (Russ. скучно.)

904. *slad'e-j* M. bösewicht, übeltäter. (Russ. злодѣй.)
 905. *slava* ruf; gerücht. (Russ. слава.)
 906. *sluga* E. diener, dienerin. (Russ. слуга.)
 907. *služba* E. kriegsdienst. (Russ. служба.)
 908. *žnardo* E. wenn, als (tempor.); *žnardojak* (mit negation) niemals. (Vgl. 472.)

[*šnaro* E. siehe 843.]

909. *znat', nat'* E. wohl, gewiss. (Russ. знать.)
 910. *šo* E. immer, stets. (Russ. вѣ.)
 911. *sod* russ. -- Estn. *sodi* 'kot' (?). Vgl. lit. *sodis* 'russ'.

sodov E., *sodu* M. russig.

912. *sodams* wissen, kennen, erkennen; vgl. *helams*; *moń sodamašên* M, so viel ich weiss; *azdan* E. < *a sodan* ich weiss nicht.

sodakšnoms E. frequ.

sodamo E. schwiegersohn.

sodamo-jovks, *sodamka-jovks* E., *sodam-jovks* M. rätsel.
sodavks E. merkmal; verstand.

913. *sodoms* E., *sodêms*, *soťêms* M. binden. — Fi. *sittoa*.
 Ung. *szalag* (?).

sodnoms E. frequ.

914. *tšoχajems* E. (onomat.) mehrmals schlagen (z. b. mit einer rute), so dass ein sausen entsteht.

915. *soka* pflug. (Russ. соха.)

sokamis pflügen.

916. *tšokan'žuro* E. pfrieme zum flechten der bast-schuhe.

917. *tšoko* E., *sokä* M. quaste, büschel. (Tat. çuk.)

918. *sokêr* M., *sokor* E. blind. (Tat. sukêr.)

919. *sokorams* E. wühlen. — Fi. *sokertaa*.

920. *soks* schneeschlittschuh. — Fi. *suksi*.

921. *śokś, sokś, śoks* E., *śokś, śoks* M. herbst. — Fi. *syksy*. Ung. *ősz*.

śokśōnda M. im herbst.

922. *śolgoms* E., *śolgōms* M. zumachen, verschliessen. — Fi. *sulkea*.

923. *śolmo, śovno, śolno, śov* E. flügel, fittich. — Fi. *sivu* (?).

924. *son* er, sie, es; *songak* E., *songa* M. auch er; *soi* M., *sonzē, soñzē, sonzo, son^dzo, soñd'e, soñd'ē* E. (genit.) sein, ihr; *soññe* M. id.; *soñd'ijanza* M., *soñenzē, soñen^dzē, soñd'enzē, soñd'endē, soñend'ē, soñd'end'ē* E. (allat.) ihm, ihr; *soñd'end^dzä* (ablat.) *ñäjlä* eOrk. nach ihm. — Fi. *hän*. Ung. *ő, ön*.

soñt's, soñs (*son + es*) er, sie, es selbst.

925. *tsop* interj. drückt ein plötzliches ergreifen aus.

926. *ťśora* E., *ťśora, śora*, dem. *śorañe* M. junger mann, bursch; sohn; mannsperson. (Türk.: vgl. tschuw. *čora* (nach ZOLOTNITZKI), etc.)

ťśorañakaj E. dem. anredeform.

ťśoriñe, (eOrk.) *ťśoreñe* E., *ťśorañe* M. dem.

927. *zořa* E., *saře, zaře* M. röte (am himmel). (Russ. зоря заря.)

zořa-teřte, dem. *zořa-teřt'ke* E. morgenstern, Venus.

[*śořä* M. siehe 978.]

928. *zořuva* E. morgenröte. (Russ. зарево.)

929. *śorma* buntwerk, stickerei, schrift, brief.

śormav bunt.

śormadōms M., *śormadoms* E. sticken; schreiben.

930. *źorna* E. getreidekorn. (Russ. зерно.)

931. *sornoms* E. zittern, beben.

sornovōms E. plötzlich rütteln.

sornovthems E. rütteln.

[*solōms* M. siehe 913.]

932. *šotor* E. krach! knicks!
933. *sovams*, (eSchir.) *suwams* E., *suva-ms*, *sôva-ms* M. eintreten, hereinkommen, hineingehen. — Fi. *sopia* (?). Ung. *avni. sovšems, suvšims* E. frequ.
sovakšnoms E. frequ.
sovavtoms E. hereinbringen, hineinführen; *sovavš* 3. pers. sing. prät.
934. *sovelams* E. ein bündnis schliessen. (Russ. **совѣ- тать(ся)**.)
935. *šovnomš* E. schelten, hadern, zanken.
šovnovtoms E. zum zanken bringen.
936. *šovod'ha* E. heute. (Russ. **сегодня**.)
937. *šovon* E., *šovên* M. lehm, ton. — Fi. *savi*.
938. *sradoms, stradoms* E., *sôra-dômš* M. zerstreut werden. sich zerstreuen, auseinander gehen. — Fi. *sirota*. Ung. **eredni** (?).
sralems E. frequ.
sravtoms, stravtoms E., *sôra-ftômš, strafômš* M. zerstreuen.
— Fi. **sirottaa**.
939. *sraštams* E. erschrecken (trans.). (Russ. **страшать**.)
940. *srazu* E. auf einmal, sogleich. (Russ. **съ разу**.)
941. *šripka* E. geige, violine. (Russ. **скрыпка**.)
942. *šriptšik* E. geiger. (Russ.)
[*sta, stais* M. siehe *i'sta* E.]
[*'ta, štak* E. siehe *i'sta, i'stak*.]
943. *stada* herde. (Russ. **стадо**.)
944. *staka* schwer; schwere.
[*stams* M. siehe 981.]
945. *štams* aufstehen. — Fi. **seisoa**.
štakšnoms E. frequ.
štaftoms E. aufstellen, aufrichten.
946. *stardoms* E., *kstardômš* M. überwältigen, bezwin- gen, überraschen, einholen; forttreiben.

947. *štēna* wand. (Russ. **стѣна**.)
 948. *štīr*, dem. *štīr'nis* M. mädchen; tochter. (Vgl. 1102.)
 949. *stol* E., *stol* M. tisch; *sto laŋks* E. auf den tisch.

(Russ. **столь**.)

[*stradoms*, *straftōms* siehe 938.]

950. *stojams* E. bauen, aufbauen. (Russ. **строить**.)
strojaťoms E. (pass.) (auf)gebaut werden.

951. *stuftoms*, *stuvťoms* E. vergessen.

952. *sud* baumrinde (an der birke die untere rinde).

953. *sudaruška* E. herrin. (Russ. **сударушка**.)

954. *sudo* E. nase.

sudo-vařa nasenloch.

955. *šudoms* E., *šudōms* M. verfluchen. — Fi. **sota**, **sotia**.

šudōf M. unglücklich, arm, beklagenswert (eig. „verflucht“).

956. *sudřams* bestreichen, streicheln; kämmen.

957. *tšugu-n* M. (eiserner) kochtopf. (Russ. **чугунъ**.)

958. *šuk* sei (seid) gegrüsst!

šuk-řta E. verbeugung.

šukūnams E., *šukōnams* M. sich bücken, sich verneigen, grüssen; flehen. (Tschuw. *šōēn-*.)

šukūnaksnoms E. frequ.

959. *suka* E., *suka* M. hündin. (Russ. **сука**.)

960. *šukoro*, *šukur* (dem. eB. *šukurnä*) E., *tšukār* M. kuchen. (Tschuw. *šōēr*.)

961. *suks*, dem. M. *sōksk'ε*, E. *sukske* wurm.

962. *šulä* M., *šulo* E. darm. — Fi. **suoli**.

963. *sulej* E. schatten. (Vgl. 1035.)

964. *šulgamo* E., *šulga-m* M. brustspange. — Fi. **solki**.

šulgamovťomo E. ohne brustspange.

965. *sul'ika* E., *šule-ka*, *šole-ka* M. (flaches) fläschchen.

(Russ. **сулейка**.)

966. *tšulka* strumpf. (Russ. чулокъ.)
967. *šulmams* binden, anbinden, zubinden, knüpfen. —
Fi. **solmita**. Ung. **csomó**.
šulmakšnoms E. frequ.
968. *sumañ*, (M. auch) *šema-ní* langer, dem leibe anschliessender rock. (Türk.: vgl. tschuw. *səχman*, *səχman*, *səkmän*, tat. *čikmān*.)
969. *šumut'dems*, *šumor'dems* E. sich grämen. — Ung. **szomorú**, **szomorkodni**.
970. *šupav* E. reich.
šupalgadoms E. reich werden.
šupalgavtoms E. reich machen.
971. *sur* finger. — Fi. **sormi**.
sur-pr̥e (*sə_r̥r̥e*) M. fingerspitze.
surks, dem. E. *surkske*, M. *sə_rksk̄e* fingerring. — Fi. **sormus**.
972. *tšur* interj. halt!, weg davon! (Russ. чуръ.)
tšurams das zauberwort *tšur* zum schutz zurufen, etwas böses durch eine zauberhandlung abwehren. (Russ. чурать.)
[*səra-dəms*, *səra-ftəms* M. siehe 938.]
973. *sur̥e* E., *šur̥é* M., dem. *šur̥əné* M. faden, zwirn.
[*sərga-f* M. siehe 890.]
974. *sərga-vəš* M. topf, kessel.
975. *surka* E. murmeltier. (Russ. сурокъ.)
surka-jama E. grube zum fangen von murmeltieren.
[*surks* siehe 971.]
976. *suro* (gouv. Simbirsk), *sura* (gouv. Samara, folkl.)
E., *surā* M. der fluss Sura (nebenfluss der Wolga).
977. *suro* E., *surā* M. hirse. (Lit. **sora**.)
978. *šuro*, dem. *šuriñe* E., *šorā*, dem. *šorāñe* M. korn, getreide. — Fi. **suurus**, **suurimo**.
šuro-neñt E. ergiebigkeit des getreides.

979. *suskâms* M., *suskoms* E. beissen, anbeissen.
980. *suftšeine* E., *šuf'tšəm* M. kamm.
981. *sustams* E., *stams* M. nähen.
sušhems E. frequ.
982. *suu*, dem. E. *suu'ne* nebel. — Fi. **sumu**.
983. *suftams* E., *sufta.ms* M. räuchern, beräuchern. —
Fi. **savu**, **savuttaa**.
suftavkst (plur.) E. der stoff, womit man geräuchert hat.
[*suva.ms*, *sə'va.ms* siehe 933.]
984. *šuvoms* E. zuspitzen. — Fi. **suppu-** (**supu-**), **suppi**,
suppea (**supea**), **supeta**. Ung. **szupolyka**, **szupojka**.
985. *suvteine* E., *suftəm*, *šij'təh* M. sieb. — Fi. **seuhtoa**.
986. *svadba* E. hochzeit, hochzeitszug. (Russ. **свадьба**.)
987. *svaj* pfahl. (Russ. **свая**.)
988. *svaža* brautwerberin; die durch heirat verwandte,
verschwägerte. (Russ. **сваха**.)
989. *svat*, dem. *svatke*, *svatkiine* E., *svat* (gen. *svadəh*)
M. brautwerber; der durch heirat verwandte, verschwägerte.
(Russ. **свать**.)
990. *švėr* E., *švėr* M. wildes tier. (Russ. **звѣрь**.)
991. *švežoj* E. frisch. (Russ. **свѣжий**.)
992. *švet*, dem. *švetkiņģē* E. (eSchir.) blume, blüte.
(Russ. **цвѣтъ**.)
993. *švet*, dem. *švetke* M., *švetke* E. welt. (Russ. **свѣтъ**.)
švetams E. leuchten. (Russ. **свѣтитъ**.)
994. *švėtsa* E., *švėts* M. licht, kerze. (Russ. **свѣча**.)
995. *šviška*, dem. *šviškiine* E. schläfenlocke. (Russ.
високъ.)

š, ž, tš.

996. *šaba*, *žaba* M., *žaba* E. kind.
[*tšajstę* E. (elat.) siehe 1010.]

997. *šajtan* E., *šejtan* M. böser geist, teufel. (Tat. *šajtan*, tschuw. *šojtan* < arab.)
998. *šakš*, dem. *šakške*; *tšak*; E. (irdener) topf, kochtopf.
999. *žal*, dem. *žalīe* E., *užē-l* M.: *moñēñ žal ma'arav* E. ich fühlte mitleid mit ihm. (Russ. жалъ.)
žalams E. bemitleiden. (Russ. жалѣть.)
užē-l dēms M. id.
1000. *tšalgams* E. treten.
1001. *tšama* E., *šama*, dem. *šamañe* M. gesicht, antlitz; abhang. — Fi. *haamu*.
1002. *šamēms* M. leer werden. (Vgl. 1015.)
šandēms M., *tšandoms* E. leeren, entladen.
1003. *tšan* kufe, kübel. (Russ. чавъ.)
1004. *tšarḡodems* E. helfen; (*pas*) *tšarḡodeze*, *pas tšarḡoḡ* (*pastšarḡoḡ*) hilf gott! glück zu! — Ung. *segíteni*.
tšanlams E. segnen (?).
1005. *šapaks* M., *tšapaks* E. teig.
šapamā M., *tšapamo* E. sauer. — Fi. *hapan*. Ung. *savanyú*.
1006. *šarka* mütze. (Russ. шапка.)
1007. *žar* E. glühende kohlen. (Russ. жаръ.)
1008. *tšarams* E. schwanken, toben, mutwillen treiben.
šarēms M. sich herumbewegen, herumrollen; umwandern, durchwandern.
šarēndēms, *šarḡdēms* M. frequ. hin und her laufen.
šarftēms M. herumbewegen, winden, wenden.
1009. *tšarkodems*, *tšarkudems*, *tšarḡkodems*, *tšarḡkudems* E., *šē'kādēms* M. einsehen, vernehmen, verstehen, begreifen, erraten. — Fi *harkita*.
tšarkodekšņems E. frequ.
1010. *tšas* stunde; *tšajstę* E. elat. (Russ. часъ.)
1011. *šatargavtiems* E. schütteln. (Russ. шатать.)
1012. *tšatmoñems*, *tšatmwīems*, *tšat'heñems* E. schweigen.

1013. *šatsoms, tšatsoms* E., *šatsšoms* M. geboren werden, entstehen, hervorwachsen.

tšatsņems E. frequ.

šatsokšnoms E. frequ.

šatšftšoms M., *tšatštoms* E. gebären.

šatši-mastor E. geburtsland.

1014. *šava* M., *tšava* E. schale, napf. — Fi. **haavo**.

1015. *šavā* M., *tšavo* (folkl. *tšavoņ*) E. leer; *šavān kēļ* M. mit leeren händen. (Vgl., 1002.)

1016. *tšavoms* E., *šavšoms* M. schlagen, erschlagen, prügeln. — Fi. **haava, haavata**, estn. **hāv**.

1017. *tšej, tšej* E., *šej* M. riedgras; morast.

tšej-pulo, dem. *tšej-puliņe* E. ried.

1018. *šejams* M. (parallelwort zu *jakams*) gehen, wandern. [*šejēr* M. siehe 1023.]

1019. *tšejēr, tšebeēr* E., *šejēr* M. maus. — Fi. **hiiri**. Ung. **egér**.

1020. *šekši, šekšan, šekšata* M., *šekšej, šekšata, tšekšata* E. buntspecht. — Fi. **hähnä**, estn. **hähn**, ähn. Vgl. auch estn. **ähk**.

1021. *tšelke* E. feiner staub.

tšelke-pona mit staubfarbiger (d. h. gräulicher) wolle.

tšelkijams E. staubig werden.

1022. *tšeherdams, tšeherdems* E., *šumārda-ms, šmārda-ms, šmārda-ms* M. pressen, quetschen, drücken, stoßen, walken, waschen (wäsche), zusammenpressen, -drücken. — Fi. **humertaa** (?).

1023. *tšeēr*, dem. *tšeērne* E., *šejēr*, dem. *šejērne* M. haar. — Ung. **szőr**.

šejērān M. aus haar gemacht.

1024. *žerda* E. stange. (Russ. **жердь**.)

1025. *tšesti-ndams* M. bewirten. (Russ. **честить**.)

1026. *šet* M. vielleicht, vermutlich. (Russ. **чайть**.)

1027. *šetams* M. treten.
 1028. *šetši* M., *šetšej*, *šetšej*, *tšetšej* E. milz.
 1029. *šeb* M., *tšev*, dem. *tševnie* E. kienspan, pergel.
ševks M., *tševks* E. klotz, aus dem die kienspäne gespalten werden.

ševks-polana M. grosser kienspan.

1030. *šeberña* E. (eAtr.) korb, spreukorb. (Vgl. russ. шеверенька.)

1031. *tši*, *tši*, dem. *tšinie* E., *ši*, dem. *šinie* M. sonne; tag; auch parallelwort zu *kudo* (*kud*) 'haus, heim'; *ješ šinie* M. jeden tag; *še šinie* M. an jenem tage; *tundoñ tšine*, *tele tšine* E. im frühling, im winter; *šinäk veñäk* M. tag und nacht.

— Fi. *kehä*.

tši-pas E., *šibavas* M. gott sonne, sonnengott.

tši-valdo, dem. (eB.) *tši-valdiñä* E. tageslicht, leben.

1032. *tšijams*, *tšijams* E. freien, werben.

tšijšems E. frequ.

1033. *tšijems*, *tšijems* E. laufen. — Ung. *sietni*.

tšijnems E. frequ.

1034. *tšikur*, *tšikor* E., *tšikâr* M. (onomat.) das knarren, knistern.

tšikârdams M., *tšikordoms* E. knarren, knirren; krächzen (v. der elster).

tšikorgadoms E. plötzlich knarren.

1035. *šilf* (gouv. Tambov), *šilf* M. schatten. (Vgl. 963.)

1036. *tšin* E. rang. (Russ. чинъ.)

1037. *tšinas* E. blond, русый.

[*šinie*, *tšine*, *šinäk* siehe 1031.]

1038. *tšire*, *tšire*, *šire* E., *širš* M. kante, rand, ufer, seite; gegend; *širi*: *omp širi* M. auf die andere seite. — Fi. *syrjä*.

širdän M.: *raznaj š. pârda-št* bettler aus verschiedenen gegenden.

šəttšək M. seite an seite, neben einander, an seiner usw.
seite, neben.

1039. *tšistaj* M. rein. (Russ. чистый.)

tšistajgadəms M. rein werden.

1040. *ška* zeit; *še škañe* E. zu der zeit, damals; *pele-ve škañe* E., *pslě-ve škadä* M. um die mitternacht; *kona škañe* E. solange als, während; — auch als suffix: *alasaška* von der grösse eines pferdes, so gross wie ein pferd.

1041. *škams* gebären; *škiñ* E., *škañ* M. wer geboren hat, gebärerin.

škaj M. gott.

škajñe M. dem. (folkl.) gebärerin, mütterchen.

ški-pas E., *škabavas, škabas (škaj + pavas)* M. der himmelsgott.

1042. *škildəms* M. widmen, zueignen, heiligen.

[*štams* E. siehe *štams*.]

1043. *šna* M., *kšna, šna* E. riemen. (Lit. *szikszna, sikszna*. Vgl. fi. *hihna*.)

1044. *šnams* M., *šnams, kšnams* E. rühmen, loben, preisen.
[*šobdava* M. siehe 1048.]

1045. *tšokšt* E. (eSchir.) abends.

tšokšņe, tšokšņe E. abends; abend.

1046. *tšop* E. den ganzen tag.

1047. *tšopatša* E., *šopatša* M. gespenst. — Vgl. fi. *huu*.

1048. *tšopuda* E., *šobda, šovda, (mUr.) šopāda* M. dunkel; *tšopudañ tšinas* E. kastanienbraun, темнорусый.

šobdava, šovdava M., *tšovdava* E. (eSchir.) morgens; *š. kigs* früh morgens; *šobdavañ* morgendlich.

1049. *šožda, tšožda* E., *tožde* M. leicht; leichtigkeit.
šoždine E., *toždeñe* M. dem.

šoždalgadəms E., *toždalgadəms* M. leicht werden.

1050. *tšov, tšov* E., *šov* M. schaum. — Fi. *hyy*.

1051. *tšova* E., *šáva* M., dem. *tšovińe* E., *šáva-ńe*, *šva-ńe* M. dünn, fein. — Fi. **hupa**. Ung. **sovány**.

1052. *tšovams* E., *šovams* M. schleifen, wetzen, reiben; *muškems tšovams* E. wäsche waschen. — Fi. **hioa**.

1053. *tšovar* E., *šovar* M. stampftrog, hölzerner mörser. — Fi. **huhmar**, **huhmare**, **hummare**, kar. **huhmar**, **huumar**, usw. [*šovdava*, *tšovdava* siehe 1048.]

1054. *tšovordams*, *tšourdams* E., *šovərdams* M. mischen. umrühren, trüben. — Fi. **hieroa** (?).

1055. *tšofks* M. nachtigall.

1056. *šra*, *šəra* M. tisch. (Türk.: vgl. osm., dschag. Krym-dial. *širä* viereckiger tisch; tel., schor. *širä* unterlage aus birkenruten, auf die man das fleisch der opfertiere legt; (schor.) bett.)

1057. *šta*, *kšta* E., *šta* M. wachs.

šta-tol wachskerze.

1058. *štams* M., *kštams*, *štams* (gew. frequ. *šlams*) E. waschen.

šlams E. frequ.

1059. *štaþo*, *štraþo* E. nackt, bloss, unbedeckt. (Vgl. 347.)

štaþosto E. adv. nackt.

štaftəms M., *štavtəms* E. abdecken, entblößen, enthüllen.

1060. *štere*, *štšere* E., *kštiř* M. spindel. — Fi. **kehrä**, **keträ**.

šterdəms E., *kštərdəms* M. spinnen. — Fi. **kehrätä**, **keträtä**.

kštərdəma M. das spinnen.

1061. *štobu* E. damit; beim imperat. verstärkend. (Russ. **чтобы**.)

[*štšams*, *štšakšhəms* M. siehe 558.]

1062. *štšava* (— + *ava*) grossmutter mütterlicherseits. — Fi. **setä**.

1063. *štšupams* E. betasten. (Russ. **щупать**.)

1064. *šuba, tšuba* E. pelz. (Russ. шуба.)
 1065. *tšud'ems* E., *šud'ems* M. fließen, rinnen.
 1066. *tšulgoms* E. aufknacken, aushülsen, auskernen.
tšulkšētems E. reißen, schmerzen.
tšulkšētima E. das reißen.
 1067. *šum*, dem. E. *šumnie* lärm, geräusch. (Russ. шумъ.)
 1068. *tšumo*, dem. *tšumnie* E., *šumā* M. schuld; schuldig.
 1069. *šumba·s* M. (gouv. Tambov) hase.
 1070. *šumbra, tšumbra* E., *šumbra·* M. ganz, unversehrt, gesund.
šumbra-tši, tšumbra-tši E. gesundheit; *šumbrañ paro-tši* E., *šumbra-pa·γ·ši* M. glück und gesundheit.
 [šōra· M. siehe 1056.]
 1071. *tšuš, šuš* gerste.
 1072. *šuš·r* M. strohhalm.
 1073. *šō·va·r, šā·va·r*, dem. *šō·va·rnie* M. sand. — Fi.
 huura, huuru.
 1074. *tšuvoms* E., *šuvōms* M. graben, scharren.
 1075. *tšuvto, tšufto* E., *šuftā* M. baum, holz; *šuftāñ* M. hölzern; *šuftōška·* M. von der grösse eines baumes. — Fi. huhta.
tšuftomoms E. steif werden, erstarren.

t, d.

1076. *da* E. aber; und. Vgl. 1152. (Russ. да.)
 [tā· M. demonstr. pron.-stamm, siehe 1098.]
 1077. *tabak* tabak; *t. targams* tabak rauchen.
 [tadā M. siehe 1093.]
 1078. *tago*, (in der poesie) *tagoñ* E., *tagū* M. noch, nochmals, wieder. (Tat. taγō.)
 1079. *tajmaskadoms* E. (vor schreck) erstarren, betäubt werden, ermatten. — Vgl. fi. tajakka, tainata.

1080. *dajle* E. = *davajle*. (Russ. дайге.)
1081. *taka*, dem. *takiñe* E., *id'a-ka*, *d'aka* (dem. v. *ejd'* E., *id'* M.) kind.
1082. *takto* eVv. genau so, so recht. (Russ. такъ то.)
[*talä*, *talända* M. siehe 1104.]
1083. *talan* E. glück. (Russ. таланъ.)
talanov E. glücklich.
1084. *tandadoms* E., *tandadoms* M. plötzlich erschrecken
(intr.), (v. pferden) kollerig werden.
tandalems E. frequ.
tandatks E. schreck.
1085. *tañtsti* M., *tañtej*, *tañtev*, *tañtej* E. süß, lecker.
tañtstistä M., *tañtejstę* E. süß (adv.)
1086. *tapardams* umwinden, umwickeln. — Vgl. fi
tappura, estn. **tapp**. Ung. **tapadni**, **tapasztani**.
tapardakšnoms E., *tapardakšñoms* M. iter.
1087. *tarat*, *tarad* ast, zweig. (Tschuw. *torat*, *tyrat*.)
tarattomo E. ohne äste; (fig.) ohne verwandtschaft.
1088. *targams* ziehen, herausziehen; *tabak t.* tabak
rauchen; *selñe t.* ein auge ausstechen.
tarksems E. frequ.
targatoms E. pass.: *sanon^azo targatij* er hat krampf.
targavks E. aine art stickerei am frauenhemd.
1089. *targožems*, *targužems* E. schwellen, anschwellen.
targošt E. geschwulst.
1090. *targo-vaj* M. auf den handel bezüglich, handels-
(Russ. торговый)
1091. *tarka*, demin. *tarkiñe* E. platz, stelle; bett; *tarkas*
statt, anstatt.
1092. *taza* M. rein, lauter; stark, gesund. (Tat. *taza*.)
[*taška*, *taškava* M. siehe 1098.]
1093. *tat*, *d'at* M. nicht (imperat. 2. pers. sing.) = E. *ila*.

tadä, dadä M. nicht (imperat. 2. pers. plur.), = E. *ilado*.
[*tafa* E. siehe 1110.]

1094. *tafar* ein tatar.

tatar-ozks tatarisches opfer(fest).

1095. *dayno* E. (eOrk.) vor langer zeit. (Russ. *давно*.)

1096. *davaj* recht so!; *davaj, davajte* (in verbind. mit
1. pers. plur. präs.) lasst uns!, wollen wir! (Russ. *давай, дай*.)

1097. *davul*, dem. *davulne* E. sturmwind. (Tat. *dawöl*.)

[*tafta(ñe)* M. siehe 1098.]

1098. *te* E., *te* M. dieser. Fi. *tä-*: *tämä, tässä*, usw.

Ung. *té, tél* (*té-tova, tél-túl*.)

tija E., *tije* M. hier (vorüber).

tije-ñe M. id.

teke E., *takü* M. eben dieser.

tesë, tešä E., *tašä* M. hier; *testë, testä* E., *tastä* M. von
hier, hiervon, hieraus.

taška M. so gross wie dieser; *taškava* in diesem grad,
bis zu diesem grad, so.

teke E., *tite* M. (eben) dieser (= nachdrüchl. *te, te*).

tafta, taftañe M. auf diese weise, so.

1099. *te-*, (M. auch) *tej-*: *tejs* M. in die nähe, zu: *popť t.*
zu dem priester; *tejsä* M. in der nähe, neben, bei; *tejsťä* M.
aus der nähe, von; *težänäk* M. zu uns; *tezt* M. zu dir; *tem,*
teñ, teññ E., *tejan* M. mir; *teť, teñť, teñet* E., *teť, tejat* M. dir;
tenze, tenzeľk, tendë, teñendë E., *tejanzü* M. ihm, ihr; *teñek*
E., *tejanäk* M. uns (dat.); *teñk* E., *tejanť* M. euch (dat.); *teñst,*
teñest E., *tejest* M. ihnen. — Fi. *tyvi*. Ung. *tő*.

1100. *ted'e*, (anredeform) *tedëj*, dem. *ted'eñe; ðed'e, te'e*
M. mutter. — Fi. *täti*.

1101. *tejems* E., *tijems* M. machen, tun. — Fi. *tehdä*.
Ung. *tenni*.

tejuems E., *tijə'dəms* M. frequ.

tejebems E. entstehen; sich verwandeln; eintreffen, sich ereignen.

tejcvtəms E. machen lassen, verfertigen od. bauen lassen;

tejevś E. 3. pers. sing. prät.

1102. *tejteŕ, tūxtiŕ* E. tochter; mädchen. (Vgl. 948.)

— Vgl. fi. *tytär*, lit. *dukter*.

1103. *tela* körper. (Russ. тѣло.)

1104. *tele* E., *talä* M. winter. — Fi. *talvi*. Ung. *tél*.

tel'ia E., *talānda* M. im winter.

1105. *tehi* M. (*te* + *hi*, vgl. 508) jetzt; *tehiŕe* auch jetzt.

1106. *teŕdems, tūrdems* E., *teŕdəms* M. rufen, herbeirufen, einladen.

1107. *teŕəms* M. vibrieren, beben. — Fi. *tärätä, täristä*.

1108. *tešte, teštšə* E., *teštš* M. stern; zeichen, merkmal.

— Fi. *tähti*.

teškstams E. bemerken, bezeichnen.

1109. *täša* E. (eOrk.) deichsel. (Russ. тяжъ.)

1110. *tele, tita, tala*, dem. (anredeform) *telakaj* E. vater.

— Vgl. fi. *taatto*.

[*tele* E. siehe 1098.]

1111. *teŕši* M., *tetši, tetše, tšətšə* E. (*te, te* + *tši*) heute; *teŕšijəni* heutig; *teŕšis* M. bis zum heutigen tag. (Vgl. 1041.)

1112. *tev*, (eOrk.) *täü* E., *teŕ* M. arbeit, werk, sache.

— Fi. *työ*.

[*dŕi* E. siehe 1152.]

1113. *dŕigi dŕigi* E. (onomat.) ahmt den ton der geige beim stimmen nach.

[*tija* E., *tije-(iŕe)* M. siehe 1098.]

[*tijəms* M. siehe 1101.]

1114. *tiki* M. (ausruf von schadenfreude) recht so!, ätsch!
(= fi. *kutti!*)

1115. *tikše, rikše*, dem. *tikšine* E., *tišē* M. gras, pflanze; *tāšaška* M. so hoch wie das gras.

1116. *tīn, tīn* E., *tīn* M. ihr; *tīn* M., *tīnk, tīŋk* E. (genit.) euer; *tīnenk, tīnūŋk, tīndenēk, tīndenūŋk* E., *tānde-jānt* M. (allat.) euch. — Fi. te. Ung. ti.

tīntš, tīnš, tīntš ihr selbst.

1117. *tīŋge* E., *tīŋgē* M. ebener platz auf der tenne, dreschboden (= russ. ТОРЬ.)

tīŋge-pīre E. tenne, dreschtenne (= russ. ГУМНО.)

[*tīrams (tīrams), dīrīn, tīrītsa* (folkl.) siehe *tīrams*.]

[*tīšē* M. siehe 1115.]

[*tīta* E. siehe 1110.]

[*tīšē* M. siehe 1098.]

1118. *dīva* E. wunder. (Russ. ДИВО.)

dīvams E. sich wundern. (Russ. ДИВИТЬ(СЯ).)

1119. *tīftān* M. je ein. (Vgl. 1253.)

1120. *to-, tu-* (M. auch *tō-, tō-*) pronominalstamm. — Fi. tuo. Ung. to- (tova).

tona jener.

tona-tši E. das jenseits.

tošo E., *tošā* M. dort; dann.

tosko E. = nachdrückerl. *tošo*.

tosto E., *tostā* M. davon, dorther.

tozo E., *tozā* M. dorthin, dahin.

tov (E. dial. *toŋ, toy*) id.

tuva E., *tuva, tōva, tāva* M. dort (vortüber).

tōva-ŋe M. id.

1121. *todov* E., *todu* M. kopfkissen.

1122. *doḡot* E., dem. (eB.) *doḡotkă* ertrag. (Russ. ДОХОДЬ.)

1123. *tokams* anrühren, anstossen; treffen (beim schiessen.) — Fi. tokata, tokkia.

1124. *tol*, dem. E. *tolne* feuer; funke. — Fi. tuli.

1125. *tolga* feder. — Fi. **sulka**. Ung. **toll**.

1126. *tolk* verstand, sinn. (Russ. ТОЛКЪ.)

tolktomo E. unverständlich.

1127. *tolko* E. nur, kaum. (Russ. ТОЛЬКО.)

1128. *tombal-* : *tombale* E., *tombalš* M. auf der andern seite, jenseits; *tombald'e* E., *tombaldš* M. von der andern seite; *tombalej* E., *tombali* M. auf die andere seite, auf jene seite, über. (Vgl. 1120.)

1129. *tombano*, *tombam*, *tomba(-lango)* E., *tombam*, *tomba(-langä)*, *tolma*, *tolman(-langä)* M. herd (vor der mündung des ofens); *t. langks* auf den herd; *t. alov*, *alu* unter den herd. — Fi. **tolma**, **tolmu**.

1130. *ton* du; *ton* M., *ton*, *ton'* E. (genit.) dein; *tonef*, *toneif*, *tondef*, *tonät*, *tondät* E., *tond'it* M. dir; *tonif'tamät* M. ohne dich. — Fi. **sinä**. † Ung. **te**.

toniš, *tonš* du selbst; *tonišit* E. dein eigener.

[*tona* siehe 1120.]

1131. *tonadoms* E., *tonadoms* M. lernen; sich an etwas gewöhnen.

tonavtoms E., *tonaftoms* M. lehren; gewöhnen. — Ung. **tanítani**, **tanulni**. Fi. **tottua** (?).

tonavtiems, *tonavlems*, *tonafüems* E., *tonafüems* M. frequ. id.; lernen, sich üben.

tonafti M., *tonavti*, *tonavtišsa* E. lehrer.

1132. *tonol-pekš* E. feuerbrand.

1133. *tonqoms* E., *tonqoms* M. hineinstecken. — Fi. **tunkea**. Ung. **dugni**.

tonqokšnoms E. frequ.

1134. *topaftoms* M., *topavlems* E. füllen, sättigen, befriedigen. — Fi. **tupata**.

topodems E., *topädems* M. voll werden, satt werden; genügen, ausreichen.

top̄ätsta M. satt.

1135. *topo* E. quark, topfen (= russ. творогъ.)

1136. *torams* M. schnattern (v. dem gänsereich);
sprechen; *ätam toraj* es donnert. — Fi. *turista* (?); vgl. 1160.

1137. *torgavams* M. mit etwas handeln, handel treiben.
(Russ. торговать.)

1138. *toro* E., *tor* M. säbel. — Fi. *tuura* (?).

1139. *torožehems* E. anschwellen, sich aufblähen, sich
bauschen. — Vgl. fi. *turvota*.

1140. *došada* E. verdruss. (Russ. досада.)

[*tošo, tosko, tosto* usw. siehe 1120.]

1141. *tošna*, dem. *tošniñe* E. schwermut. (Russ. тошно.)

[*toždε(ñε), toždalgadêms* M. siehe 1049.]

1142. *tožėñ* M. tausend. (Lit. tukstantis, tuksztantis.)

Vgl. fi. *tuhat*.)

1143. *tožo* eVv. gleichfalls, auch. (Russ. тоже.)

1144. *dotša*, dem. *dotšiñe* E. tochter. (Russ. дочь.)

dotšinka E. töchterchen. (Russ. доченка.)

1145. *tov*, (eAtr.) *toη* E., *tov* M. kern (nusskern usw.).

— Fi. *tuma*.

[*tov* siehe 1120.]

1146. *dovol'* E. genug, hinreichend. (Russ. доволи.)

1147. *traks*, dem. *trakske* M. kuh.

1148. *třams*, (folkl.) *třiams*, (eSchir.) *třiams* ernähren;
třiriñ, d'řiriñ (d'řeñ) ernährer; *třiriñ teta* lieber vater, „роди-
мый отец“.

třiri (folkl.), *d'řiri* (folkl.), *třiřsa*, (folkl.) *třiřsa* E. ernährer,
väterchen, mütterchen.

třiriñe E., *třejñe* M., dem. id.; *třejñezat* M. du, mein er-
nährer.

třirakaj (anredeform) E., *třaka* dem. M. (folkl.) ernährer,
vater.

tʃatoms E. pass. ernährt, erzogen werden.

1149. *troks, turks* E., *tə_rks* M. quer durch, über — hin;
t. *vanoms* E. schießen.

trokska E. id.

1150. *truba* E. horn, trompete. (Russ. труба.)

1151. *trudna* E. schwer. (Russ. трудно.)

1152. *tê, dê* M., *dî* E. und; aber; vgl. 1076. (Russ.
да, ды.)

1153. *duga*, dem. (anredeform) *dugakaj* E., *tuga-n*,
dem. *tuga-nîe*; (anredeform) *tugaj*, dem. *tuga-nîej* M. jüngerer
bruder; jüngere schwester. (Tat. *tūyan*.)

1154. *tujems*, (nach AHLQVIST) *tuvoms* E., *tujəms* M.
(stamm auch *tu-*) bringen, holen; *tuika, tuka* E. gib her! —
Fi. *tuoda*.

1155. *tujems* E., *tujəms* M. aufbrechen, sich begeben,
fortgehen, abreisen; *pižəm tuš* M. es fing an zu regnen. — Vgl.
fi. *toipua, tointua* (?).

tujekšņems, tukšņoms E. frequ.

1156. *dum*, dem. *dumîe* E. gedanke, ratschlag. (Russ.
дума.)

dumams, dumajams E., *tuma-ndams* M. (an etwas)
denken, nachdenken, sich beratschlagen. (Russ. думать.)

1157. *tumo* E., *tumä* M. eiche. — Fi. *tammi*.

tumâh M. von eichenholz, eichen-.

1158. *tundo* E., *tunda* M. im frühling; frühling. —
Vgl. ung. *tavas*.

1159. *tura-k, durä-k* M., *durak* E. dummkopf, dumm.
(Russ. дуракъ.)

1160. *turəms, tufəms* E., *turəms* M. kämpfen, sich
balgen, sich schlagen. — Fi *torua*. Ung. *dorgálni*.

turəvlems E. zum balgen bringen.

[*turks, tə_rks* siehe 1149.]

1161. *tur'ov, tor'ov*, (eB.) *tur'tuv* E. zu; *skotenan'ik tur'tuv* unserem vieh.
1162. *turva, torva* E., *tärva* M. lippe; *bed-tärva* M. ufer. — Fi. *turpa*.
1163. *tus, tus* E., *tuš* M. äusseres, aussehen. (Tat. *tös*.)
1164. *tusto*, dem. *tustiņe* E., *tustä* M. dicht, dick, geronnen.
tustiņestę E. dick, dicht (adv.).
tustämäms M. dicht, dick werden, gerinnen.
1165. *tuža, tuža* E., *tuže* M. gelb.
1166. *dušman* E., *tušma-n, dušma-n* M. böser zauberer. (Tat. *došmān* < pers.)
1167. *tutkädäms* M. sich ekeln, ekel haben.
 [*tuva, tēva* siehe 1120.]
1168. *tufks* M. falle.
1169. *tuvo* E., *tuvä* M. schwein. — Fi. *sika*.
1170. *tvetäms* E. blühen. (Russ. ЦВѢТАТЬ.)
tvetka E. blüte. (Russ. ЦВѢТОКЪ.)

u.

1171. *udal* E., *ftal* M.: *udalo* E., *ftalä* M. hinter (wo?); *udaldo* E., *ftaldä* M. hinter etwas hervor; *udalov, udaloŋ* E., *ftalu* M. hinter (wohin?); *udalga* E., *ftalga, ftalgañe* M. hinter etwas her od. yorbei, hinter. — Fi. *vihdoin*. Ung. *után, utó, utolsó*.
1172. *udoms* E., *udäms* M. schlafen. — Fi. *vuode* (?). Ung. *aludni, álom*.
ušäms M., *ušems* E. frequ.
1173. *ugol* E. ecke. (Russ. УГОЛЬ.)
ugoltso E. in der ecke befindlich.

1174. *ujems* E., *ujəms* M. schwimmen. — Fi. *uida*,
estn. *ujuma*. Ung. *úszni*.

ujəndəms M. frequ.

1175. *ujez* E. kreis (teil eines gouvernements). (Russ.
уѣздъ.)

1176. *uχ* E. oh! ach! (Russ. **ухъ**.)

1177. *ukšems*, *jukšems* E., *jukšəms* M. losbinden, lösen.

— Kar. **jaksoa**.

ukstems E. id.

1178. *ukštór*, *ukštoro*, *ukštur* E., *uštār* M. ahorn. —
Fi. **vahder**.

1179. *uləms* E., *uləms* M. sein; werden; *moñ uli ala-*
šam (M. *alašazē*) ich habe ein pferd. — Fi. *olla*. Ung. *vala*,
volt usw.

ulniems E., *uləndəms* M. frequ.

uliniš M. dem. vermögen, reichthum.

uli-paro E. eigentum, hab und gut.

1180. *ulitša* E., *ulitše* M. strasse, gasse. (Russ. **улица**.)

1181. *ulko* E. neulich, unlängst.

ul'k(ä)-kiš M. id.

ul'kəštšē M. unlängst verflossen od. geschehen.

1182. *ulo* E., *ulā* M. kinn; *ki-ulo* wegscheide. — Ung. **áll**.

1183. *uma* ackerstück, ackerbeet, **загонъ**.

1184. *umar* E. apfel, frucht; vgl. *mař* 437. — Liv. **umār**.

1185. *uhet*, dem. (anredeform) *uhetkaj* E. (folkl.) paral-
lelwort zu *urva* 'schwiegertochter'.

1186. *undā* M., *undo* E. höhlung (in einem baumstamm).

— Fi. **onsi**. Ung. **odu**.

undu M., *undov* E. hohl.

[*urā* E. = *urēš*.]

1187. *urā-dams* M. in ordnung bringen, aufräumen;
šorā u. das getreide einbringen. (Russ. **урядить**.)

1188. *ute* E., *utě* M. sklave; lohndiener (bes. bei einer standesperson). — Fi. **orja**.

utendems E. mühsame arbeit verrichten.

1189. *uteš*, *utaš*, (eSchir.) *úteš*; *uša* E. schwägerin (frau des älteren bruders; frau des älteren bruders der frau). Vgl. 1188.

[*urma*. M. siehe 555.]

1190. *urākādēms* M. anfangen zu heulen, laut zu weinen.

1191. *urus*, *uros* E., *urās* M. waise. — Vgl. fi. **orpo**, ung. **árva**.

1192. *urās* M. verschnittener eber. — Fi. **oras**.

1193. *utva* E., *óvte*. M. schwiegertochter (E.); frau, gattin (M.). — Fi. **orpana**, **orvastaa**.

utvakaj E. dem. (anredeform).

óvte-ně M. dem. schwiegertochter.

utvakstoms E. heiraten (vom manne); verheiraten (einen sohn).

utvala E. (*utva* + *ala*) brautablieferer (gewöhnl. von den brüdern der braut).

óvte-jams M. heiraten (vom manne).

1194. *ušija* E. insel.

1195. *uskoms* E., *uskōms* M. fahren (trans.), führen.

uskōms M., *uskēms* E. frequ.

1196. *uzer*, *úžir* E., *uzar* M. axt. — Fi. **vasara**.

1197. *uš*, *už* schon; gar; ja, nun. (Russ. ужъ.)

1198. *ušov*, *ušon* E., *ušu* M. nach der aussenseite hin, aus, hinaus, heraus.

1199. *uštōms* M., *uštoms* E. heizen, einheizen.

1200. *užā* M., *užo* E. ecke.

[*uže-l*, *uže-l'dēms* M. siehe 999.]

1201. *užo* E. warte (mal)! *užodo* wartet (mal)!

1202. *utka* E. ente. (Russ. утка.)

utka-levks E. junge ente.

1203. *ułomo* E., *ułom* M. vorratshaus, speicher.

1204. *utšəs* M. billig. (Tat. *očoz.*)

1205. *utša* M. schaf. — Fi. *uuhi*, *uttu*. Ung. *juh* (?).
utša-nε dem.

1206. *utšoms* E., *utšoms* M. warten, erwarten. — Fi.

odottaa.

utšəndəms M. frequ.

v.

1207. *va* sieh! wohl.

1208. *vadems* E., *vadəms* M. schmieren, beschmieren,
bestreichen.

vadhiems E. frequ.

1209. *vadra* E. hübsch, gut.

1210. *vadrams*: *sudrams* (*šudərams* M.) *vadrams* (das
haar) kämmen und glätten, sich sorgfältig das haar machen.
Vgl. 1208.

1211. *vaga* M. siehe! sieh da! Vgl. 1207.

[*vaj* M. siehe 542.]

1212. *vaj* ach! o! — Vgl. fi. *voi!*

1213. *vajams* sinken, untersinken, ertrinken. — Fi. *vajota*.

vajakšnoms E. frequ.

vajšems E. frequ.

1214. *vajgel*, *valgej* E., *vajgeš* M. stimme, ton, klang.

1215. *vajχ* E. ach! o weh!

[*vajhě* M. siehe 544.]

1216. *vakān* E. gefäss, schüssel. — Vgl. fi. *vakka*.

vakāške E. dem.

1217. *vaks*-. *vakso*, *vaksnę*, *vaksnä* E., *vakssä* (*vakssä*)

M. neben, an; *vakš*, *vaks* an, zu, neben, nach.

1218. *val*. dem. E. *valne*, M. *valnis* wort. — Fi. **vala**.

1219. *valdo* E., *valdä* M. hell, licht. — Fi. **valea, vaalea**.

Vgl. ung. **világ, villogni**.

[*val'jej* E. siehe 1214.]

1220. *valgoms* M., *valgoms* E. herab-, hinabsteigen; untergehen (v. gestirnen); sich niederlassen, sich setzen (v. vögeln).

— Fi. **valka, valkama**. Ung. **válni**.

1221. *valks* E.; *valf*, dem. *valfkε* M. rubel. (Vgl. 1223.)

1222. *valma* E., *val'ne*, dem. *val'ne'ne* M. fenster.

1223. *valoms* E., *valoms* M. giessen, vergiessen. — Fi. **valaa**.

1224. *valkams* E. trippeln.

1225. *valtske, valske, valkske* E. morgens früh.

[*valf*, dem. *valfkε* M. siehe 1221.]

1226. *vana* siehe! (Vgl. 1229.)

1227. *vandī* morgen (adv.)

1228. *vandoldoms* E. glänzen.

1229. *vanoms* E., *vanoms* M. schauen, betrachten, be-
sehen; pflegen; erziehen; hüten; bewahren, beschützen, be-
schirmen.

vani, dem. E. *vani'ne*; *vani'tsa* E. beschützer, hüter,
erzieher, -in, hirt.

vanondoms M. frequ. betrachten, nachschauen.

vanotoms E. pass.

vanstoms, vanftums E. aufpassen, -lauern, belauern.

vanstnems E. frequ.

1230. *vara* E., *varε* M. loch.

varav löcherig.

1231. *varaka* E. krähe. — Vgl. fi. **varis**. Ung. **varju**.

1232. *vardo* (folkl.) E. sklave, sklavin, diener, -in.

1233. *varma* wind.

varm(a)-ava mutter wind, windmutter.

varmavtomo E., *varmaftömä* M. windlos, ohne wind.

1234. *varši* M., *varšej* E. krähe. (Vgl. 1231.)
1235. *varštams* E. blicken, anblicken; *varška* (e Schir. schau doch an!
var^džams M. besehen, nachsehen; versuchen, erproben, kosten; besuchen.
1236. *vaše*, (anredeform) *vašej*; dem. *vašėnė*, (anredeform) *vašėnėj* M. gatte, gattin.
1237. *vašna* E., *vašėnda* M. zuerst, anfangs.
1238. *vašodėms* E., *vašėdėms* M. begegnen, zusammenkommen, -treffen. (Vgl. 1241.)
vašėn-ėjejt E., *vašėn-ėjejt'č* M. (plur.) schere.
vašf'čėms M. begegnen.
vašf'ėnėms M. frequ. besuchen.
1239. *vašolo* E. weit, in der ferne.
vašoldo E. aus der ferne.
vašov E. weithin, in die ferne.
1240. *vasta* E. gatte, gattin.
1241. *vastė*, dem. *vastėnė* M. stalle, platz, ort; schlafstätte, bett. (Vgl. 1238.) — Fi. *vasta*.
vast-ėzėm M. platz, stätte.
[*vašf'čėms*, *vašf'ėnėms* M. siehe 1238.]
1242. *važ* M. mütze.
1243. *vaz*, dem. M. *vazėnė*, E. *vazėnė* kalb. — Fi. *vasa*.
1244. *važė* M., *važo* E. das füllen, fohlen. — Fi. *vaadin* (?).
1245. *važov* E. (parallelwort zu *jošov*), verständig, klug.
1246. *vatkams* schinden, (ab)schälen; prügeln.
[*vatrakš* E. siehe 1278.]
1247. *vatše* E., *vatšė* M. dreck, kot. — Fi. *vatsa* (?).
vatšej E. dreckig.
1248. *vatšams* E. besehen, nachsehen; kosten. — Estn. **vātama** (??).

1249. *vatškams* auflegen, laden, aufladen, beladen, reihen, aufhäufen, aufbauen, mauern; (M.) schlagen. Vgl. 1250.

vatškatoms E. pass.

1250. *vatškudems* E., *vatškədəms* M. schlagen, hauen. — Fi. *vatkata*, *vatkaa*.

1251. *vatšo*, (eOrk.) *vatšä* E., *vatšä* M. hungrig.

1252. *še. vä* E., *še* M. nacht; *bet', bät'* E., *bet'* M. in der nacht; *šinäk beňäk* M. tag und nacht; *je' šeš* M. jede nacht.

— Fi. *yö*. Ung. *éj*.

1253. *še* E. (als attrib.) ein.

beš' E., M. einmal; *beštəjše* M., *bešt'kak* E. (mit negation) kein einziges mal.

bejše, viχ'kä, väχ'kä E., *f'kε, ifkε* M. ein; *f'kεš* M. der eine; *bejken pes (bejkest pes)* E. alle ohne ausnahme. Vgl.

1119. — Fi. *yksi*.

bejkidhams E. gleich werden, gleich kommen.

bejks E. (eVv.) alle.

1254. *bed* (dem. *bedhe*), *väd'* E., *bed'* M. wasser. — Fi. *vesi*. Ung. *víz*.

bed-ava, väd'-ava mutter wasser, wassermutter, göttin des wassers.

bed-kev E. wassermühle.

bed-narχot' E. siehe *narχot'*.

bed-tärva M. ufer.

bed-tšire E. ufer.

bet'čöhě M. *bet'leme* E. ohne wasser, wasserlos.

1255. *bedams, betəms* M., *bedams, betams, vitims* E. führen, leiten. — Fi. *vetää*. Ung. *vezetni, vezér*.

betnems E. frequ.

1256. *bed'aka* E. = *bedraš*.

bedraš, dem. *bedraškε* M., *bed'rekš* E. färse, junge kuh.

— Estn. *veis, vedis*.

1257. *bedra* eimer. (Russ. ведро.)
1258. *bedun* E., *bedu-n* M. böser zauberer, hexenmeister; feuerdrache, feuerball. (Russ. вѣдунъ.)
[*bedjke*, *bedjks* etc. E. siehe 1253.]
1259. *belams* sich drehen, (geschäftig) herumlaufen.
belavoms E. sich wenden, sich umdrehen, umkehren; sich verwandeln, werden.
belavoms, *belaftoms* E. *belaftoms* M. id.; umwerfen (trans.), umstülpen; verwandeln.
1260. *belde* E. vermittelt, durch, an. (Vgl. 1262 (?).)
1261. *bele*, *bälä* E., *belë* M. dorf.
1262. *belks* das oben gelegene, oberes, deckel. — Fi. yli.
belkses E. über (wohin?)
belkska E. über etwas hin.
belt E. sehr.
bel tams M., *beltams* E. decken, überdecken.
1263. *belmams*, *belhems* E., *belmams* M. wieder aufleben, wieder lebendig werden.
[*beñe*, *beñak* M. siehe 1252.]
1264. *beñehems* E., *beñamams* M. sich recken, sich ausstrecken. — Fi. venyä.
veñstems, *veñtems* E., *veñaptams* M. ausstrecken.
1265. *bentsš*, *bäntš* E., *beñoš*, dem. *beñoške* M. kahn. — Fi. venhe.
1266. *bentsšams* E. trauen; sich trauen. (Russ. вѣнчать.)
bentsšakšnomš E. frequ.
1267. *ber*, *bät* E., *ber*, *ber* M. blut. — Fi. veri. Ung. vér.
berék, *bärek* E., *beräk*, *beräk* M. roh (adj.).
bärekestę E. roh (adv.)
1268. *bera* eigenart, wesen (eines volkes). (Russ. вѣра.)
1269. *berídě* M., *beríde* E. von oben; *berídě-škabavas* M. der oben befindliche gott, der himmels-gott.

veřě M., *veře* E. oben; *veře-pas* E. der oben befindliche gott, der himmelsgott.

veřej, *veřev*, *veřej* E., *veři* M. nach oben, in die höhe.
veřga E., *veřge* M. oben hin.

1270. *veřjedems* E. einmal leuchten, blinken, blitzen.

veřgeřems öfter leuchten, blitzen.

1271. *veřges*, *veřgis* E., *vęrga-s*, *vęrga-s* M. wolf.

1272. *veřkske* M. treibkasten.

1273. *veše*, *veši*, (eOrk., eB.) *vęšij* E. ganz, all, alle.
vešeme E. alle, all; *vešemedě pokš* (aller)grösster.

[*vešt* siehe 1253.]

1274. *vezorgo* E. die (jüngere) tochter des himmels-gottes.

1275. *vešems*, *vęšims* E., *vešems* M. bitten, verlangen;
(M.) suchen.

vešnems E., *vešendęms* M. frequ. suchen; feilschen, dingen.

1276. *veška*, *viška* E. klein. — Fi. *vähä*.

veškińe, *viškińe* E. dem. id.; jüngst (von geschwistern).

vežintše E. jüngster.

1277. *veře*, *vęřę* E., *veřě* M. fünf. — Fi. *viisi*. Ung. öt.

veřetše E., *veřetšě* M. der fünfte.

1278. *veřtrakš* M., *vatrakš* E. frosch.

1279. *veřškems* E. lieben.

[*veřřtęmš* M., *veřřtęme* E. siehe 1254.]

1280. *vid-*: *vidga* E. (prolat.) an, gegen, bis an; vgl.
340; *vits* E. neben, an, gegenüber (= fi. kohdalle).

[*vide* E., *vidě* M. siehe *vijede* E.]

1281. *videms* E., *vidęms* M. säen.

vidi säemann.

1282. *vidna* M. wie man sieht, es ist offenbar. (Russ.

ВИДНО.)

[*vijine* E. siehe 68.]

1283. *vi*, dem. *viĵine*, *viĵne* E., *vi*, dem. *viñe* M. kraft. macht; schar, trupp. — Fi. *väki*. Ung. *vel*, *-val* (?).

viĵev, *viĵeŋ* E., *viĵi* M. stark, heftig.

viĵevstę E. stark, heftig (adv.).

1284. *viĵede*, *vide*, *viĵel*, *vit* E., *vidě* M. gerade; gerecht; wahr; (E. *vit*, *viĵel*) recht (dexter); *vit ked* die rechte hand.

— Fi. *oikea*. Ung. *igaz* (?).

vide-paro E. in der tat.

vitstę E. gerade, direkt (adv.)

1285. *viĵ'er*, dem. *viĵ'erine* E. wirbelwind. (Russ. **вихорь**.)

1286. *viina* E., *viina* M. branntwein. (Russ. **вино**.)

1287. *vir*, dem. E. *virine*, M. *varne* wald.

vir-ava E.. *vara-va* M. mutter wald, waldmutter, göttin des waldes.

vir-pavas M. gott wald, waldgott.

[*viresh* (plur. *vireshs*) eSchir. siehe 1189.]

[*virga-s* M. siehe 1271.]

1288. *viždems* E., *viždems* M. sich schämen.

vižks, *višks* schande, schmach, scham.

višks-tšama E.: *v-tšamav tejevlihek* du hast mir schande zugefügt.

1289. *viš* (plur. E. *vištš*) spelt. — Fi. *vehnä*.

[*viška* siehe 1276.]

[*vit*, *vitstę* E. siehe 1284.]

[*viits* E. siehe 1280.]

1290. *višems* E. ausbessern, wieder herstellen. (Vgl. 1284(?).)

[*virgadžems* M. siehe 555.]

1291. *vožnešeniija* E. himmelfahrt Christi. (Russ. **Вознесение**.)

1292. *vot*, *ot* da, siehe da, wohlan, nun. (Russ. **вотъ**.)

1293. *-vðk* M. enklit. auch; *ševðk* auch der. (Vgl. 97.)

Etymologische nachträge.

- nr. 141. — Ung. jutni.
nr. 193. — (Russ. котъ.)
nr. 205. — Ung. kelni.
nr. 246. — Ung. keringeni, kerülni.
nr. 265. — Ung. haladni.
nr. 440. — (Vgl. 436.)
nr. 478. — Fi. minä. Ung. én.
nr. 552. — Ung. az, ott, oda.
nr. 708. — Estn. pōma. Ung. fogni.
nr. 1130. — Fi. sinä. Ung. te.
-

Berichtigungen.

S. 12, z. 1	v. o.	lies	<i>estēdit</i>	statt	<i>estēdīt</i>
S. „ z. 12	v. o.	„	<i>sarazošne</i>	„	<i>sarazošne</i>
S. 20, z. 8	v. u.	„	<i>jakavš</i>	„	<i>jakavš</i>
S. 23, z. 1	v. o.	„	<i>tänza</i>	„	<i>tänza</i>
S. 26, z. 6	v. u.	„	<i>lomañ</i>	„	<i>šomañ</i>
S. „ z. 5	v. u.	„	<i>šestę</i>	„	<i>lestę</i>
S. 34, z. 8	v. o.	„	<i>ezežen</i>	„	<i>ezeñ</i>
S. 42, z. 3	v. o.	„	<i>f'keš kšti</i>	„	<i>f'k eskšti</i>
S. 46, z. 7	v. o.	„	<i>ulaf'te-řej</i>	„	<i>ulēf'te-řej</i>
S. „ z. 8	v. u.	„	<i>škildaf'te-řešt</i>	„	<i>škilde-f'te-řešt</i>
S. 47, z. 12	v. u.	„	<i>kutšoma</i>	„	<i>kutšome</i>
S. 49, z. 11	v. u.	„	<i>šelmotne</i>	„	<i>šelmotne</i>
S. 50, z. 9	v. o.	„	<i>voige</i>	„	<i>voige</i>
S. 51, z. 7	v. o.	„	<i>-šitne</i>	„	<i>-šitne</i>
S. 57, z. 1	v. u.	„	<i>sô vaš</i>	„	<i>sô vas</i>
S. 65, nr. 77		„	<i>ile't</i>	„	<i>ilet</i>
S. 84, z. 16	v. u.	„	1043	„	1035
S. „ z. 13	v. u.	„	1057	„	1049
S. „ z. 12	v. u.	„	1060	„	1052
S. 87, z. 2	v. o.	„	1059	„	1051
S. 96, z. 16	v. o.	„	908	„	900

Abkürzungen

aind. = altindisch

alt. = altaisch.

arab. = arabisch.

aw. = awestisch.

dschag. = dschagataisch.

E. = erzänisch.

eAtr. = erzä-mundart im dorf Atratj, kreis Alatyrlj, gouv. Simbirsk.

eB. = erzä-mundart im dorf Bajevka, kreis Chvalynsk, gouv. Saratov.

eOrk. = erzä-mundart im dorf Orkino, kreis Saratov, gouv. Saratov
(nach A. A. Schachmatov).

eSchir. = erzä-mundart im dorf Schiramasovo, kreis Temnikov, gouv.
Tambov.

eVv. = erzä-mundart im dorf Velikij Vrag, kreis Arzamas, gouv.
N.-Novgorod.

estn. = estnisch.

fi. = finnisch (suomi).

got. = gotisch.

kar. = karelisch.

lat. = lateinisch.

lett. = lettisch.

lit. = litauisch.

liv. = livisch.

M. = mokschanisch.

mUr. = mokscha-mundart im dorf Urjum, kreis Tetjuschi, gouv. Kasan.

misch. = mischärisch (eine tatarische mundart).

olon. = olonetzisch.

osm. = osmanisch (osmanli).

pers. = persisch.

russ. = russisch.
schor. = schorisch.
tat. = tatarisch (Kasan-tatarisch).
tel. = teleutisch.
tschuw. = tschuwaschisch.
türk. = türkisch (als sammelname)
uig. = uigurisch.
ung. = ungarisch.
weps. = wepsisch.

**Apuneuvoja suomalais-ugrilaisten kielten opintoja varten. — Hilfsmittel
für das studium der finnisch-ugrischen sprachen.**

- I. *K. B. Wiklund*, Kleine lappische chrestomathie mit glossar mk 140: —
- II. *Yrjö Wichmann*, Wotjakische chrestomathie mit glossar. Uusi painos tekeillä. — Eine neue auflage ist in vorber-
ereitung.
- III. *Joh. Kujola*, Karjalan kielen opas. Kielennäytteitä ja sanasto. Uusittu laitos. Loppuunmyyty. — Vergriffen.
- IV. *H. Paasonen*, Mordwinische chrestomathie mit glossar und grammatikalischem abriß. Zweite auflage mk 300: —
- V. *Yrjö Wichmann*, Tscheremissische texte mit wörterver-
zeichnis und grammatikalischem abriß. Zweite auflage mk 300: —
- VI. *T. E. Uotila*, Syrjänische Chrestomathie mit gramma-
tikalischem Abriß und etymologischem Wörterver-
zeichnis mk 100: —

SUOMALAIS-UGRILAINEN SEURA

Hinta mk 300: —